

zi

ZPRÁVY
A INFORMACE
ČKAIT

1/2021

**Fikce souhlasu ve stavebním zákoně již platí
Co je sponzorovaný přístup k technickým normám
Kontrola nosných konstrukcí staveb je nedostatečná
Stavba Jihomoravského kraje 2019**

Obsah

Kontakty na profesní aktivity ČKAIT	2
Termíny jednání orgánů ČKAIT v roce 2021	2

PRÁVNÍ PŘEDPISY

Fikce souhlasu platí již od ledna 2021	3
Kolik měst bude mít vlastní vyhlášky s technickými požadavky na výstavbu?	6
Jak se „pozměňuje“ stavební zákon	7
Nekrolog – Ing. Jaroslav Karásek	9
Rekodifikace stavebního práva popatnácté	10
Jaké jsou povinnosti stavbyvedoucího z pohledu právních předpisů?	12
Od ledna 2021 již nelze v nezastavěném území umístit stavbu	14
Sponzorovaný přístup k technickým normám	16
Budou všechny normy bezplatné?	21
Od roku 2021 musí mít znalci pro stavebnictví odpovídající autorizaci	22

ČINNOST KOMORY

ČKAIT je již šestým rokem oficiálním připomínkovým místem	24
Vyjasnění vztahu mezi geotechnikou a geotechnickým inženýrstvím	26
ČKAIT na online veletrhu Střežba Praha 2021	27

03 Fikce souhlasu platí již od ledna 2021

12 Povinnosti stavbyvedoucího z pohledu právních předpisů

16 Sponzorovaný přístup k technickým normám

38 Stavba Jihomoravského kraje 2019

Kontrolní činnost v oblasti nosných konstrukcí staveb je nedostatečná	28
Autorizace cizinců v České republice	30
Činnost Rady pro podporu rozvoje profese	31
Ediční rada ČKAIT činnost nepřerušila	32
Webináře ČKAIT únor–duben 2021	33
Jubileum – Ing. Šteiner, Ing. Mráz, Ing. Hladík	34
Publikace Co roztáčet vítr	35

ODBORNÉ ZAJÍMAVOSTI

Jak se lze vzdělávat v BIM?	36
Inženýrské problémy obnovy památek	37
Publikace Zdravotní technika	37
18. ročník Stavby Jihomoravského kraje	38
Sečítání lidu, domů a bytů v ČR v roce 2021	40

TITULNÍ STRANA

Rekonstrukce a dobudování Janáčkova divadla v Brně – první místo v kategorii rekonstrukce staveb a objektů v soutěži Stavba Jihomoravského kraje 2019. Projektová dokumentace: Architekti Hrůša & spol., Ateliér Brno, s.r.o., prof. Ing. arch. Petr Hrůša; inženýrské vedení a hlavní technické řešení: Ing. Igor Bielik; přihlašovatel/zhotovitel: Metrostav a.s., IMOS Brno, a.s., OHL ŽS, a.s.; stavebník: Statutární město Brno (foto: Daniel Schulz)

Máme za sebou Vánoce a vstup do nového roku v atmosféře, která se v naší rodině, a myslím, že i u řady z vás nepodobala tomu tradičnímu obrazu z předchozích let. Nepřišlo k nám tolik návštěv jako dříve, na horách jsme si nezalyžovali a několik známých bylo v karanténě nebo v nemocnici. Zprávy z médií nás zahrnovaly počty nemocných u nás i v zahraničí, jeden pes stíhal druhého psa, až jsme nakonec přestali ty všechny katastrofy sledovat a ejhle, nebyly to zase tak špatné Vánoce. Pro mne osobně byly ty na vojně s pochodovým krokem cestou na večeri nejhorší. Ale nechťel bych v žádném případě současnou situaci zlehčovat. Pro mnohé z vás byly jistě Vánoce velmi krušné. Doufám, že v novém roce bude lépe a v létě už snad budeme blíže k normálu.

Přes veškeré restriktce a problémy však život pokračuje dál a dál běží i vývoj okolo přípravy a schvalování nového stavebního zákona. Asi mezi námi nebude mnoho kolegů, kteří by nezaregistrovali, že dochází k dalším změnám již přijatých změn. Někdy si připadám jako ve známé pohádce, kde král říká: „Odvolávám, co jsem odvolal, slibuji, co jsem slíbil.“ Poté, co byl domluven hybridní model Nejvyššího stavebního úřadu a stávajících stavebních úřadů, vracíme se zpět k původnímu návrhu z věcného záměru, tedy jednoho NSÚ. Ještě v průběhu minulého roku jsme byli z úst paní ministryně ubezpečováni, že je nutné sjednotit předpisovou úroveň v oblasti technických předpisů a že budou zrušeny ty speciální pražské. Najednou jsme svědky toho, že zvláštní předpisy budou platit nejen v Praze, ale také v Brně a Ostravě, mluví se i o Plzni a Liberci. Přiznám se, že nerozumím tomu, proč má mít stavba bytového domu v Pardubicích jiné parametry pro odstupové vzdálenosti nebo osvětlení, než stavba v Praze či Brně. Pro mne je přijatelnější zakomponovat speciální požadavky pro Malou Stranu v Praze nebo centrum Českého Krumlova do územních plánů nebo regulativů. Proklamovaná zastupitelnost úředníků tímto návrhem dostává trhliny. Ten z Brna nebude vědět, co platí v Praze nebo v Chebu. Jako Česká republika bojujeme za jednotnou kvalitu potravin v EU a světě v bytech může být na našem malém území kategorizováno podle měst? Proč neuplatnit kvalitnější předpis z Prahy pro zbytek republiky a naopak? Samozřejmě tím nechci zpochybnit právo měst a obcí na to, aby si mohly pořizovat a schvalovat územní plány a regulativy podle svých potřeb, ale ještě větší roztržičnost než dnes není podle mne nejlepším postupem.

Trochu mne mrazí z toho, a asi nejsem sám, jak proběhne přechod na digitalizaci ve stavebnictví. My inženýři s digitálními daty pracovat umíme a přechod na BIM zvládneme také. Jak bude ale vypadat praxe při digitalizaci stavebních řízení, to si zatím pod dojmem organizace digitálních řízení v jiných oblastech nedokážu představit. Stavební řízení je přitom zatím asi největší výzvou. Proto, aby systém nezkolaboval, bude nutná kvalitnější příprava než v předchozích případech. Asi by bylo dobré digitální systém vkládání dokumentace na portál stavebníka zavést lokálně v jednom kraji nebo Praze a na základě zkušenosti ho zavést následně na celém území státu. Nároky na HW i SW na úřadech budou enormní, k tomu bude nutné připočítat i proškolení úředníků pro práci s digitálními daty. Vše zakoupit a vybavit všechny úřady technikou bez pilotního prozkoušení mi připadá jako mrhání veřejnými prostředky.

Bez toho, jak rychle bude digitalizace a nový stavební zákon vstupovat do našeho všedního života, je pro nás inženýry a techniky důležité, aby námi připravované projektové dokumentace byly technicky v pořádku. Na to je zejména třeba klást důraz. I ten nejlepší zákon nebo superpočítač nezajistí, aby voda tekla do kopce. Zdá se mi, že na to občas zapomínáme a že bychom se měli někdy vrátit k zdravému technickému myšlení. Přeji vám zdravý a úspěšný rok 2021.

Ing. Robert Špalek
předseda ČKAIT

Cena Inženýrské komory 2020

HLASOVÁNÍ VEŘEJNOSTI

Do soutěže Cena Inženýrské komory 2020 se přihlásilo 14 staveb.

Cenu veřejnosti získá stavba s nejvyšším počtem hlasů v internetovém hlasování.

Hlasujte

na www.ckait.cz/cena-ckait/2020

**Pro své členy vydává Česká komora
autorizovaných inženýrů
a techniků činných ve výstavbě.**

Vychází šestkrát ročně.
Pro členy ČKAIT zdarma.
Náklad: 27 800 výtisků
Datum vydání: 22. 2. 2021

Redakční rada:

- **Ing. Radim Loukota**
předseda redakční rady,
člen Představenstva ČKAIT
- **Ing. Svatopluk Zídek**
místopředseda redakční rady,
předseda oblasti ČKAIT Karlovy Vary,
člen Představenstva ČKAIT
- **Marie Báčová**
odborná poradkyně předsedy ČKAIT,
kancelář ČKAIT Praha
- **Ing. Milan Havliš**
předseda oblasti ČKAIT Hradec Králové
- **Ing. Dominika Hejduková**
vedoucí Střediska vzdělávání
a informací ČKAIT
- **Ing. Daniel Lemák, Ph.D.**
oblast ČKAIT Olomouc, statik
- **Ing. Miroslav Loutocký**
Regionální kancelář ČKAIT Brno
- **Doc. Ing. Karel Papež, CSc.**
oblast ČKAIT Praha
- **Ing. Jindřich Pater**
místopředseda ČKAIT,
předseda Ediční rady ČKAIT
a předseda Rady pro podporu rozvoje
profese ČKAIT, oblast ČKAIT Ostrava
- **Ing. Jaroslav Valkovič**
oblast ČKAIT Zlín
- **Ing. Renata Zdařilová, Ph.D.**
oblast ČKAIT Ostrava,
členka Představenstva ČKAIT

Šéfredaktorka: Ing. Markéta Kohoutová

Redakce: ČKAIT, Sokolská 1498/15,
120 00 Praha 2
tel.: 227 090 111 (Milena Smilková)

Layout: EXPO DATA spol. s r.o.

Ilustrace: Eliška Čermáková

Sazba: Vladimír Típel, DiS.

Jazyková redakce: Gabriela Nápravníková
EXPO DATA spol. s r.o.

Z+i ČKAIT č. 2/2021

Termíny příspěvků: 2. 3. 2021

Termín vydání: 26. 4. 2021

Příspěvky posílejte na:

Ing. Markéta Kohoutová, tel.: 773 222 338,
kohoutova@esb-magazin.cz

Tisk: Walstead Moraviapress s.r.o.
U Póny 3061, 690 02 Břeclav

Vydavatel: Informační centrum ČKAIT, s.r.o.
Sokolská 1498/15, 120 00 Praha 2
info@ic-ckait.cz; www.ic-ckait.cz
IČ: 25930028

MK ČR E 15660, ISSN 1804-7025 (ČKAIT)

Profesní aktivity ČKAIT

Chcete-li přispět svému oboru a kolegům z řad autorizovaných osob prací v profesním aktivu, kontaktujte jeho předsedu.

Profesní aktivity (PA) jsou poradní pracovní skupiny Představenstva ČKAIT. Autorizované osoby spolu s přízvanými odborníky, členy příslušného aktivu, sledují vývoj ve stavebnictví zaměřený na daný obor autorizace, např. právní předpisy, technické normy, nové materiály, postupy a další. Profesní aktiv sleduje také vývoj legislativy a navrhuje představenstvu změny připravovaných předpisů, spolupracuje s dalšími profesními aktivy a komisemi ČKAIT, navrhuje nové dokumenty a pomůcky pro systém PROFESIS, včetně autorů a oponentů. Dále navrhuje témata a přednášející pro webináře a semináře ČKAIT, příp. ve spolupráci s vybranou oblastní kanceláří ČKAIT pořádá odborné konference. Některé profesní aktivity sdružují více oborů autorizací a specializací. Předsedové profesních aktivů jsou členy Rady pro podporu rozvoje profese. Technickou a administrativní podporu profesním aktivům poskytuje Středisko vzdělávání a informací ČKAIT.

Přehled profesních aktivů a jejich předsedů

Pozemní stavby (PS)

Pro obor: Pozemní stavby (PS)

Předseda: Ing. Pavel Štěpán,
stepan@deltaplan.cz

Technologická zařízení a technika prostředí (TZS, TPS)

Pro obory: Technologická zařízení staveb (TZS),

Technika prostředí staveb (TPS)

Předseda: Ing. Petr Dospiva, Ph.D.,
petr.dospiva@rpsostrava.cz

Dopravní stavby (DS)

Pro obor: Dopravní stavby (DS)

Předseda: Ing. Martin Mandík,
martinmandik@centrum.cz

Statika (S)

Pro obory a specializace: Statika a dynamika

staveb (S), Mosty a inženýrské konstrukce (M),

Zkoušení a diagnostika (Z)

Předseda: Ing. Michal Drahorád, Ph.D.,
michal.drahorad@fsv.cvut.cz

Vodní stavby (VS)

Pro obory: Stavby vodního hospodářství a krajinné-
ho inženýrství (VS), Stavby pro plnění funkcí lesa (L)

Předseda: Ing. Adam Vokurka, Ph.D.,
vokurka@fsv.cvut.cz

Geotechnika (G)

Pro obor: Geotechnika (G)

Předseda: Ing. Jindřich Řičica,
jindrich.ricica@gmail.com

Městské inženýrství (MI)

Pro obor: Městské inženýrství (MI)

Předseda: doc. Ing. František Kuda, CSc.,
frantisek.kuda@vsb.cz

Požární bezpečnost (PB)

Pro obor: Požární bezpečnost staveb (PBS)

Předsedkyně: Ing. Vladimíra Špačková,
spackovavl@volny.cz

Energetické auditorství (EA)

Pro specializaci: Energetické auditorství (EA)

Předseda: prof. Ing. Karel Kabele, CSc.,
kabele@fsv.cvut.cz

Ing. Dominika Hejduková

Středisko vzdělávání a informací ČKAIT

Termíny jednání orgánů ČKAIT v roce 2021

Představenstvo: 18. únor • 22. duben • 24. červen • 23. září • 25. listopad

Dozorčí rada: 8. únor • 12. duben • 7. červen • 2. srpen • 11. říjen • 13. prosinec

Stavovský soud: termíny jsou plánovány podle konkrétních kauz

Autorizační rada: 13. leden • 10. únor • 10. březen • 14. duben • 12. květen • 9. červen
• 8. září • 13. říjen • 10. listopad • 8. prosinec

Fikce souhlasu může výrazně změnit podobu nejen historických center měst. (koláž: Eliška Čermáková, foto: náměstí Zachariáše z Hradce v Telči – Jana Kordíková; Walt Disney Concert Hall Downtown Los Angeles – wikipedia)

Fikce souhlasu platí již od ledna 2021

Nepřímá novelizace stavebního zákona prostřednictvím liniového zákona v říjnu 2020 nám přinesla fikci souhlasu již od 1. ledna 2021. Aneb co již platí před novým stavebním zákonem?

V očekávání zlepšení složitosti a délky povolovacího procesu upínáme naši pozornost k legislativnímu procesu tvorby nového stavebního zákona, kde bychom se podle předkladatelů požadovaného zjednodušení a zrychlení mohli a měli dočkat, ale významné změny nastaly již nyní.

Stavební zákon byl vloni dvakrát novelizován

Stavební zákon prošel v loňském roce dvěma novelizacemi. Nejednalo se však o tzv. přímé novelizace, ale novelizace nepřímé v souvislosti s přijetím jiného zákona. V prvním případě šlo o zákon č. 47/2020 Sb. ze dne 29. ledna 2020, kterým se mění zákon č. 200/1994 Sb., o zeměměřičství a o změně a doplnění některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů a další související zákony, který v oblasti novelizace stavebního zákona reaguje na připravovanou elektronizaci v oblasti stavební správy. (Problematika popsána v článku *Kroky pro digitalizaci ve stavebnictví* v Z+I č. 2/2020, str. 5-6).

Liniový zákon reagoval na problémy vyvolané novelou stavebního zákona z roku 2017

Z pohledu přípravy staveb ve vazbě na délku povolovacího procesu je zásadnější druhá novela stavebního zákona, která proběhla v říjnu 2020 prostřednictvím tzv. liniového zákona – zákona č. 403/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací, a to s účinností od 1. ledna 2021, a reaguje tímto na problémy, které přinesla novela stavebního zákona zákonem č. 225/2017 Sb., zejména v oblasti vydávání závazných stanovisek a prolongací povolovacích procesů.

Prostřednictvím tzv. liniového zákona došlo k novelizaci jak správního řádu, tak stavebního zákona, které by (podle důvodové zprávy) měly zamezit prodávám v činnosti dotčených orgánů, a to nastavením lhůt pro vydání závazných stanovisek, zavedením fikce souhlasného závazného stanoviska a přenastavení možnosti jejich nápravy. Je to změna důležitá, neboť dotčené orgány výraznou měrou právě přes vydávání tzv. závazných stanovisek ovlivňují délku zpracování projektové dokumentace i samotný proces vydání rozhodnutí

pro umístění a povolení stavby. Je třeba rozlišit, že novelou nedochází ke zkrácení lhůty pro vydání rozhodnutí (ať už územního rozhodnutí, společného povolení nebo stavebního povolení) ze strany stavebního úřadu. Ke zkrácení lhůt pro vydání rozhodnutí dojde zřejmě opravdu až v souvislosti s novým stavebním zákonem.

Nepřímá novela správního řádu a stavebního zákona přináší zásadní změny

Stavební zákon pro vydání svého rozhodnutí předpokládá u většiny stavebních záměrů vydání závazného stanoviska dotčeného orgánu, které je pro správní orgán závazné při posuzování podané žádosti. Počet dotčených orgánů, a tedy i nutných závazných stanovisek, se liší v závislosti na charakteru stavby a území, kde se stavba umísťuje. Pro příklad všichni známe závazné stanovisko orgánu územního plánování, které řeší soulad stavebního záměru s územním plánem, závazné stanovisko orgánu ochrany veřejného zdraví, závazné stanovisko orgánu památkové péče a další.

V praxi je však doba, po kterou trvá vydání závazného stanoviska, často dlouhá, a to z toho důvodu, že pro vydání závazného stanoviska nebyla zákonem (mimo obecné zásady správní) – na rozdíl od rozhodnutí správních orgánů – daná lhůta. Prodlevy v jejich vydávání jsou v praxi závažným problémem, který povolovací proces velmi prodlužuje.

Novelizace správního řádu, konkrétně prostřednictvím nového ustanovení § 149 odst. 4, 5, doplnění textu u odstavce 7, 8 a novelizace stavebního zákona § 4 odst. 9, 10, 11, 12 přináší nové postupy a stanovení lhůt pro vydání závazného stanoviska dotčeného orgánu v souvislosti se stavebním řízením, která by měla přinést stavebníkovi větší jistoty v časové koordinaci vyřízení žádosti.

Základní úpravu vydávání závazných stanovisek, zejména jejich formální a obsahové náležitosti, upravuje správní řád v § 149. Na základě uvedeného ustanovení je závazné stanovisko úkon učiněný správním orgánem na základě zákona, který není samostatným rozhodnutím ve správním řízení a jehož obsah je závazný pro výrokovou část rozhodnutí správního orgánu. Závazné stanovisko obsahuje závaznou část a odůvodnění, kdy v závazné části dotčený orgán uvede řešení otázky, která je předmětem závazného stanoviska, ustanovení zákona, které zmocňuje k jeho vydání a další ustanovení právních předpisů, na kterých je obsah závazné části založen. V odůvodnění pak dotčený orgán uvede důvody, o které se opírá obsah závazné části, podklady pro jeho vydání a úvahy, kterými se řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů. Ke zpřísnění formálních a obsahových náležitostí závazných stanovisek došlo již v souvislosti s novelou stavebního zákona (zákon č. 225/2017 Sb.) v roce 2017, kdy byl novelizován i § 149 správního řádu, což vedlo v praxi k „průtahům“ ze strany dotčených orgánů v jejich vydávání. Absence správních lhůt pro vydání závazného stanoviska se tak stala viditelným problémem v povolovacím procesu.

Správní orgány musí vydat stanovisko již nyní do 30 až 60 dní

Tato situace se s účinností od 1. ledna 2021 mění, neboť podle nového odstavce 4 § 149 správního řádu: Správní orgán příslušný k vydání závazného stanoviska vydá závazné stanovisko bez zbytečného odkladu, nejpozději do 30 dnů ode dne, kdy byl o vydání závazného stanoviska požádán. K této lhůtě se připočítává doba až 30 dnů, jestliže je zapotřebí ohledání na místě nebo jde o zvlášť složitý případ.

Po odstranění vady žádosti začne běžet nová lhůta

Ne vždy je žádost úplná či bezvadná. Nebude-li mít žádost o vydání závazného stanoviska předepsané náležitosti nebo bude trpět vadami, musí dotčený orgán vyzvat žadatele k odstranění vad a poskytne mu k tomu přiměřenou lhůtu s tím, že po dobu odstraňování vad lhůta pro vydání závazného stanoviska neběží. Pozor, po odstranění vad žádosti počne běžet lhůta nová, a tak přece jen k jisté prodlevě dojít může. Budeme doufat, že pracovníci veřejné správy nebudou zneužívat výzvy k doplnění žádosti na konci běhu lhůt, pak by v praxi ke zrychlení bohužel nedocházelo, byť text zákona se jeví slibně. Je třeba upozornit i na postup dotčeného orgánu v případě neodstranění vady žádosti. Neodstraní-li žadatel vady žádosti, které brání vydání závazného stanoviska, správní orgán písemně sdělí žadateli, že závazné stanovisko nemůže být vydáno (§ 149 odst. 5 správního řádu).

Pokud lhůta není dodržena, platí fikce vydání souhlasného závazného stanoviska

Současně se zavedením výslovné lhůty pro vydání závazného stanoviska se zavádí u závazných stanovisek pro účely řízení podle stavebního zákona, jako důsledek nedodržení zákonných lhůt, fikce vydání souhlasného závazného stanoviska bez podmínek. Nové pravidlo je upraveno v nově vloženém odstavci 9 paragrafu 4 stavebního zákona, věta druhá: *Jestliže není závazné stanovisko dotčeného orgánu vydáno ve lhůtě pro jeho vydání, považuje se za souhlasné a bez podmínek.*

Fikce souhlasného stanoviska by měla být výjimkou

Fikce souhlasného stanoviska představuje prostředek ochrany před nečinností veřejné správy v souvislosti s povolovacím procesem. Není nastavena obecně v rámci správního řádu pro všechna závazná stanoviska, ale pouze pro řízení podle stavebního zákona. Od klasických opatření proti nečinnosti (§ 80 správního řádu) se liší v tom, že důsledky nečinnosti správního, resp. dotčeného orgánu nastávají přímo ze zákona. Jak je ale napsáno v důvodové zprávě, uplatnění fikce souhlasného závazného stanoviska by mělo být v praxi výjimkou, neboť závazná stanoviska jsou důležitým podkladem pro řízení, která vedou stavební úřady a jejichž prostřednictvím chrání dotčené orgány veřejné zájmy na svěřeném úseku veřejné správy. Stát, potažmo orgány veřejné správy, nesmí rezignovat na ochranu veřejných zájmů, nicméně nečinnost správních orgánů je v rozporu s principem dobré správy a fakticky k ochraně veřejných zájmů nevede. Zvolené řešení tak respektuje zásadu hospodárnosti a rychlosti při činnosti správních orgánů.

Fikce ze zákona není dovolena pro všechna závazná stanoviska

Výjimky, na které se pravidlo fiktivního souhlasu nevztahuje, jsou stanoveny v § 4 odst. 12 stavebního zákona. Fikci souhlasu nelze aplikovat pro **závazné stanovisko k posouzení vlivu stavebního záměru na životní prostředí** podle zákona o posuzování vlivu na životní prostředí a **pro závazná stanoviska orgánů ochrany přírody podle zákona o ochraně přírody a krajiny**, kterým se

- ad 1) *vyslovuje souhlas k zásahům, které by mohly vést k závažnému nebo nevratnému poškození nebo ke zničení přírodního stanoviště v zájmu Evropských společenství nebo druhů v zájmu Evropských společenství,*
- ad 2) *uděluje souhlas k činnostem podmíněným souhlasem orgánů ochrany přírody v ptačích oblastech,*

- ad 3) posuzuje splnění podmínek pro povolení výjimky ze zákazů u zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, které jsou předmětem ochrany podle práva Evropské unie a podle zákona o ochraně přírody a krajiny,
- ad 4) uděluje souhlas s činnostmi vymezenými v bližších ochranných podmínkách zvláště chráněných území, která byla vyhlášena k zajištění udržení příznivého stavu evropských stanovišť nebo stanovišť evropsky významných druhů, které jsou předmětem ochrany evropsky významných lokalit,
- ad 5) posuzuje záměr z hlediska zájmů chráněných podle zákona o ochraně přírody a krajiny, a které je vydáno jako jednotné závazné stanovisko k zásahu do přírody a krajiny (§ 4 odst. 12 písm. b) 1–5 stavebního zákona).

Speciální režim pro možnost prodlužování lhůt

Se zavedením fikce souhlasu pro vydání závazných stanovisek dotčených orgánů pro účely řízení podle stavebního zákona je navržen i speciální režim k prodlužování lhůty pro vydání závazného stanoviska ze strany dotčeného orgánu, a to tak, že o prodloužení lhůty pro vydání závazného stanoviska ze strany správního orgánu vydá dotčený orgán usnesení, které se poznamenává do spisu. Tuto skutečnost dotčený orgán sdělí žadateli a podle důvodové zprávy by měl uvést i to, o kolik dnů je lhůta pro vydání závazného stanoviska prodlužována. Žadatel tak bude mít jistotu, v jaké lhůtě má být závazné stanovisko vydáno.

Jak postupovat v případě, že nastane fikce souhlasu

Jak již bylo uvedeno, fikce by měla být výjimkou. Pokud bude žadatel v žádosti o vydání rozhodnutí či jiného úkonu stavebního úřadu tvrdit, že u závazného stanoviska dotčeného orgánu nastala fikce, bude nucen správní orgán v rámci principu dobré správy tuto skutečnost ověřit u příslušného dotčeného orgánu. Fikci by stavebník stavebnímu úřadu mohl prokázat předložením své žádosti o vydání příslušného závazného stanoviska, ze které bude zřejmé, který den byla žádost dotčenému orgánu podána, tj. jaký den je rozhodný pro začátek běhu lhůty, případně důvodová zpráva předpokládá i méně neformální způsob, kdy si stavební úřad může telefonicky ověřit, zda skutečně dotčený orgán závazné stanovisko nevydal. Není vyloučeno, aby ten, kdo podal žádost o vydání závazného stanoviska, požádal dotčený správní orgán o vydání osvědčení postupem podle části IV. správního řádu o tom, že fikce nastala. Tento požadavek předpokládá důvodová zpráva a uvidíme, jaký postup bude aplikován úřady v praxi.

Jaká je možnost opravy fikce

I když to vypadá „ideálně“, v praxi to s fikcemi úplně snadné nebude. Zejména pokud by se jednalo o stavební záměr, který by mohl zasáhnout do právem chráněného zájmu v dané lokalitě, u kterého lze důvodně očekávat, že závazné stanovisko bude mít stanoveny podmínky, ale správní orgán díky zahlcenosti „nestihá“. Pro tyto případy je přece jen nastavena pojistka „opravy“ fikcí vydaného souhlasného závazného stanoviska. V zájmu ochrany veřejných zájmů má nadřízený správní orgán možnost nahradit závazné stanovisko podle § 4 odst. 9 věty druhé stavebního zákona, pokud nejsou splněny předpoklady pro vydání souhlasného závazného stanoviska bez podmínek podle jiných právních předpisů. Jinými slovy jde o situace, kdy by dotčený orgán musel vydat nesouhlasné závazné stanovisko, neboť záměr by byl v rozporu s ochranou veřejného zájmu chráněné-

ho podle jiného právního předpisu. Tato možnost je z hlediska právní jistoty omezena na dobu šesti měsíců od právní moci rozhodnutí, které bylo závazným stanoviskem podmíněno.

Kdo bude hradit možné škody způsobené „fikcí“

Ač je uvedené pravidlo z pohledu ochrany veřejného zájmu „pochopitelné“, vzbuzuje u stavební veřejnosti jisté obavy z důsledků takového „nápravy“ na již pravomocně povolené stavební záměry. V takovémto případě by nahrazené závazné stanovisko zřejmě mohlo být důvodem obnovy řízení podle § 149 odst. 9 správního řádu. *Zrušení nebo změna závazného stanoviska je v případě, že rozhodnutí, které bylo závazným stanoviskem podmíněno, již nabylo právní moci, důvodem obnovy řízení.* Otázkou je, kdo a zda by jej inicioval a jak by se naplňovaly případně podmínky uvedené v novém závazném stanovisku, jaký vliv by to mělo na již zpracovanou a odsouhlasenou projektovou dokumentaci, případně již rozestavěnou akci a kdo by případně hradil finanční újmu stavebníkovi, neboť to nebyl on, kdo prodlevu a následné komplikace způsobil. S ohledem na množství nevyjasněných a nedořešených souvislostí vyvstává také otázka, zda nebude přece jen pro stavebníka komplikovanějších stavebních záměrů výhodnější vyčkat na vydání závazného stanoviska, byť po termínu, než se stresovat tím, jaké podmínky pro stavbu budou v budoucnu nastaveny.

Bude vůbec možné vydat stanovisko po lhůtě?

Otázkou rovněž je, zda bude moci dotčený orgán souhlasné závazné stanovisko s případnými podmínkami po lhůtě s ohledem na zákonou fikci vůbec vydat. Důvodová zpráva v tomto ohledu neposkytuje žádné vodítko, a tak nezbyvá než vyčkat na názory odborníků, kteří se danou problematikou budou více do hloubky zabývat.

Závěrem ještě upozorňuji, že v rámci nové stanovených lhůt reaguje novela správního řádu i na situaci, kdy je podáno odvolání, které směřuje proti obsahu závazného stanoviska. I tady byla nastavena časová korekce pro nadřízené správní orgány, kdy byl § 149 odst. 7 správního řádu doplněn o následující text: *Pokud nelze závazné stanovisko potvrdit nebo změnit bezodkladně, nadřízený správní orgán potvrdí nebo změní závazné stanovisko nejpozději do 30 dnů ode dne vyžádání jeho potvrzení nebo změny. K této lhůtě se připočítává doba až 30 dnů, jestliže je zapotřebí nařídit ohledání na místě nebo jde-li o zvlášť složitý případ. Po dobu vyřizování věci nadřízeným správním orgánem správního orgánu, který je příslušný k vydání závazného stanoviska, lhůta podle § 88 odst. 1 neběží.*

Přezkum lze zahájit jen do jednoho roku

Poslední změnou v rámci novelizace § 149 správního řádu bylo i časové omezení pro zahájení přezkumného řízení v vydaných nezákonných závazných stanovisech. Toto lze zahájit do jednoho roku od právní moci rozhodnutí, které bylo závazným stanoviskem podmíněno. Závazné stanovisko však nelze v přezkumném řízení zrušit nebo změnit po uplynutí 15 měsíců od právní moci rozhodnutí, které bylo závazným stanoviskem podmíněno (§ 149 odst. 8 věta 2).

Věřme, že provedenou novelizací se alespoň částečně podaří časově zoptimalizovat povolovací proces. Je třeba si ale uvědomit, že to nejsou jen dotčené orgány, které mají vliv na délku řízení.

JUDr. Petra Adámková, Ph.D.

lektorka a konzultantka se specializací na stavební právo
členka zkušebních komisí ČKAIT, zkušební místo Brno

Proč mají být jiné technické předpisy pro výstavbu na sídlišti Velká Ohrada v Praze než na sídlišti v Pardubicích nebo v Plzni? Žijí tam snad jiní lidé nebo se používají jiné stavební materiály? (foto: cs.m.wikipedia.org)

Kolik měst bude mít vlastní vyhlášky s technickými požadavky na výstavbu?

V Parlamentu i mimo něj se rozběhla politická a zejména prestižní jednání o tom, která města budou moci vydávat vlastní vyhlášky o technických požadavcích na výstavbu.

Vyhláška o technických požadavcích na výstavbu se podle zákona bude týkat požadavků na vymezení pozemků, požadavků na umístění staveb a technických požadavků na stavby. Měla by nahradit nejen stávající vyhlášky č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby a nařízení č. 10/2016 Sb. hl. m. Prahy, kterým se stanovují obecné požadavky na využívání území a technické požadavky na stavby v hlavním městě Praze (Pražské stavební předpisy), ale i vyhlášku č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb.

Pokud projde novým stavebním zákonem navrhované zrušení většiny speciálních a jiných stavebních úřadů, měla by nová vyhláška obsahovat i požadavky na další stavby jako např. požadavky na stavby letecké, stavby drah, stavby dálnic, silnic, místních komunikací a účelových komunikací, stavby vodních děl, stavby pro plnění funkcí lesa, stavby skladů hořlavých látek a řadu dalších. Požadavky požární ochrany a požadavky na energetickou náročnost budov zůstanou mimo tuto budoucí vyhlášku.

Kvalitní vyhláška, zahrnující kromě požární bezpečnosti a energetické náročnosti budov prakticky všechny požadavky na stavby, bude pro naši práci jistě vítaným dokumentem, který odstraní pátrání

po jednotlivých požadavcích v různých právních předpisech. Bude ovšem také velmi důležité, aby nevznikl soubor požadavků jednotlivých specialistů, kteří si občas protirečí, ale vyvážený souhrnný dokument. Ten se určitě neobejde bez doprovodného vysvětlujícího komentáře.

Náznak takového komentáře v současnosti ve zjednodušené míře ukazuje dokument MMR, uvádějící ke stávající vyhlášce č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby, kterých ČSN se týkají požadavky uvedené ve vyhlášce.

Pro připomenutí uvádím, že v PROFESISu byl velmi praktický materiál (A.3.11), ve kterém byly obecné odkazy na normy nebo na normové hodnoty nahrazeny konkrétními normovými hodnotami nebo požadavky příslušných ČSN. Takto upravená vyhláška se sice zvětšila z 15 na 74 stránek, ale odpadlo hledání v normách. Přestože byl text konzultován s MMR, v několika případech se nepodařilo konkrétní údaje v normách dohledat. Avšak vzhledem k tomu, že texty ČSN nesměly být bezplatně uveřejňovány, musel být tento dokument, který je i v současnosti v plném rozsahu platný, z PROFESISu odstraněn. Doufáme, že na základě schváleného sponzorovaného přístupu k ČSN, bude možné obdobné pomůcky opět zpracovat

a uveřejnit. (Poznámka redakce: Nyní je na PROFESISu pomůcka A 3.11.1 – Technické požadavky na stavby a normové hodnoty, která na citované technické normy pouze odkazuje.)

Evropa směřuje spíše ke sblížení práva a norem

Výše uvedený příklad ukazuje, jak rozsáhlá a komplikovaná bude nová vyhláška. Představa, že takovéto vyhlášky budou vydávat samostatně některá města, a požadavky na výstavbu se budou lišit město od města je zcela absurdní.

Odlíšné stavební předpisy pro velká města, venkovská města a venkovské obce měly své historické opodstatnění v 19. století, kdy vznikaly procesní a institucionální základy veřejného stavebního práva, tedy první stavební řády. Bylo to v době, kdy způsob stavění, stavební materiály a technologie ve městech a na venkově byly rozdílné. Dnes můžeme sledovat zcela opačné tendence. Evropská unie, k jejímž členským státům patříme, usiluje o sblížení práva a technické normalizace v řadě oblastí.

Stavebnictví sice nepatří k přímo regulovaným odvětvím, ale evropská regulace se týká mimo jiné stavebních výrobků, energetické náročnosti budov, ochrany životního prostředí a nově také cirkulární ekonomiky, ale zejména vytváření jednotného evropského trhu. Navrhování staveb se řídí evropskými normami pro navrhování stavebních konstrukcí, tzv. Eurokódy. Evropské harmonizované normy stanoví podmínky pro uvádění stavebních výrobků na trh. Evropské energetické směrnice upravují požadavky na energetickou náročnost budov. V počtu nových technických norem zařazovaných do soustavy národní technické normalizace převažují převzaté ČSN EN nebo ČSN EN ISO nad vlastními novými národními normami. Každý národní předpis obsahující technické požadavky (na výrobky, stavby, služby) podléhá tzv. evropskému notificačnímu procesu, to znamená, že jeho návrh musí být předložen bruselské administrativě a jejím prostřednictvím všem členským státům EU a nesmí být v rozporu s evropským právem a s evropskými normami.

Můžeme si také vzít příklad ze sousedních států

Třeba z Rakouska, nám blízkého správním, právním i technickým vývojem. Rakousko je spolkový stát a stavební předpisy zůstaly v pravomoci jednotlivých zemí a liší se včetně hlavního města Vídně. Dlouhodobé úsilí spolkové vlády o sjednocení stavebních předpisů nevedlo k cíli, a tak spolková vláda zemské předpisy obešla. Vyдалa postupně jednotlivé směrnice ke každému ze sedmi základních požadavků na stavby. Těchto sedm základních požadavků je součástí evropského nařízení o stavebních výrobcích a představuje základní vyjádření veřejného zájmu ve výstavbě. Směrnice nejsou sice obecně závazné, ale spolková vláda stanovila povinnost je respektovat u staveb financovaných nebo dotovaných z veřejných rozpočtů.

Není rozumný důvod pro teritoriální odlišnosti

Velká část požadavků, které bude obsahovat budoucí vyhláška o požadavcích na výstavbu, aplikuje evropské předpisy a evropské normy, od nichž se není možno odchýlit. U velké většiny dalších není žádný rozumný důvod na jejich teritoriální odlišné úpravy. A těch několik, kde mohou mít lokální úpravy význam, je možné řešit v územních a regulačních plánech. Místo zjednodušení naší práce by vydání prakticky stejných vyhlášek zkomplikovalo nejen projektování, ale i provádění a provozování staveb.

V této souvislosti je nesmírně důležitý příslib Ministerstva pro místní rozvoj, že účast odborníků a autorizovaných osob ČKAIT při tvorbě budoucí vyhlášky o požadavcích na výstavbu je očekávaná a vítaná. Tato možnost by neměla být promarněna.

Ing. Václav Mach

čestný předseda ČKAIT a odborný poradce předsedy ČKAIT

Marie Báčová

odborná poradkyně předsedy ČKAIT

Jak se „pozměňuje“ stavební zákon

Rekodifikace stavebního zákona se dostala do Poslanecké sněmovny. Jaké změny by ČKAIT chtěla prosadit v rámci pozměňovacích návrhů, které poslanci připravují pro druhé čtení? Připravuje se skutečně zrychlení nebo jen další zpomalení povolování staveb? Odpovídá Robert Špalek, předseda ČKAIT.

Podílí se ČKAIT na přípravě komplexních pozměňovacích návrhů stavebního zákona?

Projednávání jde nyní čistě po politické linii. Samozřejmě se snažíme naše neakceptované zásadní připomínky řešit v diskusích s poslanci a sledujeme jednání výborů na streamu. Konkrétní návrhy budou oficiálně zveřejněny po projednávání ve výborech PSP až po 13. únoru 2021. Jsme z této situace dosti nervózní. Projednávání stavebního zákona často vypadá jako když kočička a pespek pekli dort. Doufáme, že nám všem z toho nebude špatně.

Co se vám podařilo prosadit?

Některé pro autorizované osoby potřebné paragrafy se podařilo prosadit. Například jsme zamezili jejich dvojímu postihu. A spoléháme na to, že toto již nebude měněno nebo zbytečně upravováno.

Co se vám naopak prosadit nepodařilo?

Jednotné technické předpisy a povinný autorský dozor pro všechny druhy staveb.

Jak se ČKAIT dívá na možnost, že by tři „české metropole – Praha, Brno a Ostrava“ mohly mít vlastní technické předpisy?

Nejen tato města, slyšel jsem i zprávy o Plzni nebo Liberci. Aby se tato předzvěst splnila, muselo by to projít v rámci komplexního pozměňovacího návrhu, protože v původním vládním návrhu stavebního zákona se počítalo s technickými požadavky na výstavbu jednotnými pro celou republiku. Od začátku práce nad novým zákonem nás paní ministryně ujišťovala o tom, že prioritou MMR je sjednocení předpisů. To, co je dobré v Pražských stavebních předpisech se mělo překlomit

Ing. Robert Špalek, předseda ČKAIT (foto: Soňa Rafajová)

do celostátně platných předpisů. To má logiku. Chápeme specifické požadavky na stavby v Praze na Hradčanech, na Malé Straně nebo v Českém Krumlově (ten ve výčtu mimochodem není). Lze to ovšem řešit územním plánem nebo regulativy a není nutný zvláštní předpis. Proč mají být jiná pravidla na sídlišti Prosek než na sídlišti Polabiny v Pardubicích? Žijí zde snad jiní lidé nebo se používají jiné stavební hmoty a výrobky? Jenom to povede k roztříštěnosti a nejednotnosti pravidel a metodik, chaosu při rozhodování a je to v přímém rozporu s tím, co definoval věcný záměr zákona.

Proč je autorský dozor projektanta důležitý i ve veřejném zájmu?

Ve svých připomínkách zůstáváme na pozici názoru, aby stavebník ustanovil dozor projektanta nad souladem prováděné stavby s příslušnou projektovou dokumentací (dříve autorský dozor projektanta) na každé stavbě, kde byla projektová dokumentace zpracována projektantem. Stavebník podle navrhovaného znění bude mít tuto povinnost nadále u staveb financovaných z veřejného rozpočtu, a navíc při provádění všech vyhrazených staveb (bez ohledu na způsob financování). Neumíme si představit stále více preferovanou bytovou výstavbu s absencí dozoru projektanta. Rozhodně to není ve veřejném zájmu a ani to není bezpečné. Projektant navrhne základy, betonářskou výztuž a nemá možnost kontrolovat, zda je vše provedeno podle jeho návrhu. Při případných poruchách a haváriích je ale obviňován a musí se obhajovat. Mementem budiž případ lávky v Troji, kde byl projektant po třiceti letech od dokončení stavby obviněn z trestného činu.

Od ledna 2021 je zavedena tzv. fikce souhlasu, uvažuje se o jednostupňovém řízení. Přinesou tyto změny opravdu slibované zrychlení?

To je opravdu těžká otázka. Paní ministryně slibuje, že do 365 dnů budou stavebníci vědět, zda mohou stavět, či nikoliv, a to včetně odvolání a přezkumu. Podle MMR to jsou maximální a nepřekročitelné lhůty! V praxi má být povolování mnohem kratší. Uvádí příklad rodinného domu, kdy stavební úřad bude moci vydat stavební povolení do 30 dnů. Podívejme se na to ale z hlediska praxe, a nikoliv jen

z pohledu nastavení zákonných ustanovení. Život je někdy a někde úplně jinde. Jednostupňové povolovací řízení je totiž jenom jedna část slibovaného zrychlení. Žádost ale není vždy úplná či bezvadná a dotčený orgán musí vyzvat stavebníka k odstranění vad a poskytnout mu k tomu přiměřenou lhůtu s tím, že po dobu odstraňování vad lhůta pro vydání závazného stanoviska neběží a po odstranění vad žádosti počne běžet lhůta nová. To vede k úvaze, zda nedojde k nárůstu hledání tzv. chyb, když bude úřad zahlcen. U dotčených orgánů pro vydání závazného stanoviska/vyjádření bude platit fikce souhlasu. Může nastat i případ, kdy správní orgán nebude stíhat a přikročí se k institutu fikce souhlasu. Stavební úřad ale bude nucen v rámci principu dobré správy tuto skutečnost ověřit u příslušného dotčeného orgánu. S fikcemi to asi nebude ideální. Jakým způsobem se budou řešit fikce, u kterých by bylo nutné vydat nesouhlasné stanovisko a jak to povolování staveb zabrzdí, si zatím neumíme představit. Nicméně je pozitivní, že budou nastaveny lhůty pro vyjadřování, které v dnešní době někde chybí nebo nejsou dodržovány. Příkladem bylo skokové prodloužení termínů, které přineslo vyjadřování úřadů územního plánování ke každé budce.

Proč podle ČKAIT navrhované zjednodušení projektové dokumentace v rámci povolovacích řízení není bezpečná cesta? Proč není dobré povolovat stavbu podle dokumentace, která je zpracována v podstatě na úrovni dokumentace pro územní rozhodnutí?

Už v zásadních připomínkách v mezirezortním povolovacím řízení jsme opakovaně zdůrazňovali, aby nová vyhláška o dokumentaci staveb odpovídala rozsahu dokumentace pro vydání společného povolení. Jak jsme v odůvodnění zmiňovali, pokud se má v dokumentaci pro povolení stavby prokázat splnění všech základních požadavků na stavby, které rekodifikace požaduje, musí být v této dokumentaci doloženy i dokumentace částí požárního bezpečnostního řešení a techniky prostředí staveb. A tak jak uvádí toho času platná vyhláška, rozsah položek musí odpovídat druhu a významu stavby.

Proč by podrobnost projektové dokumentace měla být stanovena podle druhu staveb?

Souhlasíme s principem, aby pro dokumentaci staveb byla jenom jedna vyhláška, nicméně už dnes se rozsah položek dokumentace nebo projektová dokumentace zpracovává podle druhu a významu stavby. Je nutné si uvědomit, že podrobnost projektové dokumentace je ovlivněna charakterem stavby. Není možné požadovat stejný rozsah a obsah např. u dálnice, rodinného domu, bytovky, garáže, veřejného osvětlení nebo technologických staveb a továren. Už v současném návrhu zákona si hasiči dali podmínku, že budou kontrolovat projekty pro provedení těch staveb, které jejich kontrole podléhají. Jedná se tak prakticky o druhý stupeň povolení u části staveb. Není jednodušší to, co jsme navrhovali? Tedy rozsah dokumentace pro vydání společného povolení, s kterým dnes všichni umí pracovat?

Můžete shrnout hlavní požadavky ČKAIT na úpravu znění nového stavebního zákona, které jsou podle vás nezbytné?

Pro urychlení povolovacích řízení bude nutné, aby všichni, kteří mohou k urychlení přispět (projektanti, dotčené orgány, stavební úřady)

plnili zákonem nastavená pravidla jednotně. Určitě je přínosem jedno řízení. Přínosem ovšem není dvoukolejnost u stavebních úřadů. Jsme pro jeden systém stavebních úřadů. Kombinace obecných stavebních úřadů s Nejvyšším stavebním úřadem přinese jen problémy. Dotčené orgány budou koncentrovány u Nejvyššího stavebního úřadu. Bude je obecný stavební úřad žádat o jejich vyjádření? Co případná fikce souhlasu? Existuje k těmto otázkám opravdu kvalitní právní analýza? My ji nemáme. Nakonec to přinese jenom větší počet úředníků a chaos. To je jediná jistota.

Ochrana veřejného zájmu musí být jednoznačně a dostatečně definována. Je všeobecně známo, že jednotlivé zákony často jednoznačně nevymezují veřejný zájem, kterého se dotýkají řízení a postupy podle stavebního zákona. Zákony nevymezují jasně z jakého hlediska (důvodu) se má dotčený orgán k řízení nebo postupu podle stavebního zákona vyjadřovat. Nedefinují meze jeho správního uvážení. Hasiči nebo hygiena se občas vyjadřují ke stavbě opěrné zdi, nemá to logiku. Rekodifikace má za cíl dostatečně konkrétní definování veřejného zájmu, který má dotčený orgán hájit. V tom by mělo být urychlení, ale především odstranění zbytečných vyjádření, která nikdo nepotřebuje a která zahlcují úřady. Pro urychlení výstavby stanoviska dotčených orgánů nově, až na výjimky, již nebudou mít podobu závazných stanovisek, ale vyjádření.

Pro zajištění kvalitní výstavby je bezpochyby pozitivní změnou, že zpracování dokumentace pro provádění stavby bude povinné před začátkem realizace stavby. O tuto změnu ČKAIT dlouhodobě usiluje. Nicméně z původního návrhu, aby se stavba kolaudovala podle ověřené projektové dokumentace a současně i dokumentace pro provádění stavby, nějak sešlo. Navíc autor projektové dokumentace nebude mít informaci o tom, že kolaudace probíhá. V tom usilujeme o změnu současného znění návrhu zákona. Je také naprosto nutné, aby dozorující stavební úřad prováděl státní stavební dohled. Je nutné zajistit a vymáhat dozor projektanta na všech stavbách. Přestože už od 1. ledna 2007 musí být na všech stavbách se stavebním povolením a stavbách na bydlení na ohlášení ustanoven stavbyvedoucí

(autorizovaná osoba), je mnoho případů, kdy zhotovitel stavby (stavebník u ohlášení) literu zákona nedodržuje a není nijak sankcionován. Státní správa ani dotčené orgány nekontrolují plnění stávající povinnosti, aby byl u staveb financovaných z veřejného rozpočtu technický dozor stavebníka zajištěn autorizovanou osobou v příslušném oboru podle druhu stavby.

Je současný stavební zákon tou hlavní příčinou, co zpomaluje povolovací řízení?

Dosud chybí analýza, kdo vlastně nese na zdoluhavém povolovacím řízení největší podíl. Nevíme, zda to jsou smlouvy se správcem energií nebo městy a obcemi při řešení napojení objektů přes jejich pozemky, nevyřešené majetkoprávní spory vlastníků stavebních pozemků nebo snad dotčené orgány a stavební úřady, které příliš dlouho otálejí s vydáním závazného stanoviska. Od počátku ČKAIT zastává stanovisko, že pro úspěšné zvládnutí procesu rekodifikace je nezbytné nejprve správně identifikovat, nastavit a vyvážit role všech účastníků celého procesu. A tato analýza ve věcném záměru chyběla a dosud chybí. Věcný záměr k rekodifikaci stavebního práva vycházel jen z výsledků celosvětových srovnávacích dat, které publikuje Světová banka ve studiích Doing Business. Podle této studie pro rok 2019 byl proces povolování staveb v ČR jeden z nejpomalejších na světě. Podle délky standardizovaného stavebního řízení se ČR umístila na 156. místě ze 190 posuzovaných zemí s délkou 246 dnů. MMR však nereagovalo na výtku ČKAIT a dalších připomínkových míst, že Světová banka na modelovém příkladu stavby skladu sleduje 21 kroků, které je nutné splnit pro získání stavebního povolení. Hodnotí je podle času a finančních nákladů nutných na vyřešení každého jednotlivého kroku. Již v průběhu vypořádání věcného záměru samotné MMR konstatovalo, že z těch 21 kroků jsou jenom tři důsledkem vlivu stavebního zákona. Proto jsme poněkud skeptičtí v tom, že pouze nový stavební zákon jako mávnutím proutku vše vyřeší.

Ing. Markéta Kohoutová
šéfredaktorka Z+i ČKAIT

NEKROLOG

Ing. Jaroslav Karásek (†91)

nás opustil 21. listopadu 2020, nedlouho po dosažení svých devadesátých prvních narozenin. Rodák z Kroměříže byl celou svojí profesní dráhu zaměstnán ve službách ČSD, a to v projektové organizaci Drahprojekt v Olomouci, kde napomohl odborné výchově řady mladších kolegů. Byl velmi angažován v odborných orga-

nizacích stavebnictví, zejména v Olomouci. V roce 1968 byl u zrodu pobočky ČSSI, již v prosinci 1989 se zúčastnil přípravného výboru k obnovení ČSSI a v roce 1990 se stal předsedou OP Olomouc, ve které pak v letech 1990–2004 úspěšně vykonával funkci předsedy. Vynikal zejména aktivitou směřovanou k posilování vážnosti ČSSI, hojně organizoval akce typu exkurzí či seminářů nebo odborných

přednášek, pečlivě dohlížel na vydávání oblastního zpravodaje, do kterého také často přispíval svými zprávami. Po vzniku ČKAIT zastával v devadesátých letech funkci předsedy zkušební komise oboru pozemní stavby. V prvním volebním období byl také členem Dozorčí rady ČKAIT. Byl čestným členem ČKAIT. V roce 2001 obdržel čestný odznak ČSSI. Jako předseda pobočky ČSSI navázal spolupráci se slovenskými inženýry. Výsledkem spolupráce byly úspěšné reciproční exkurze stavebních odborníků obou států na dálnicích České a Slovenské republiky. Rád se také účastnil setkání Visegrádské čtyřky, v oblasti odborných stavebních institucí, či setkání českých a slovenských inženýrů, konaných na hranici mezi státy nebo v jejich blízkém okolí.

Výbor pobočky ČSSI Olomouc

Rekodifikace stavebního práva popatnácté aneb dva komplexní pozměňovací návrhy

Přelom roku 2020 a 2021 byl ve znamení předkládání a projednávání pozměňovacích návrhů k novému stavebnímu zákonu. Ještě v prosinci 2020 představila komplexní návrh skupina poslanců opozičních stran. Vystoupili poslanci Kupka (ODS), Bartoš (Piráti), Kovářová (STAN), Výborný (KDU-ČSL), Feri (TOP 09) a další. Další návrh připravoval Radim Fiala (SPD), ale nakonec ho propojil s komplexním návrhem z dílny koaličních poslanců Martina Kolovratníka (ANO), Petra Dolínka (ČSSD) a Lea Luzara (KSČM).

Vládní návrh nového stavebního zákona (tisk č. 1008 ve spojení s navazujícím tiskem č. 1009) byl schválen v prvním čtení 5. listopadu 2020 na mimořádné schůzi Poslanecké sněmovny a přikázán k projednání třem výborům: Hospodářskému výboru jako garančnímu výboru (pod vedením Radima Fialy – SPD) a dále též Ústavně právnímu výboru (pod vedením Marka Bendy – ODS) a Výboru pro veřejnou správu a regionální rozvoj (pod vedením Ivana Bartoše – Piráti). V následujících měsících byly připraveny a projednány tři komplexní pozměňovací návrhy jakožto alternativy ke vládnímu návrhu nového stavebního zákona, který byl schválen v prvním čtení.

Hospodářský výbor od listopadu připravuje komplexní pozměňovací návrh

Na nejbližším zasedání Hospodářského výboru 18. listopadu 2020 ministryně Klára Dostálová představila hlavní přínosy nového stavebního zákona, které spočívají v urychlení a zjednodušení stavebních řízení prostřednictvím snížení administrativy a zajištění dodržování lhůt ze strany státu. Vláda prostřednictvím svého návrhu prezentovala tzv. hybridní model kombinující státní správu s pravomocemi obecních stavebních úřadů. Navrhovaná koncepce se nadále stala předmětem debat a navrhovaných variant prostřednictvím návrhů jejich úprav včetně ucelených konceptů takzvaných „komplexních pozměňovacích návrhů“, tedy celého znění nového stavebního zákona v upravených variantách. Podle návrhu změnového zákona v souvislosti s návrhem nového stavebního zákona dochází k novelám 58 navazujících předpisů, např. v oblasti ochrany přírody a krajiny, ochrany životního prostředí, požární ochrany, památkové péče a dalších. Projednání návrhů stavebního zákona a navazujícího změnového zákona (tisku č. 1009) bylo stejně jako při následujících projednáních ve výborech na návrh Radima Fialy (SPD) sloučeno.

V prosinci byl představen komplexní pozměňovací návrh podle Výboru pro veřejnou správu

Ústavně právní výbor zasedal 9. prosince 2020. Následující den se sešel Výbor pro veřejnou správu a regionální rozvoj. Skupina sestavená z poslanců ODS, Pirátů, KDÚ-ČSL, TOP 09 a STAN představila společnou iniciativu předložením své varianty pozměňovacího návrhu zahrnující kombinaci správních a obecních stavebních úřadů.

Komplexní změna podle ANO

Další zasedání Hospodářského výboru se uskutečnilo 6. ledna 2021. Poslanec Martin Kolovratník (ANO), krajský zastupitel Pardubického kraje, označil návrh opoziční skupiny poslanců za kontroverzní. Předložil vlastní komplexní pozměňovací návrh, jenž naproti tomu nabízí vrátit do stavebnictví původně zamýšlený model čisté státní stavební správy. Ten by podle vyjádření poslance Kolovratníka skýtal záruku jednotně řízeného transparentního postupu při stavebním řízení. Stavební úřady by se tak podřídily jednotnému správnímu systému podobně jako třeba finanční úřady.

Vladimír Dlouhý, prezident Hospodářské komory ČR, zdůraznil potřebu schválení nového stavebního zákona během současného volebního období a připomenul potřebu jednoznačných a vymahatelných lhůt. Předmětem jednání byla opět zejména integrace ochrany veřejných zájmů do řízení vedených u stavebního úřadu a koordinace jednotlivých úkonů povolenacích řízení, lhůty stavebních úřadů, digitalizace postupů stavebního řízení.

Ministryně Dostálová navrhla Výboru pro veřejnou správu vzájemné zohlednění jednotlivých zejména komplexních pozměňovacích návrhů nového zákona, které by nahradilo koordinaci paralelně podávaných návrhů. Návrhy podané na MMR ve lhůtě do 20. ledna 2021 měly být vyhodnoceny k 29. lednu 2021.

Kolovratníkův návrh získal podporu Hospodářského výboru

Na třetím zasedání Hospodářského výboru se 3. února 2021 dlouze debatovalo. Pokračovaly diskuse o tom, zda má být plně zachováno státní stavební řízení nebo zda mají obce zasahovat do řízení svými kompetencemi. Poslanec Ivan Adamec (ODS) se vyjádřil o všech dosavadních legislativních snahách na úpravu stavebního práva jako nepodařených. Také poslanec Kolovratník přiznal předchozí chyby při úpravách stavebního práva. Jeho návrh představuje návrat k ucelené státní správě. Online řízení prostřednictvím elektronického portálu stavebníka by mělo zajistit prostředí pro rychlé a moderní zpracování dokumentace. Kolovratníkův návrh oslovil téměř všechny přítomné v porovnání s Kupkovým návrhem, který oproti tomu získal jen částečné přijetí.

Kolovratníkův návrh byl hlasováním Hospodářského výboru přijat. (Pro bylo 13 z 20 členů Hospodářského výboru.) Poslanec Leo Luzar (KSČM) vyzval k vytvoření jedné verze komplexního pozměňovacího návrhu, aby nedocházelo k paralelním úpravám dokumentů.

Nejčastěji diskutované otázky rekodifikace stavebního zákona

Elektronická stanoviska – Kupříkladu vyjádření vlastníků infrastruktury se bude moci podle vládního návrhu zákona vyžadovat elektronicky datovou schránkou či zřízeným přístupem k datovému rozhraní elektronického portálu stavebníka. Stavební úřady mají zřídit elektronické úložiště dokumentů. Informační systém stavebního řízení umožní dálkový přístup, kam budou účastníci řízení sami přímo vkládat veškeré písemnosti. Pravděpodobně bude v návaznosti na zavedení tohoto informačního systému třeba doplnit prováděcí předpis, který by měl vedení této evidence upravit. Také stavbou dotčené orgány mají v budoucnu vkládat svá stanoviska k navrhované stavbě do evidence stavebních postupů. Mezi stavebním úřadem a dotčenými orgány se navrhuje předepsaná komunikace datovými schránkami.

Dotčené orgány – Stavební úřad sám v případě potřeby vyžádá stanovisko od příslušného dotčeného orgánu, netvoří-li již jejich stanovisko součást podané žádosti o vydání rozhodnutí. Stanovisko pak stavební úřad sdělí po jeho obdržení žadateli.

Uchovat možnost i nedigitální komunikace – Na Výboru pro veřejnou správu a regionální rozvoj zazněla ovšem i obhajoba dosavadních nedigitálních způsobů komunikace jako přípustné alternativy jednání účastníků, kteří by zavádění technických prostředků z nějakých důvodů nezvolili, ale zákon jim má umožnit účast na všech správních řízeních pro ochranu jejich zájmů.

Fikce souhlasu již platí – Jelikož návrh nového zákona obsahuje obdobně jako od 1. ledna 2021 již platná novela současného

stavebního zákona fikci souhlasu u neposkytnutých vyjádření dotčených orgánů během zákonné třiceti či šedesátidenní lhůty, na vydání závazného stanoviska se čeká, a po dobu trvání lhůty pro jejich vydání neběží lhůty pro vydání správního rozhodnutí.

Ochrana přírody a krajiny si každopádně vyžádá zvláštní pozornost. Do této kategorie spadá zejména požadavek představený zástupci Ministerstva zemědělství na neomezené působení vodoprávních úřadů v jejich činnosti při nakládání s vodami tak, aby nedošlo k narušení ochrany vod v důsledku urychleného stavebního řízení.

Náklady na systémovou změnu stavebních úřadů – V neposlední řadě bude ve spojení se zvolenou systémovou úpravou stavebních úřadů vyčísleno, kolik ponesou státní správa či obce nákladů na zavedení a provoz nových stavebních úřadů a na případné přemístění či zajištění kvalifikace jejich zaměstnanců. V tom směru poslanec Kupka navrhoval podat na Ministerstvo vnitra žádost k identifikaci a vyhodnocení nákladů a přínosů spojených s uplatněním jednotlivých variant, k čemuž slouží analýza RIA. Martin Kolovratník vyslovil souhlas s vyúčtováním veškerých nákladů státní správy spojených se zavedením změn vedoucích k zabezpečení stavební administrativy čistě státní správou. V neposlední řadě zazněly na výborech při projednání návrhů také požadavky na plynulé zajištění přechodu na nově uzákoněný systém bez prodlevy, která by mohla na čas zabrzdit připravované stavby a způsobit tím značné ztráty a propad v sektoru stavebnictví.

Komplexní znění navrhované poslancem Kolovratníkem bylo následně doplněno o změny poslance Fialy (SPD). Kupkuv návrh se tak stal již dále v Hospodářském výboru nehlasovatelným.

Tentýž den proběhlo i jednání Ústavně právního výboru, kde byl předložen také jeden komplexní pozměňovací návrh. Jednání bylo veřejnosti nepřístupné.

Kupkuv návrh nezískal podporu Výboru pro veřejnou správu

Následně se 4. února 2021 konalo projednání pouze Kupkova návrhu na Výboru pro veřejnou správu a regionální rozvoj. Jednání se účastnili zástupci Sdružení měst a obcí. Obec podpořil telefonickým příspěvkem i Petr Hlaváček, náměstek primátora Hlavního města Prahy. Dlouze se diskutovala otázka, zda zavést poplatek z výstavby za stavby podléhající povolení a zároveň i dani z nemovitosti. Poplatek by vybírala místní samospráva v souladu s Kupkovým komplexním návrhem na základě vlastní obecní vyhlášky, kterou by obec mohla vydat. Spojené aspekty nákladů a výnosů obcí či státní správy při reformách podle obou navrhovaných koncepčních variant se staly předmětem diskuse. Podle Kupky měl zůstat zachován již z devadesátých let zavedený kombinovaný systém. Obecní stavební úřady, které by měly být zdokonalené elektronicky, by měly působit pro všechny stavby místního významu. Vyhrazené stavby nadřazeného významu by povoloval speciální stavební úřad. Tímto rozdělením měl návrh naplnit koordinační a vyvažující funkci správních orgánů při ochraně jak veřejnoprávních, tak také soukromoprávních zájmů.

V závěrečném hlasování ve Výboru pro veřejnou správu hlasovalo dvanáct členů proti Kupkovu komplexnímu pozměňovacímu návrhu, pouze devět hlasů bylo pro. Výbor podpořil návrat k vládní podobě zákonného návrhu stavebního zákona. Kolovratníkuv návrh zákona nebyl Výboru pro veřejnou správu předložen.

Co bude předloženo Poslanecké sněmovně, bude teprve uveřejněno

Jednání o podobě zákonného textu ke dni uzávěrky tohoto vydání časopisu Z+i stále probíhají. Lze jen usuzovat, že budou zavedeny urychlovací mechanismy stavebního řízení pomocí elektronických prostředků a využity zákonné mechanismy proti nečinnosti zúčastněných institucí ve stavebním řízení.

Na zasedáních poslaneckých výborů ale zazněly i požadavky na přizvání dalších účastníků, s nimiž by bylo možné projednat dopady zákonných úprav stavebního zákona na další oblasti pro harmonizaci vznikajícího stavebního zákona s dalšími navazujícími právními předpisy.

Druhé čtení zákonů proběhne v březnu na plenární schůzi Poslanecké sněmovny Parlamentu, kde budou na základě doporučení výborů projednány a schvalovány uvedené parlamentní tisky ve finalizovaném znění.

Mgr. Helena Dalešická

Legislativně právní středisko ČKAIT

BEA centrum Olomouc ve výstavbě – III. etapa. Projektová dokumentace: ALFAPROJEKT OLOMOUC, a.s. a STATIKA Olomouc, s.r.o.; zhotovitel: BP STAVBY Morava s.r.o.; speciální zakládání: STAVEX TOP CZ s.r.o.; termín dokončení: 2022. (foto leden 2021: Daniel Lemák)

Jaké jsou povinnosti stavbyvedoucího z pohledu právních předpisů?

Odpovědi na dotazy spojené s výkonem práce stavbyvedoucího na stavbách realizovaných více dodavateli. Jaké povinnosti má stavebník a jaké zhotovitel stavby? Kolik může/musí být na stavbě stavbyvedoucích? Kdo má stavbyvedoucího zajistit? Kdo je odpovědný za jeho činnost?

Vyplývá ze zákona pro stavby realizované více zhotoviteli pravidlo „jedna stavba / jedno povolení / jeden stavbyvedoucí“?

Trvání „jedna stavba / jedno povolení / jeden stavbyvedoucí“ ze stavebního zákona v žádném případě nevyplývá. **Mýtus, že by u všech staveb měl být pouze jeden stavbyvedoucí, je hrubě nesprávný.** Stavbyvedoucích musí být vždy tolik, kolik je zhotovitelů provádějících stavbu. Každý zhotovitel (tj. stavební podnikatel) musí ve smyslu § 160 odst. 1 stavebního zákona zajistit svého stavbyvedoucího. Každý stavbyvedoucí si plní své povinnosti na staveništi, resp. pracovišti, které bylo předáno jeho zhotoviteli.

Stavebník neodpovídá za nesplnění povinností některým zhotovitelem. Stavebník u staveb vyžadujících stavební povolení oznamuje stavebnímu úřadu podle § 152 odst. 3 písm. a) stavebního zákona název a sídlo stavebního podnikatele, ne jejich stavbyvedoucího a jejich změny.

Trvat na tom, aby byli stavbyvedoucí označováni nejlépe již v samotné smlouvě o dílo, resp. procesem tam stanoveným, lze však jen doporučit. Obdobně je více než vhodné zasílat stavebnímu úřadu aktualizované seznamy nejen zhotovitelů, ale i jimi určených stavbyvedoucích. U staveb prováděných hlavním zhotovitelem může existovat „hlavní stavbyvedoucí“, ale není to zákonem definovaná funkce a zákon s ní přímo tudíž nespojuje žádné povinnosti.

Má stavebník ze zákona povinnost zabezpečit stavbyvedoucího pro stavbu, která vyžaduje stavební povolení a bude ji realizovat více zhotovitelů?

Stavebník je povinen stavebnímu úřadu oznámit (a tedy i zajistit) osobu stavbyvedoucího pouze u svépomocné formy provádění stavby za předpokladu, že by pro tuto svépomocnou formu nestačil stavební dozor ve smyslu § 160 odst. 4 stavebního zákona.

Jde-li o realizaci stavby vyžadující stavební povolení, stavebník nemá podle stavebního zákona povinnost zabezpečit pro takovou stavbu stavbyvedoucího. Zde má pouze povinnost oznámit stavebnímu úřadu název a sídlo stavebního podnikatele, který bude stavbu provádět ve smyslu § 160 odst. 1 stavebního zákona. Stavební podnikatel sám zabezpečí odborné provádění stavby stavbyvedoucími a za splnění této povinnosti odpovídá jak z pohledu soukromého, tak veřejného práva (podrobněji viz níže).

Stavebník sice má podle § 152 odst. 1 stavebního zákona obecnou povinnost dbát na řádnou přípravu a provádění stavby, ta je však konkrétně dále rozvedena právě mj. v jeho povinnostech v § 152 odst. 3 stavebního zákona. Vzhledem k tomu, že zde povinnost stavebníka zajistit stavbyvedoucího pro provádění stavby vyžadující stavební povolení uvedena není, po stavebníkovi tak nelze splnění této skutečnosti vyžadovat. Povinnost je tak do určité míry přenesena právě na zhotovitele stavby ve smyslu jemu stanovených povinností podle § 160 stavebního zákona.

Odpovídá stavebník za ne/existenci a výkon činnosti stavbyvedoucího na stavbě realizované více zhotoviteli?

Za ne/existenci a výkon činností stavbyvedoucího na stavbě vyžadující ke své realizaci stavební povolení odpovídá stavební podnikatel, nikoliv stavebník.

§ 160 odst. 1 stavebního zákona stanoví, že provádět stavbu může jako zhotovitel jen stavební podnikatel, který při její realizaci zabezpečí odborné vedení provádění stavby stavbyvedoucím, pokud v odstavcích 3 a 4 není stanoveno jinak. Dále je povinen zabezpečit, aby práce na stavbě, k jejichž provádění je předepsáno zvláštní oprávnění, vykonávaly jen osoby, které jsou držiteli takového oprávnění.

§ 160 odst. 2 stavebního zákona pak normuje, že zhotovitel stavby je povinen provádět stavbu v souladu s rozhodnutím nebo jiným opatřením stavebního zákona a s ověřenou projektovou dokumentací, dodržet obecné požadavky na výstavbu, popřípadě jiné technické předpisy a technické normy a zajistit dodržování k ochraně života, zdraví, životního prostředí a bezpečnosti práce vyplývajících ze zvláštních právních předpisů.

Zákonem jsou stanovena pravidla a oprávnění k provádění staveb a jejich změn. Vzhledem k tomu, že se jedná o činnosti zasahující do podnikatelských vztahů a odborné způsobilosti, je nutno k jednotlivým ustanovením přistupovat zejména v souvislostech s občanským zákoníkem, zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „živnostenský zákon“) a rovněž zákonem č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „autORIZAČNÍ ZÁKON“). Cílem tohoto požadavku je, aby stavební a montážní práce prováděly specializované a odborně zdatné subjekty. Ve smyslu stavebního zákona se jedná o stavebního podnikatele, kterým je oprávněná osoba k provádění stavebních nebo montážních prací jako předmětu své činnosti podle zvláštních právních předpisů [§ 2 odst. 2 písm. b) stavebního zákona]. Pojem „zhotovitel“ na rozdíl od pojmu „stavební podnikatel“ stavební zákon nedefinuje a pouze jej používá jako jiné označení pro osobu, která realizuje stavbu. Stavbu a její změnu mohou provádět tři subjekty – právnická nebo fyzická osoba podnikající podle zvláštních předpisů a stavebník. Stavebník může být zhotovitelem pouze v případě provádění stavby svépomocí, tzn. pokud provádí stavbu sám pro sebe podle zákonem stanovených pravidel.

Princip právní úpravy spočívá v tom, že stavební podnikatel je povinen zabezpečit při výkonu své činnosti odborné vedení provádění stavby stavbyvedoucím, tj. osobou oprávněnou podle zvláštního právního předpisu. Činnost stavbyvedoucího je vybranou činností (§ 158 odst. 1 stavebního zákona), tj. činností, jejíž výsledek ovlivňuje ochranu veřejných zájmů ve výstavbě, a mohou ji vykonávat pouze fyzické osoby, které získaly oprávnění k jejímu výkonu podle autORIZAČNÍHO ZÁKONA.

Cílem vymezení pravidel procesu realizace stavby je celkové zvýšení kvality a bezpečnosti v tom smyslu, aby každá její realizace byla zabezpečena odborně způsobilou osobou (stavbyvedoucím), která nese občanskoprávní a hmotněprávní odpovědnost za řádné a bezpečné provádění stavebních prací. Vedle kvalifikačních nároků zákon ukládá stavbyvedoucímu odborně vést realizaci stavby, což představuje soubor konkrétních povinností a odpovědností vyplývajících z ustanovení § 153 odst. 1 a 2 stavebního zákona. Odborným vedením provádění stavby se rozumí takové řízení, způsob a postup

provádění stavby, které především zajistí soulad s rozhodnutím nebo jiným opatřením stavebního úřadu a s ověřenou projektovou dokumentací, zajistí bezpečnost a ochranu zdraví při práci, ochranu životního prostředí, řádné uspořádání staveniště, dodržení obecných požadavků na výstavbu a jiných technických předpisů a technických norem a další zákonem stanovené požadavky. Stavbyvedoucí dále působí k odstraňování závad zjištěných na stavbě a neprodleně oznamuje stavebnímu úřadu závady, které se nepodařilo odstranit v rámci odborného vedení stavby. Vytváří podmínky pro provedení kontrolní prohlídky stavby, spolupracuje s osobou vykonávající technický nebo autorský dozor a s koordinátorem bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Vzhledem k rozsahu a závažnosti stanovených povinností a odpovědností stavební zákon předpokládá přítomnost stavbyvedoucího na staveništi v průběhu provádění celé stavby, tj. od etapy zahájení do jejího ukončení.

Odborné vedení provádění stavby může stavbyvedoucí provádět pouze v oboru, pro který má autorizaci/registraci (například pozemní stavby, dopravní stavby). V případě, že prováděná stavba přesahuje rozsah oboru, popřípadě specializace, k jejímuž výkonu byla stavbyvedoucímu autorizace/registrace udělena, jsou zhotovitel a stavbyvedoucí povinni zajistit spolupráci osoby s autorizací v příslušném oboru, popřípadě specializaci (§ 12 odst. 6 autORIZAČNÍHO ZÁKONA). Zhotovitel musí rovněž zajistit spolupráci dalších oprávněných osob, pokud se na stavbě realizují práce vyžadující jejich zvláštní oprávnění.

Podle § 155 odst. 1 stavebního zákona jsou pak stavební podnikatelé, stavbyvedoucí, osoby vykonávající stavební dozor, autorizovaní inspektoři, stavebníci a vlastníci staveb povinni bezodkladně oznamovat příslušnému stavebnímu úřadu a ministerstvu výskyt závady, poruchy nebo havárie stavby a výsledky šetření jejich příčin, došlo-li při nich ke ztrátám na životech, k ohrožení života osob nebo zvířat nebo ke značným majetkovým škodám. Oznámení musí obsahovat zejména místo, čas, popis oznamované události a jejich důsledků, povahu stavby, popřípadě další okolnosti důležité pro správné posouzení příčin; nezabývá se hodnocením či posuzováním viny nebo odpovědnosti.

Z uvedeného přehledu vyplývá, že stavebník neodpovídá za ne/existenci a výkon činností stavbyvedoucího na stavbě vyžadující ke své realizaci stavební povolení, neboť toto jsou povinnosti určené stavebním zákonem stavebnímu podnikateli ve smyslu § 160 odst. 1 stavebního zákona.

Stavebník smluvně zajišťuje provedení stavby se stavebním podnikatelem na základě § 2586 občanského zákoníku upravujícím smlouvu o dílo, kterou se zhotovitel zavazuje provést na svůj náklad a nebezpečí pro objednatele dílo a objednatel se zavazuje dílo převzít a zaplatit cenu. Je-li předmětem díla stavba, platí pro smlouvu dále i speciální ustanovení § 2623–2630 občanského zákoníku.

Stavebník (investor, objednatel) si tedy smluvně objedná realizaci stavby u stavebního podnikatele, jehož název a sídlo musí ve smyslu § 152 odst. 2 písm. a) stavebního zákona oznámit stavebnímu úřadu. Stavební podnikatel je podle § 160 odst. 1 stavebního zákona při realizaci stavby povinen zabezpečit odborné vedení provádění stavby stavbyvedoucím, jde-li o stavbu vyžadující ke své realizaci stavební povolení. Dále je stavební podnikatel povinen zabezpečit, aby práce na stavbě, k jejichž provádění je předepsáno zvláštní oprávnění (stavební zákon zde uvádí odkaz právě na oprávnění ve smyslu autORIZAČNÍHO ZÁKONA), vykonávaly jen osoby, které jsou držiteli takového oprávnění.

Toto jsou tedy povinnosti, které stavební zákon stanoví výslovně stavebnímu podnikateli, ne nikomu jinému. Stavební podnikatel je plní sjednáním právních vztahů s danými osobami (stavbyvedoucí, držitelé oprávnění). Pouze osoba stavebního podnikatele nese soukromoprávní a veřejnoprávní odpovědnost za plnění těchto povinností.

Občanský zákoník upravuje soukromoprávní odpovědnost, kterou má zhotovitel stavby (tj. stavební podnikatel) vůči objednateli (investorovi stavby) za plnění sjednaných či zákonných povinností. Soukromoprávní odpovědnost zahrnuje odpovědnost za vady díla a odpovědnost za škodu.

Pokud je předmětem díla stavba, je v § 2630 občanského zákoníku specificky upravena společná a nerozdílná odpovědnost více osob (tzv. solidární odpovědnost). Mezi odpovědné osoby patří spolu se zhotovitelem subdodavatel zhotovitele, ten, kdo dodal stavební dokumentaci a ten, kdo prováděl dozor na stavbě.

§ 2630 odst. 1 stanoví, že pokud bylo plněno vadně, je vzhledem k tomu, co sám dodal, zavázán se zhotovitelem společně a nerozdílně a) poddodavatel zhotovitele, ledaže prokáže, že vadu způsobilo jen rozhodnutí zhotovitele nebo toho, kdo nad stavbou vykonával dozor, b) kdo dodal stavební dokumentaci, ledaže prokáže, že vadu nezpůsobila chyba ve stavební dokumentaci, a c) kdo prováděl dozor nad stavbou, ledaže prokáže, že vadu stavby nezpůsobilo selhání dozoru.

Podle § 2630 odst. 2 občanského zákoníku se zhotovitel zproští povinnosti z vady stavby, prokáže-li, že vadu způsobila jen chyba ve stavební dokumentaci dodané osobou, kterou si objednatel zvolil, nebo jen selhání dozoru nad stavbou vykonávaného osobou, kterou si objednatel zvolil.

Stavebníkovi by tedy společně a nerozdílně odpovídal stavební podnikatel i s osobou stavbyvedoucího za plnění všech příslušných zákonem stanovených, případně smluvně sjednaných povinností.

Stavební podnikatel dále spolu s osobou stavbyvedoucího nese i veřejnoprávní odpovědnost za plnění povinností stanovených předpisy veřejného práva vůči státu (správním orgánům).

Stavební zákon v § 181 odst. 1 konkrétně stanoví, že právnická nebo podnikající fyzická osoba se jako stavební podnikatel dopustí přestupku tím, že

- a) v rozporu s § 155 poruší oznamovací povinnost,
- b) poruší některou z povinností podle § 160 odst. 1 nebo 2,
- c) provede činnosti bez územního rozhodnutí nebo veřejnoprávní

smlouvy nebo regulačního plánu nahrazujících územní rozhodnutí, nebo bez územního souhlasu,

- d) provede činnosti v rozporu s územním rozhodnutím nebo s veřejnoprávní smlouvou anebo s regulačním plánem nahrazujícími územní rozhodnutí nebo provádí činnosti jimi zakázané, anebo provede činnosti v rozporu s územním souhlasem,
- e) v rozporu s § 104 provede stavbu nebo změnu stavby anebo terénní úpravy, které je třeba ohlásit stavebnímu úřadu, bez souhlasu stavebního úřadu nebo v rozporu s ním, nebo
- f) v rozporu s § 108 provede stavbu nebo změnu stavby bez stavebního povolení, veřejnoprávní smlouvy, oznámeného certifikátu autorizovaného inspektora nebo v rozporu s nimi.

Pokud by tedy stavebník nezajistil stavbyvedoucího na stavbě vyžadující ke své realizaci stavební povolení, naplnil by skutkovou podstatu přestupku podle § 181 odst. 1 písm. b) stavebního zákona, za níž může být příslušným stavebním úřadem udělena pokuta až do výše 500 000 Kč.

Stavebník by mohl naplnit pouze skutkovou podstatu přestupku podle § 178 odst. 2 písm. k) stavebního zákona, když by porušil některou z povinností podle § 152 odst. 1, 3 a 4 stavebního zákona. Mezi ně však nepatří povinnost zabezpečit odborné vedení provádění stavby vyžadující stavební povolení stavbyvedoucí. Za nesplnění této skutečnosti stavebník nemůže a ani nesmí být stavebním úřadem pokutován.

Skutkové podstaty přestupků fyzické osoby jako stavbyvedoucího jsou uvedeny v § 180 odst. 2. Stavbyvedoucí by pak byl stavebním úřadem sankcionován tehdy, pokud by

- a) v rozporu s § 134 odst. 2 nebo 3 nezjednal nápravu nebo nepředložil doklady stanovené ve výzvě nebo rozhodnutí stavebního úřadu,
- b) porušil některou z povinností podle § 153 odst. 1 nebo 2 (základní povinnosti stavbyvedoucího), nebo
- c) v rozporu s § 155 poruší oznamovací povinnost.

Samostatně je pak upravena skutková podstata přestupku fyzické osoby podle § 180 odst. 1 stavebního zákona, kterého se tato osoba dopustí tím, že v rozporu s § 158 provádí vybrané činnosti ve výstavbě bez oprávnění podle zvláštního předpisu. Za uvedené přestupky lze stavebním úřadem uložit pokutu až do výše 200 000 Kč.

JUDr. Eva Kuzmová
právní poradna ČKAIT

Od ledna 2021 již nelze v nezastavěném území umístit stavbu bez územního plánu

Možnost umísťovat stavby podle § 188a stavebního zákona v nezastavěném území obcí bez územního plánu skončila 31. prosince 2020. Odbor stavebního řádu Ministerstva pro místní rozvoj proto vydal k této problematice v listopadu 2020 metodickou pomůcku.

V § 188a odst. 1 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), je stanoveno, že: na území obce nebo části území obce, která nemá platný územní plán, územní plán obce, popřípadě územně plánovací dokumentaci sídelního útvaru

nebo zóny, lze do doby vydání územního plánu, nejpozději však do 31. prosince 2020, umísťovat v nezastavěném území kromě staveb, zařízení a jiných opatření uvedených v § 18 odst. 5 stavebního zákona také:

- a) stavby, pro které byly podle právních předpisů platných a účinných k 31. prosinci 2006 pravomocně povoleny stavby technické infrastruktury,
- b) stavby podle urbanistické studie, byla-li pro území obce opatřena do 31. prosince 2006 a data o ní byla vložena do evidence územně plánovací činnosti,
- c) stavby pro bydlení na pozemcích, které mají společnou hranici s pozemky v zastavěném území, které je tvořeno více než jedním zastavěným stavebním pozemkem,
- d) stavby pro zemědělství s byty pro trvalé rodinné bydlení; stavba pro zemědělství může mít nejvýše tři samostatné byty, přičemž součet podlahových ploch bytů smí v tomto případě činit nejvýše jednu třetinu celkové podlahové plochy stavby, nejvýše však 300 m²,
- e) stavby občanského vybavení na pozemcích, které mají společnou hranici s pozemky v zastavěném území; pozemek, na kterém je stavba umístována, může mít rozlohu nejvýše 5000 m².

§ 188a platil od 3. června 2008 do 31. prosince 2020

Ustanovení § 188a stavebního zákona je z hlediska systematiky stavebního zákona zařazeno mezi přechodná ustanovení a bylo do textu stavebního zákona doplněno novelou provedenou zákonem č. 191/2008 Sb., která nabyla účinnosti 3. června 2008. Toto ustanovení bylo do zákona vloženo na základě pozměňovacího návrhu předloženého při projednávání zmíněné novely v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR. Ustanovení se snažilo vyjít vstříc zejména malým obcím bez územního plánu a bylo reakcí na komplikace při umísťování staveb v nezastavěném území, které v praxi přinesl tehdy ještě poměrně nový stavební zákon. Původně byla možnost umísťovat stavby podle § 188a stavebního zákona v nezastavěném území obcí bez územního plánu pouze do 31. prosince 2015.

Aby i malé obce měly dostatek času pořídit územní plány a nebyl zastaven jejich rozvoj, byl tento termín následně prodloužen do 31. prosince 2020 novelou stavebního zákona č. 350/2012 Sb., která nabyla účinnosti 1. ledna 2013.

Využití § 188a stavebního zákona má zákonem stanovenou časově omezenou aplikovatelnost a je tak pouze dočasnou možností, jak umísťovat stavby v nezastavěném území. Principiálně totiž stavební zákon v souladu s Evropskou úmluvou o krajíně zakotvil zvýšenou ochranu nezastavěného území a omezil rozšiřování zástavby do nezastavěného území jednotlivými rozhodnutími o umístění stavby.

Prolomení nezastavitelnosti již pouze pro taxativně vymezené účely

Obecně se dá konstatovat, že pro umísťování staveb je nezbytné vymezit zastavitelnou plochu územním plánem nebo je umísťovat v zastavěném území obce (např. v prolukách). Prolomení přísné ochrany nezastavěného území nalezneme v § 18 odst. 5 stavebního zákona, podle kterého lze v nezastavěném území v souladu s jeho charakterem umísťovat stavby, zařízení a jiná opatření pro taxativně vymezené účely. Doplnková funkce bydlení či pobytové rekreace již však od 1. ledna 2018 není u staveb uvedených v § 18 odst. 5 stavebního zákona přípustná.

Úprava zakotvená v ustanovení § 188a představuje pouze dočasné prolomení uvedeného principu.

Z dikce ustanovení § 188a stavebního zákona vyplývá, že umísťovat v nezastavěném území stavby podle § 118a stavebního zákona

již od 1. ledna 2021 nebude možné. Vzhledem k tomu, že k umístění stavby nemůže dojít po tomto datu, je nezbytné, aby rozhodnutí, kterým jsou umísťovány stavby s využitím § 188a stavebního zákona, bylo vydáno do 31. prosince 2020.

Vzhledem k tomu, že ustanovení § 188a stavebního zákona je z hlediska systematiky zařazeno mezi přechodná ustanovení s časově omezenou dobou aplikace, nebylo k němu žádnou novelou stavebního zákona vloženo přechodné ustanovení, které by řešilo, jak dokončit zahájená řízení vedená podle § 188a stavebního zákona. Z toho důvodu je nutné výše uvedený termín chápat jako objektivní prekluzivní lhůtu, během níž musí správní orgány vydat rozhodnutí o umístění stavby.

Nedořešené žádosti je nutné zamítnout

V případě, že rozhodnutí o umístění stavby s využitím § 188a stavebního zákona nebylo vydané do 31. prosince 2020, je nezbytné žádost zamítnout, protože od 1. ledna 2021 toto ustanovení nebude možné v řízení o umístění stavby aplikovat.

V případě, že vydané rozhodnutí do uplynutí tohoto termínu bylo vydáno, ale nenabýlo právní moci, přicházejí v úvahu následující dvě základní varianty:

- proti rozhodnutí není podáno odvolání a rozhodnutí nabude právní moci uplynutím zákonné lhůty 15 dnů, k čemuž může dojít i po 1. lednu 2021;
- proti rozhodnutí je podáno odvolání, pak nadřízený krajský stavební úřad napadené rozhodnutí pro rozpor s právními předpisy zruší a řízení zastaví, protože ustanovení § 188a stavebního zákona již nebude možné využít.

Vzhledem k poměrně dlouhému časovému období, po které bylo možné výše zmíněné přechodné ustanovení využít, lze předpokládat, že všechny obce, které se chtějí dále územně rozvíjet, měly dostatek času na pořízení územního plánu. Ministerstvo pro místní rozvoj vyhlásilo v minulých letech celou řadu dotačních titulů zaměřených na pořízení územních plánů, které mohly obce využít. Nicméně je zcela v pravomoci zastupitelstva příslušné obce, jestli rozhodne o pořízení územního plánu.

Zastupitelstvo obce rozhodne o pořízení územního plánu buď z vlastního podnětu nebo na návrh. Návrh na pořízení územního plánu může zastupitelstvu obce podle § 44 stavebního zákona podat orgán veřejné správy, občan obce, fyzická nebo právnická osoba, která má vlastnická nebo obdobná práva k pozemku nebo stavbě na území obce, a také oprávněný investor (tj. vlastník, správce nebo provozovatel veřejné dopravní nebo veřejné technické infrastruktury).

Závěrem je třeba zdůraznit, že stavební zákon pro účely umísťování staveb vychází z obecného principu, že stavby se především umísťují v zastavěném území a zastavitelných plochách.

Umísťování staveb podle § 188a stavebního zákona / Metodická pomůcka Ministerstva pro místní rozvoj ČR

Odbor stavebního řádu, Praha, listopad 2020

redakčně upraveno

Sponzorovaný přístup byl na začátku roku 2021 u pouhých dvaceti z 35 721 technických norem platných v ČR. Bezplatně bylo možné si přečíst jen normy o lesních cestách, hrazení bystřin a strží, elektronické fakturaci, o některých ochranných pomůckách a rakvích. (foto: Adam Vokurka)

Od ledna 2021 je zaveden sponzorovaný přístup k technickým normám

Všichni stavbaři si se zájmem přečetli zprávu ČTK z 20. listopadu 2020 o tom, že veřejnost a uživatelé, kteří se musejí ze zákona řídit technickými normami, k nim budou mít bezplatný přístup na internetu. Jak je to ale doopravdy? Proč jich bylo v polovině ledna zdarma jen dvacet?

Ve Sbírce zákonů byl publikován zákon č. 526/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky. S platností od 1. ledna 2021 zavádí nově sponzorovaný přístup k technickým normám. Ty, které mají definovaný vztah k právním předpisům, budou zpřístupněny pro koncového uživatele zdarma. Poplatek za zpřístupnění technické normy koncovému uživateli v těchto případech hradí sponzor, orgán státní správy nebo Evropská komise.

Uzákoněním sponzorovaného přístupu k technickým normám se završila dlouhodobá snaha Komory a dalších organizací zpřístupnit pro koncového uživatele zadarmo ČSN odkazované v právních předpisech, vymezující podrobněji základní požadavky na stavby, případně na stavební procesy. Sponzorovaný přístup se týká všech oborů, ale ve stavebnictví lze sponzorovaný přístup k normám a jejich postupné zpřístupnění veřejnosti považovat za jeden z kroků k postupné digitalizaci stavebnictví. Technické normy stanoví požadavky na stavební výrobky, konstrukce, budovy, technická zařízení budov, stanovují národní data pro navrhování staveb, stanoví postupy navrhování staveb a jejich provádění a tvoří v mnoha případech podklad pro posouzení shody s požadavky právních předpisů. Stovky stavebních norem nebo jejich části se stávají prakticky závazné tím, že jsou v právních předpisech uváděny formou výlučného odkazu. To jsou hlavní důvody, proč ČKAIT

dlouhodobě usilovala o zpřístupnění vybraných technických norem podrobně specifikujících základní požadavky na stavby zdarma pro jejich koncové uživatele, projektanty, stavbyvedoucí, zhotovitele staveb a další vybrané činnosti ve výstavbě.

Sponzorovaný přístup = online čtení vybraných norem

Definici sponzorovaného přístupu stanoví CEN-CENELEC GUIDE 10, Edition 4, 2017-11, společný pokyn Evropského výboru pro normalizaci CEN a Evropského výboru pro normalizaci v elektrotechnice CENELEC, Zásady šíření a ochrany autorských práv publikací CEN-CENELEC: *Sponzorovaný přístup – online přístup pouze pro čtení k vybraným publikacím určené skupině uživatelů zdarma, předplacený sponzorem třetí strany.* V článku 7 tohoto pokynu jsou definovány zásady sponzorovaného přístupu: *Veřejné orgány nebo soukromé organizace mohou sponzorovat přístup k publikacím konkrétním skupinám uživatelů prostřednictvím platby předem příslušným členům. V těchto výjimečných případech člen vždy zaručí, že přístup k publikacím bude zaručen vhodnými opatřeními, která chrání autorská práva (včetně omezení stahování nebo reprodukce, byť jen částečných), a to tak, aby byla uznána ekonomická hodnota publikací.* Detailně se problematice sponzorovaného přístupu věnuje příloha A pokynu. Je samozřejmé, že uvedené definice i další principy stanovené v cito-

vaných pravidlech byly předlohou pro novelu zákona č. 22/1997 Sb. a jsou výborem CEN, popř. CENELEC kontrolovány.

Jaké normy budou zpřístupněny?

Fundus českých technických norem obsahuje k 31. prosinci 2020 celkem 68 741 norem, z toho 35 721 platných. Je zajímavé, že z celkového počtu platných norem je 14 259 původních českých technických norem. Více jak polovina je již norem převzatých evropských (ČSN EN) nebo mezinárodních (např. ČSN EN ISO). Je zřejmé, že formou sponzorského přístupu bude zpřístupněno minoritní množství technických norem v řádu procent z celkového množství technických norem.

Pravidla a podmínky zpřístupnění technických norem formou sponzorského přístupu stanoví nový zákon č. 526/2020 Sb., který v § 6c odst. 2 stanovuje rozsah technických norem, u kterých zajistí příslušné ministerstvo sponzorovaný přístup pro koncového uživatele zadarmo takto: *Jsou-li česká technická norma nebo jiný technický dokument pro účely uvedené ve zvláštním právním předpisu závazné, zajistí ministerstvo nebo jiný ústřední správní úřad, do jejichž působnosti tento zvláštní právní předpis spadá, u Agentury sponzorovaný přístup k této české technické normě nebo jinému technickému dokumentu.*

Zpřístupněny ze zákona musí být tedy technické normy, které jsou odkazovány v právních předpisech formou výlučného odkazu (viz dále). Zveřejněny tak musí být například všechny technické normy odkazované ve vyhlášce č. 23/2008 Sb., o technických podmínkách požární ochrany staveb. Vyhláška č. 23/2008 Sb. je horizontální právní předpis vztahující se na většinu pozemních staveb, a proto se s jejími požadavky konkretizovanými výlučnými odkazy na technické normy setkává řada projektantů při výkonu své činnosti. Vyhláška odkazuje jak na původní „národní“ technické normy, např. na ČSN 73 0802 Požární bezpečnost staveb – Nevýrobní objekty, ČSN 73 0804 Požární bezpečnost staveb – Výrobní objekty nebo na ČSN 73 0833 Požární bezpečnost staveb – Budovy pro bydlení a ubytování, tak např. i na ČSN EN 13 501-1 +A1 Požární klasifikace stavebních výrobků a konstrukcí staveb – Část 1: Klasifikace podle výsledků zkoušek reakce na oheň a další části této evropské normy, dále i na ČSN EN 1443 Komíny – Všeobecné požadavky, nebo na ČSN EN 12845 +A2 Stabilní hasicí zařízení – Sprinklerová zařízení – Navrhování, instalace a údržba apod.

Veřejný přístup k normám explicitně uvedeným v právním předpisu bude hradiť ústřední orgán státní správy, který má příslušný právní předpis v gesci, to je v uvedeném případě ministerstvo vnitra, které také stanoví příslušné technické normy pro oznámení ve Věstníku ÚNMZ, ale i další ministerstva, jako Ministerstvo dopravy, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo zemědělství apod. Zveřejnění technických norem zajistí z pověření Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví Česká agentura pro standardizaci (dále jen „Agentura“).

Vedle zveřejnění ČSN, které právní předpis stanoví jako závazné, můžeme očekávat, že budou postupně zveřejňovány i technické normy, o jejichž významu pro širokou veřejnost je dotčený orgán státní správy přesvědčen, a je ochoten přístup k příslušným ČSN sponzorovat, tedy zaplatit poplatek za zpřístupnění norem zadarmo pro koncového uživatele. Může se jednat o **normy určené k příslušnému právnímu předpisu**, například normy určené k Pražským stavebním předpisům, nebo **normy všeobecně odvolávané v právním předpise**.

Jaký je postup publikování sponzorovaných norem?

Postup publikování se odvíjí od držitele autorských práv k jednotlivým technickým normám, které drží jednotlivé normalizační organizace. Držitelem autorských práv původních ČSN je Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví (ÚNMZ). Odkazovanými technickými normami v právních předpisech nejsou ovšem pouze původní české technické normy ČSN, ale i technické normy přejímající evropské normy EN a mezinárodní normy, zejména ISO nebo IEC označované ČSN EN, ČSN EN ISO, ČSN ISO apod.

V prvé řadě dotčené orgány státní správy musejí provést analýzu právních předpisů, které mají v gesci, a vypracovat seznam výlučně odkazovaných technických norem. Sdělí České agentuře pro standardizaci, že hodlají uvedené normy sponzorovat, a tak umožnit koncovým uživatelům bezplatný přístup k těmto normám. Agentura oznámí normy určené ke sponzorovanému přístupu organizacím, která drží autorská práva a zahájí administrativní kroky s dotčeným orgánem státní správy, uzavření smlouvy, zaplacení poplatku a příslušné technické normy zpřístupní koncovým uživatelům na serveru Sponzorovaný přístup. Celý proces může trvat měsíce až půl roku. V případě původních ČSN záleží termín zpřístupnění vybraných norem zejména na aktivním přístupu příslušných orgánů státní správy.

Český portál sponzorovaných ČSN

Sponzorované české technické normy jsou jen ke čtení, tedy bez možnosti tisku, přístupné na portále Agentury pod názvem Sponzorovaný přístup k vybraným normativním dokumentům (<https://sponzorpristup.agentura-cas.cz>), který je přístupný jako podstránka webu Agentury.

Přístup do portálu sponzorovaných norem je vázán na prvotní registraci do systému. Registrace po vyplnění vstupního formuláře s osobními údaji se ověřuje prostřednictvím potvrzovacího e-mailu zasláného na uvedenou adresu žadatele. Zaregistrovat se může kdokoli bez omezení. Seznam sponzorovaných norem využívá zobrazení portálu ČSN on-line. Ke každé normě se tak uvádí označení a název normy, třídící znak, datum vydání, katalogové číslo a ikona pro zobrazení textu normy ve formátu PDF. Portál sponzorovaných norem je přístupný pouze z IP adres na území ČR.

Na portále sponzorovaných norem jsou normy členěny podle sponzora/gestora právního předpisu. Portál Sponzorovaný přístup je sice plně funkční, ale k 15. lednu 2021 je na portále zdarma přístupno celkem jen dvacet technických norem ke čtení.

- ČSN EN pro elektronickou fakturaci a ČSN EN ISO pro vybrané osobní ochranné prostředky, např. operační roušky a lékařské rukavice. U těchto norem přístup sponzoruje Evropská komise;
- ČSN 73 618 Lesní cestní síť a ČSN 75 216-1 Hrazení bystřin a strží – Část 1: Obecně. Sponzorem je Ministerstvo zemědělství;
- ČSN 75 2106-1 Hrazení bystřin a strží – Část 1: Obecně. Sponzorem je Ministerstvo zemědělství;
- ČSN EN stanovující požadavky na rakve. Sponzorem je Ministerstvo pro místní rozvoj.

Do tohoto systému budou postupně doplňovány další sponzorované technické normy a další sponzoři – orgány státní správy a jimi sponzorované normy.

Jaká byla a je závaznost technických norem?

Původně závazné technické normy se později staly doporučenými nejčastěji z toho důvodu, aby nebránily technickému rozvoji a pokroku. Obecně dobrovolný charakter používání technických norem totiž umožňuje v praxi používat vyspělá technická řešení. Tato jiná řešení však musí zajistit stejnou nebo vyšší úroveň ochrany veřejného zájmu, než stanoví technická norma.

Do roku 1997 technickou normalizaci upravoval zákon č. 142/1991 Sb., o československých technických normách, ve znění zákona č. 632/1992 Sb. V § 3 zákona se uvádělo:

(1) Právníkové osoby a fyzické osoby oprávněné k podnikatelské činnosti (dále jen „organizace“) a orgány státní správy jsou povinny řídit se při své činnosti těmi ustanoveními československé normy, která jsou označena jako závazná.

(2) Jako závazné ustanovení československé normy se označí jen to, u něhož to požaduje v rámci své pravomoci neopomenutelný účastník (§ 4) ve stanovisku k návrhu československé normy; v československé normě se příslušný neopomenutelný účastník uvede.

Články, které byly stanoveny oprávněným orgánem státní správy za závazné (např. ministerstvem stavebnictví) byly v normě vyjmenovány.

Schválení československé normy oznamoval a zajišťoval Federální úřad pro normalizaci a měření (FÚNM), který byl v té době ústředním orgánem státní správy. FÚNM ve svém věstníku uváděl, které články předmětné normy jsou závazné. Toto oznámení a vydání československé normy úředním tiskem bylo podmínkou platnosti československé normy.

Poslední novela zákona č. 142/1991 Sb. stanovila, že: *Ustanovení státních norem schválených před účinností tohoto zákona se považují do 31. prosince 1994 za závazná, pokud Úřad do této doby nezveřejní změnu jejich závaznosti nebo pokud z jejich obsahu nevyplývá, že jde o ustanovení doporučená. Po tomto datu jsou tyto státní normy nezávazné, pokud zákon nestanoví jinak.*

Zákon č. 142/1991 Sb. byl zrušen k 1. září 1997 a nahrazen zákonem č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů.

Současnost – obecná nezávaznost technických norem

Ačkoliv to z názvu zákona č. 22/1997 Sb. není patrné, stanoví též práva a povinnosti pověřené osoby zajišťující tvorbu a uplatňování českých technických norem. Pověřenou osobou je Úřad pro technickou normalizaci a státní zkušebnictví (ÚNMZ) – národní normalizační orgán. Úřad zřídil Českou agenturu pro standardizaci (ČAS) jako státní příspěvkovou organizaci, která od 1. ledna 2018 převzala od ÚNMZ všechny činnosti související s tvorbou, vydáváním a distribucí technických norem.

Česká technická norma podle zákona č. 22/1997 Sb. je dokument určený pro opakované nebo stálé použití, označený písmenným označením ČSN, jehož vydání bylo oznámeno ve Věstníku ÚNMZ. Zákon definuje Českou technickou normu jako dokument poskytující pro obecné a opakované používání pravidla, směrnice či charakteristiky činností nebo jejich výsledků zaměřené na dosažení optimálního stupně uspořádání ve vymezených souvislostech. Jinak řečeno, stanoví praxi ověřená, teoreticky podložená technická řešení nebo pravidla, minimální technické požadavky zajišťující úroveň oprávněného zájmu, tj. úroveň ochrany zdraví nebo bezpečnost osob, majetku nebo životního prostředí, popřípadě jiný veřejný zájem (viz ustanovení zák. č. 22/1997 Sb.). Jiný veřejný zájem je např. projev stavebním zákonem.

Současné používání technických norem je založeno na principu dobrovolnosti. Tomu odpovídá platná právní úprava, která stanoví, že česká technická norma není obecně závazná (§ 4 odst. 1 zákona č. 22/1997 Sb.). Lze ji doplnit poznámkou: *Není-li v právním předpisu stanoveno jinak.*

Shoda s požadavky technické normy by měla být jedním ze způsobů, jak je možné stanovené povinné požadavky dané právním předpisem splnit a prokázat jejich splnění. Technická norma by měla být podrobnějším technickým vyjádřením minimálního obecného právního požadavku, který však může být bezpečně a prokazatelně splněn i jiným způsobem, jiným technickým řešením. Obecně dobrovolný charakter používání technických norem tak umožňuje v praxi používat vyspělá technická řešení zajišťující vyšší úroveň ochrany oprávněného zájmu, popřípadě jiného veřejného zájmu. Nicméně jiná řešení musí zajistit stejnou nebo vyšší úroveň ochrany oprávněného, popř. veřejného zájmu, než stanoví technická norma.

Existuje celá řada případů, kdy dodržení požadavků konkrétních českých technických norem nebo jejich částí je výlučně vyžadováno zákonem nebo podzákoným právním předpisem, tedy kdy se stává technická norma nebo její část de facto součástí právního předpisu. Pak vzniká povinnost postupovat při dané činnosti podle technické normy nebo její části odkazované explicitně v právním předpisu.

V právním předpisu může být použit i takový odkaz, který doporučuje postupovat podle příslušné technické normy nebo její části, ale připouští i jiná technická řešení.

Z uvedeného pohledu se v právních předpisech rozlišují tyto odkazy na technické normy:

- výlučný odkaz;
- indikativní odkaz;
- všeobecný odkaz.

Forma odkazu má zásadní význam. Buď je text normy nebo její část součástí právního předpisu, tedy se stává obecně závaznou a nelze postupovat jinak, nebo je možné postupovat i jiným způsobem, jak stanoví technická norma. V tomto případě technická norma stanoví ověřená řešení chránící v dostatečné míře úroveň oprávněného zájmu, popřípadě jiného veřejného zájmu, a lze říci, že z tohoto pohledu stanoví minimální požadavky.

Odkazy na technické normy v právních předpisech řeší článek 45a Legislativních pravidel vlády.

Technické normy nebo jejich části se mohou stát závaznými též na základě smluvních ujednání v obchodních smlouvách mezi dodavatelem a odběratelem. Jedná se vždy o soukromoprávní vztah.

Výlučný odkaz na technickou normu v právním předpise

Stanoví shodu s technickou normou, na kterou se odkazuje, jako jediný způsob splnění příslušného obecného nebo základního požadavku daného právního předpisu. Technická norma, jež doplňuje požadavky právních předpisů, které nemohou zacházet do takových podrobností jako technické normy, se stává nedílnou součástí právního předpisu.

Tím vzniká povinnost řídit se ustanoveními příslušné technické normy nebo její části odkazované v právním předpise. V tomto případě nejsou přípustná jiná řešení nebo splnění požadavku právního předpisu jiným způsobem, ale i zde platí, že norma stanoví minimální úroveň požadavku, ke kterému se prokazuje shoda.

Za výlučný odkaz lze považovat např. ustanovení § 3 vyhlášky č. 23/2008 Sb., o technických podmínkách požární ochrany staveb, která stanoví v § 3 Požární úseky a požární riziko: *Při navrhování stavby musí být vymezeny požární úseky a určena pravděpodobná intenzita případného požáru v těchto požárních úsecích nebo jejich částech (dále jen „požární riziko“) v souladu s § 15, 17, 23 a s českými technickými normami uvedenými v příloze č. 1 částech 2 a 3.* Tímto výlučným odkazem se stávají uvedené normy prakticky závazné. Obdobně dále např. v § 19 stanoví vyhláška závazné technické normy podrobněji stanovující technické požadavky na navrhování staveb se shromažďovacím prostorem apod. Pro podrobnější vymezení technických požadavků uvedená vyhláška stanoví za závazné více než 50 technických norem.

V případě výlučného odkazu je velmi důležitá i forma odkazu na příslušnou technickou normu. Odkaz může být nedatovaný nebo datovaný.

Nedatovaný odkaz na technickou normu neobsahuje rok vydání normy, např. ČSN 73 0810. To znamená, že požadavek právního předpisu se automaticky mění se změnou nebo revizí normy k datu její platnosti, to je běžně od prvního dne následujícího měsíce, kdy byla norma vydána, neuvádí-li Věstník ÚNMZ jiné datum.

Datovaný odkaz na technickou normu obsahuje rok vydání normy, např. ČSN 73 0810:2016. Tento odkaz stanoví konkrétní verzi technické normy. V případě změny nebo revize technické normy platí stále verze 2016 a požadavky v ní uvedené ve vztahu k právnímu předpisu, tedy požadavky se nemění s revizí normy. Vznikne ale paradox, že právní předpis se odkazuje na obecně neplatnou normu. Samozřejmě to platí i v případech, kdy je ve smlouvě o dílo uvedeno, že vymezené činnosti budou provedeny podle platných ČSN.

Indikativní odkaz na technickou normu v právním předpise

a) určené normy

Aby technická norma byla jen jedním ze způsobů, jak splnit technické požadavky právního předpisu, tedy prokázat shodu daného řešení, např. stavební konstrukce se zákonným požadavkem, musí být využit indikativní odkaz. V tomto případě označení technické normy není citováno explicitně v textu zákona/vyhlášky, jak je tomu u výlučného odkazu, ale právní předpis odkazuje na normy vztahující se k danému právnímu předpisu, určené příslušným orgánem státní správy a oznámené ÚNMZ ve věstníku.

Tento institut definuje ustanovení § 4a zákona č. 22/1997 Sb. Takovéto normy se nazývají normami určenými. Obvykle je použito v právním předpise ustanovení typu „... podrobnější technické požadavky stanoví normy nebo normativní dokumenty, určené k tomuto předpisu...“, nebo jak uvádí § 84 Pražských stavebních předpisů: *Vybrané požadavky uvedené v § ... se považují za splněné, postupuje-li se ve shodě s určenou normou nebo její částí oznámenou ve Věstníku ÚNMZ, která obsahuje podrobnější technické požadavky.*

ÚNMZ oznamuje určené normy ve svém věstníku v oddíle Oznámení o určených normách. Zde se uvádí právní předpis, ke kterému

je norma určena, označení určené normy, datum vydání a název normy a popř. paragraf právního předpisu, ke kterému se norma vztahuje. Obecně platí, že je-li splněn požadavek určené normy nebo její vymezené části, považuje se za splněný požadavek příslušného ustanovení zákonného předpisu, který se na určenou normu odkazuje, v rozsahu definovaném touto normou.

Obdobně jsou publikovány ve věstníku oznámení o zrušených určených normách a normách, které je nahrazují, a o zrušení určených platných norem. Uvedený institut je preferován při tvorbě nových právních předpisů a jeho využití se plánuje při tvorbě nových vyhlášek k novému stavebnímu zákonu.

Problematické odkazování na technické normy se věnoval Ústavní soud ČR ve svém nálezu č. 40/08 z 26. května 2009. Ústavní soud uvedl ve svém hodnocení: *České technické normy jsou zvláštním druhem norem, ve kterých jsou upraveny velice specifické požadavky – obsahují technický popis parametrů výrobků, konstrukcí, materiálů i složitějších celků z těchto částí tvořených. Technické normy obsahují informace o obecně uznávaných technických řešeních, základní zákonné požadavky bezpečnosti konstrukční, materiálové, protipožární, hygienické či ochrany zdraví a životního prostředí. Technické normy pokrývají téměř všechny oblasti lidské činnosti.*

b) harmonizované normy

Statut harmonizovaných norem v EU je obdobný jako statut určených norem v ČR, viz výše. Evropské harmonizované normy mají vztah ke směrnicím nebo nařízením Evropského parlamentu a Rady EU a stanovují podrobnější požadavky.

Výstižně definuje statut evropských harmonizovaných norem Rozhodnutí evropského parlamentu a Rady č. 768/2008/ES, o společném rámci pro uvádění výrobků na trh, které uvádí ve své předmluvě důvody a cíle vydání rozhodnutí: *Právní předpisy týkající se konkrétních výrobků by neměly zacházet, pokud je to možné, do technických podrobností, ale měly by se omezit pouze na stanovení základních požadavků. Takové právní předpisy by se případně pro účely stanovení podrobných technických specifikací měly opírat o harmonizované normy přijaté v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 98/34/ES ze dne 22. června 1998 o postupu při poskytování informací v oblasti norem a technických předpisů a pravidel v oblasti služeb informační společnosti (1). V tomto smyslu vychází toto rozhodnutí ze systému normalizace stanoveného uvedenou směrnicí a doplňuje ho. V příslušných právních předpisech však lze stanovit podrobné technické specifikace, pokud je to nezbytné z důvodu ochrany zdraví a bezpečnosti, ochrany spotřebitelů nebo životního prostředí, jiného*

Technická doporučení pro projektování lesní dopravní sítě

Publikace je rozšířením a doplněním současné technické normy pro projektování lesních cest (ČSN 73 6108:2018). Vedoucím autorského kolektivu je doc. Ing. Karel Zlatuška, CSc. Vydalo Ministerstvo zemědělství a Česká zemědělská univerzita 18. září 2020.

veřejného zájmu nebo z důvodu srozumitelnosti a proveditelnosti. Harmonizované normy jsou nástrojem k posouzení shody s právními předpisy EU a jsou využívány zejména při uvádění a dodávání výrobků na trh, kde stanovují vybrané požadavky na výrobky, jejichž splnění má zajistit ochranu oprávněného zájmu a odstranit překážky v obchodu.

Všeobecný odkaz na technickou normu v právním předpise

Všeobecný odkaz na technické normy zahrnuje normy jako celek, aniž by je určoval individuálně. Takovým odkazem je například odkaz v zákoně č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků a o změně některých zákonů (zákon o obecné bezpečnosti výrobků). Zákon uvádí, že nestanoví-li požadavky na obecnou bezpečnost výrobku právní předpis, posuzuje se bezpečnost výrobku podle příslušné české technické normy, která přejímá jinou příslušnou evropskou normu, jinou jak evropskou normu, na kterou je publikován odkaz ve Věstníku EU (norma harmonizovaná), nebo podle příslušné národní normy, tedy v České republice podle ČSN.

Všeobecný odkaz může být obecně konkretizovaný ve vztahu na předmět normy. Např. zákon č. 183/2006 Sb. (stavební zákon) stanoví v § 153 odst. 1: *Stavbyvedoucí je povinen řídit provádění stavby v souladu s rozhodnutím nebo jiným opatřením stavebního úřadu a s ověřenou projektovou dokumentací, zajistit dodržování povinností k ochraně života, zdraví, životního prostředí a bezpečnosti práce vyplývajících ze zvláštních právních předpisů, zajistit řádné uspořádání staveniště a provoz na něm a dodržení obecných požadavků na výstavbu (§ 169), popřípadě jiných technických předpisů a technických norem. V případě existence staveb technické infrastruktury v místě stavby je povinen zajistit vytyčení tras technické infrastruktury v místě jejich střetu se stavbou, nebo § 160 odst. 2 stanoví: Zhotovitel stavby je povinen provádět stavbu v souladu s rozhodnutím nebo jiným opatřením stavebního úřadu a s ověřenou projektovou dokumentací, dodržet obecné požadavky na výstavbu, popřípadě jiné technické předpisy a technické normy a zajistit dodržování povinností k ochraně života, zdraví, životního prostředí a bezpečnosti práce vyplývajících ze zvláštních právních předpisů.*

Do jisté míry je možné za všeobecný odkaz považovat definici normové hodnoty v § 3 písm. k) vyhlášky č. 268/2009 Sb., kde se uvádí: *normovou hodnotou konkrétní technický požadavek, zejména limitní hodnota, návrhová metoda, národně stanovené*

parametry, technické vlastnosti stavebních konstrukcí a technických zařízení, obsažené v příslušné české technické normě, jehož dodržení se považuje za splnění požadavků konkrétního ustanovení této vyhlášky.

Česká technická norma a jejich přístupnost

Česká technická norma je dokument schválený Úřadem pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví, pro opakované nebo stálé použití, vytvořený podle zákona č. 22/1997 Sb. a označený písmenným označením ČSN, jehož vydání bylo oznámeno ve Věstníku ÚNMZ. Soustavu českých technických norem tvoří:

- původní české technické normy ČSN;*
- evropské normy EN, popř. EN ISO, či mezinárodní normy ISO, IEC přejaté překladem;*
- evropské či mezinárodní normy přejaté v původním jazyce nebo přejaté schválením k přímému používání.*

Evropské a mezinárodní normy tvořící soustavu českých technických norem jsou vydávány s označením ČSN EN, ČSN ISO, ČSN EN ISO, ČSN EN ISO/IEC apod. v souladu se závaznými pravidly, které vyplývají z členství ÚNMZ v Evropském výboru pro normalizaci CEN-CENELEC a Mezinárodní organizaci pro normalizaci ISO, popř. IEC (Mezinárodní elektronická komise) nebo ETSI (Evropský ústav pro telekomunikační normy). Tyto organizace jsou držiteli autorských práv, obdobně jako ÚNMZ, který je držitelem autorských práv na národní normy ČSN.

Seznam českých technických norem s možností náhledu části normy v českém jazyce (na konci obsahující předmět normy) je přístupný zdarma na národním portálu provozovaném Českou agenturou pro standardizaci na seznamcsn.agentura-cas.cz.

Přístup k českým technickým normám, které jsou převedeny do elektronické nebo digitální podoby, ke čtení nebo k tisku zajišťuje Česká agentura pro standardizaci jak pro jednotlivce bez ohledu, zda podniká, nebo ne, tak pro firmy na internetovém portálu ČSN on-line. Normy jsou přístupné ve chráněném formátu PDF. Jsou přístupné jak normy platné, tak normy neplatné, což je zejména pro stavebnictví významné.

Poskytnutí přístupu k soustavě ČSN je pro firmy na smluvním základě, pro jednotlivce je přístup vázán jen na provedení platby. Cena závisí na počtu uživatelů, na zvolené možnosti pouze prohlízet ČSN, nebo je i vytisknout pro vlastní potřebu. Každý uživatel má právo používat ČSN na dvou vybraných počítačích a přístup je vázán kromě jiného na e-mailovou adresu uživatele. Soubory PDF je možné na počítači otevřít přímo ze serveru poskytovatele nebo je možné si soubor stáhnout do svého počítače a otevřít si normu následně v off-line režimu po dobu 14 dní. Ale i v tomto případě lze normu otevřít jen na počítači registrovaného uživatele v systému ČSN on-line. V off-line režimu nelze ČSN vytisknout.

Výtisk normy pořízený uživatelem je v záhlaví označen na každé straně jménem uživatele, popřípadě firmou a jménem uživatele v případě vstupu pro firmu s více uživateli.

Elektronický přístup k technickým normám je nastaven tak, aby byl jednoznačně identifikován oprávněný uživatel soustavy technických norem registrovaný v systému ČSN on-line jak při prohlížení, tak při tisku normy.

Zabezpečení soustavy českých technických norem přejímající normy evropské nebo normy mezinárodní musí vyhovět závazným

Technická doporučení pro hrazení bystřin a strží

Publikace je rozšířením současných technických norem pro hrazení bystřin a strží (ČSN 75 2106-1 a ČSN 75 2106-2). Vedoucími autorského kolektivu jsou Ing. Adam Vokurka, Ph.D. a doc. Ing. Karel Zlatuška, CSc. Vydalo Ministerstvo zemědělství s Českou společností krajinných inženýrů ČSČI, z. s., 3. června 2020.

pravidlům Evropského výboru pro normalizaci CEN-CENELEC i Mezinárodní organizaci pro normalizaci ISO.

Například již citovaný pokyn CEN-CENELEC též podrobně stanoví vlastnická práva a jejich ochranu, prohlášení o autorských právech, správu digitálních práv, zásady distribuce a šíření publikací a jejich implementaci do národní soustavy norem, ale i zásady licencování přístupů k normám pro více uživatelů i pravidly a podmínky sponzorovaného přístupu k technickým normám.

Poplatky za poskytování a přístup k českým technickým normám a jiným technickým dokumentům

Poplatek za placený přístup k českým technickým normám pro koncové uživatele stanoví nově zákon č. 526/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 22/1997 Sb. v § 6a Poplatek za poskytnutí českých technických norem a jiných technických dokumentů a v § 6b Poplatek za přístup do databáze.

Výše poplatků stanoví nově vyhláška č. 571/2020 Sb., kterou se stanoví poplatky za poskytování a přístup k českým technickým normám a jiným technickým dokumentům (příloha č. 2). Např. výše poplatku za přístup pro jednoho uživatele platný v délce šest měsíců bez možnosti tisku je stále jako dříve 1000 Kč.

Ing. Lubomír Keim, CSc.

autorizovaný inženýr v oboru pozemních staveb,
specializace zkoušení a diagnostika staveb
člen výboru oblasti ČKAIT Praha a Technické komise ČKAIT

Zdroje: Citované právní předpisy a dokumenty, důvodová zpráva ke změně zákona č. 22/1997 Sb., www.agentura-cas.cz

Budou všechny normy bezplatné?

Vzhledem k poměrně zdlouhavému administrativnímu procesu, který je nutné absolvovat, budou dotčené ČSN zpřístupňovány postupně celý letošní rok. Předběžně by jich mělo být veřejnosti zpřístupněno celkem dva až tři tisíce napříč obory z celkového počtu všech platných norem.

Plošný přístup veřejnosti ke všem technickým normám však není možný, a to z důvodu přijatých mezinárodněprávních závazků spojených s členstvím v evropských a světových normalizačních organizacích. Členství v těchto organizacích znamená povinnost řídit se při poskytování technických norem pravidly těchto organizací, která neumožňují bezplatné poskytování technických norem z důvodu ochrany autorských práv. Případné porušení těchto pravidel by vedlo k vyloučení ÚNMZ z takových organizací, což by mělo pro ČR následek v podobě ztráty přístupu k evropským a mezinárodním technickým normám.

Stávající požadavky na nepřístupnost ČSN nejsou logické

Projektant či výrobce jakéhokoliv výrobku podléhajícího regulaci prostřednictvím technických norem až dosud musel nejprve zaplatit, aby zjistil, co všechno vůbec musí splnit. Technické normy totiž podle evropských a mezinárodních pravidel podléhají autorským právům a nemohou tak údajně být dostupné zdarma plošně. Je třeba zdůraznit, že takový názor odporuje českému ústavnímu pořádku. Prostřednictvím poslanecké iniciativy byl asi v roce 2016 odstraněn tzv. Machův § v zákoně č. 183/2006 Sb., který zněl: § 196 (2) *Pokud tento zákon nebo jiný právní předpis vydaný k jeho provedení stanoví povinnost postupovat podle technické normy (ČSN, ČSN EN), musí být tato technická norma bezplatně veřejně přístupná.* Toto ustanovení však nikdy nebylo respektováno.

Při přípravě stavebního zákona se předpokládá, že budou veřejně přístupné na internetu určené normy nebo určené části technických norem. O jaké normy se bude jednat zatím nevíme, ale měly by být určeny po zpracování vyhlášky o obecných technických požadavcích pro výstavbu, tedy asi v polovině tohoto roku.

Které normy velmi pravděpodobně nebudou mezi normami veřejně přístupnými?

Bude se jednat o normy pro výrobky, které podléhají regulaci podle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 305/2011 (CPR) – kterým se stanoví harmonizované podmínky pro uvádění stavebních výrobků na trh a kterým se zrušuje směrnice Rady 89/106/EHS. Příkladem mohou být cihly, dveře, okna, vrata, tepelně izolační výrobky, sestavy, požární přepážky a těsnění. Nyní se jedná o 36 skupin výrobků. Dále veřejně přístupné nebudou zkušební normy, které definují klasifikační úroveň a třídy. Klasifikační třídy stanovené pro jednotlivé vlastnosti výrobku jsou podkladem pro kódové značení výrobku, které je součástí označení výrobku CE, popř. označení na štítku. Klasifikace slouží pro vymezení účelu užití výrobku ve stavbě, popř. pro přesnou technickou specifikaci výrobku vyjádřenou v úrovních nebo třídách jednotlivých jeho vlastností (charakteristik). Bez podrobných informací nelze řádně navrhnout výrobek pro užití ve stavbě. Obdobně nebudou volně přístupné ani české výrobkové normy.

Budou autorizované osoby potřebovat placený přístup k normám?

Bez znalosti těchto norem nelze zjistit z dokladů k výrobku účel jeho užití ve stavbě. Autorizované osoby, pokud budou chtít vykonávat svoji činnost řádně, budou potřebovat placený přístup k normám, neboť mnohé, a to zejména výrobkové normy nebudou veřejně přístupné.

Nelze zapomenout i na skutečnost, že sponzorovaný přístup není přístupem bezplatným, ale příslušné úřady, které budou požadovat zveřejnění norem budou za přístup platit, a to vlastně z našich daní.

Ing. Ladislav Bukovský

předseda oblasti ČKAIT Praha a předseda Technické komise ČKAIT

Od roku 2021 musejí mít znalci pro stavebnictví odpovídající autorizaci

Nový zákon o znalecké činnosti obsahuje sice řadu zásadních chyb, z hlediska hlavních oborů autorizace při projektování a provádění staveb ho však lze díky aktivitě ČKAIT hodnotit pozitivně. Na základě podnětu ČKAIT a díky iniciativnímu přístupu MMR se podařilo dosáhnout toho, aby znalecké obory a odvětví odpovídaly oborům autorizací ČKAIT.

Od 1. ledna 2021 nabyl účinnosti zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech (dále též „nový zákon o znalcích“ nebo „znalecký zákon“), a změnový zákon č. 255/2019 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech a zákona o soudních tlumočnících a soudních znalcích, který novelizuje trestní řád, živnostenský zákon, zákon o soudních poplatcích, zákon o pobytu cizinců na území České republiky, zákon o správních poplatcích, zákon o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů a zákon o zdravotních službách. Ke stejnému datu nabyl účinnosti také zákon č. 354/2019 Sb., o soudních tlumočnících a soudních překladatelích (dále též jako „zákon o tlumočnících“ nebo „tlumočnický zákon“). Ke znaleckému zákonu byly vydány prováděcí vyhlášky č. 503/2020 Sb., o výkonu znalecké činnosti, č. 504/2020 Sb., o znalečném a č. 505/2020 Sb., kterou se stanoví seznam znaleckých odvětví jednotlivých znaleckých oborů, jiná osvědčení o odborné způsobilosti, osvědčení vydaná profesními komorami a specializační studia pro obory a odvětví. Účinnost těchto tří prováděcích vyhlášek je stanovena shodně na 1. ledna 2021.

Nový zákon o znalcích zrušuje zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů, který byl čtyřikrát novelizován, jeho prováděcí vyhlášku č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů (taktéž čtyřikrát novelizovanou), a vyhlášku č. 123/2015 Sb., která stanoví seznam znaleckých oborů a odvětví pro výkon znalecké činnosti.

Znalecký zákon přes svou mnohaletou přípravu nebyl zpracován promyšleně, s odbornou erudicí, protože obsahuje mnoho závažných legislativně technických chyb.

Chyba č. 1 – činnost znalce ve více oborech

Ustanovení § 6 odst. 2 znaleckého zákona neumožňuje znalci vykonávat činnost ve více oborech, odvětvích a specializacích, pokud některou činnost již vykonává pro znaleckou kancelář a jinou by chtěl vykonávat samostatně. Nový zákon tedy vůbec neřeší případ, kdy je jmenován znalec pro více oborů, odvětví a specializací. Znalec nemůže vykonávat mimo rámec znalecké kanceláře znaleckou činnost v jiných oborech, než ve kterých vykonává činnost daná znalecká kancelář. Zde se zákonná úprava jeví jako zcela nesmyslná.

Chyba č. 2 – odpovědnost zadavatele za dodané podklady

Z § 28 odst. 1 znaleckého zákona vyplývá, že za úplnost a pravdivost podkladů dodaných zadavatelem znaleckého posudku má odpovídat znalec. Za úplnost a pravdivost dodaných podkladů musí být jednoznačně odpovědný zadavatel znaleckého posudku, protože znalec vzhledem ke své odbornosti nemá vždy možnost úplnost

a pravdivost podkladů získaných od zadavatele ověřit, a v důsledku ani tak podle znaleckých standardů činit nemůže.

Chyba č. 3 – určení znalečného podle druhu posudku

Na jedné straně znalecký zákon sankcionuje nesprávnost vypočítaného znalečného a na druhé straně neumožňuje prováděcí vyhláškou stanovit paušální odměnu za provedení znalecký úkon. Systémově špatně je, že soudce určuje odměnu, resp. nezbytný čas na zpracování znaleckého úkolu, která se odvíjí od hodinové sazby, když nelze danou práci nějakým způsobem exaktně „normovat“, a tudíž ani objektivně stanovovat potřebnou časovou náročnost. Důležitým bodem pro práci znalce proto jistě je určení odměny znalce stanovené prováděcí vyhláškou č. 504/2020 Sb., odměna ve výši 300 až 450 Kč/hod. Stanovené paušální odměny jsou spíše kuriozní, jako příklad uvedu „Převzetí a obeznámení se s případem včetně seznámení se znalce se spisem, (který má obvykle několik set stran) ve výši 500 Kč. Náhrada za ztrátu času 200 Kč/hod. Správné nastavení odměn je přitom naprosto klíčové pro zájem o znalcetví.

Chyba č. 4 – sjednocení přechodného období

Nový znalecký zákon opakovaně používá dikci „ve stejném oboru a odvětví a případně specializaci“. Podle jazykového výkladu „případně“ znamená za určitých okolností. To znamená, že je dáno na výběr. Tato formulace není příliš přesná a umožňuje různou aplikaci.

Chyba č. 5 – oblast přestupků

Jedná se o soubor chyb v oblasti přestupků a na ně navazujících činností. Znalecký zákon nově upravuje patnáct skutkových podstat přestupků, kterých se může dopustit znalec, znalecká kancelář nebo znalecký ústav (za sedm z těchto přestupků lze uložit pokutu do 500 tisíc Kč), osm skutkových podstat, kterých se může dopustit osoba vykonávající jednorázově znaleckou činnost (za pět z těchto přestupků lze uložit pokutu do 500 tisíc Kč), a čtyři skutkové podstaty u osob, které nejsou znalci, znaleckými kancelářemi nebo znaleckými ústav (za všechny čtyři uvedené přestupky lze uložit pokutu do 500 tisíc Kč). U některých přestupků je možné postihnout taktéž spolupachatelství. Navíc promlčecí doba u přestupků byla nastavena na pět let, což odpovídá promlčecí době u trestných činů s horní hranicí sazby trestu odnětí svobody ve výši nejméně tři let. Z uvedeného je jednoznačně patrné, že dochází k drakonické úpravě správního trestání v oblasti znalcetví, kdy je výše pokut pro znalce existenční záležitostí. Zákonný nárok na jmenování znalce po splnění předem stanovených podmínek naproti dosavadnímu správnímu uvážení se jeví jako největší pozitivum nového zákona. Nový zákon vychází vstříc současným znalcům a požaduje pouze úspěšné

absolvování obecné části vstupní zkoušky, kterou se ověřují zejména znalosti právních předpisů upravujících výkon znalecké činnosti a řízení, v nichž se znalecká činnost vykonává, a náležitosti znaleckého posudku, protože považuje zvláštní část vstupní zkoušky spočívající v ověření zejména schopnosti vypracovat znalecký posudek a znalostí z oboru a odvětví s přihlédnutím ke specializaci, pokud byla zvolena, za splněnou.

Jak hodnotit novou zákonnou úpravu znalectví z pohledu autorizovaných osob ČKAIT?

Z hlediska našich hlavních oborů autorizace při projektování a provádění staveb pozitivně. Na základě podnětu ČKAIT a díky iniciativnímu přístupu MMR se podařilo dosáhnout toho, aby znalecké obory a odvětví odpovídaly oborům autorizací ČKAIT. Pro specializaci požární bezpečnost staveb a obory projektování a stavebnictví je nezbytná autorizace podle zákona č. 360/1992 Sb., znalecké ústavy však nemusí mít ani jednu osobu autorizovanou.

Znalecké ústavy se nově rozdělují na znalecké kanceláře (obchodní korporace) a znalecké ústavy (většinou veřejnoprávní korporace). Důležitý je rozdíl v účasti znalců. Znalec, který pracuje ve znalecké kanceláři, nemůže vykonávat činnost samostatně. Avšak znalec může vykonávat činnost samostatně, a navíc být účasten v neomezeném počtu znaleckých ústavů. Zákon tak upřednostňuje

znalecké ústavy. Přestože soud hodnotí důkazy (i znalecké posudky) volně, zákon staví ústavy do role kvalifikovanějších. Ve znalecké kanceláři musejí být dva znalci, ve znaleckém ústavu nemusí být znalec žádný. Tedy zákon ani nepožaduje větší kvalitu po znaleckém ústavu.

Znalecká činnost bude nově nákladnější a mnohem administrativně náročnější. Znalci, kanceláře i ústavy musí být pojištěni. Vstupní zkouška (zkouška, kterou bude muset uchazeč o znalecké razítko absolvovat) bude zpoplatněna částkou minimálně 8000 Kč. Zákon klade větší nároky na administrativu znalce. Znalec vyplňuje znalecký deník on-line. Vznikla centrální evidence posudků – to znamená, že je jedna velká databáze, do které všichni znalci on-line ukládají své posudky. Údaje o posudku se zapisují minimálně třikrát (v den zadání posudku, v den vypracování posudku, v den přiznání znalečného). Znalecký posudek má mnoho formálních náležitostí, které jsou uvedeny v zákoně a v prováděcí vyhlášce. Znalec musí dodržovat lhůty, nedodržení lhůt je sankcionováno, i když není úmyslné. Znalec musí být pojištěn. Znalec se nově může dopustit 15 přestupků. Pouze jeden z 15 přestupků se týká nesprávnosti znaleckého posudku.

Ing. Ladislav Bukovský

předseda oblasti ČKAIT Praha

znalec v oborech stavebnictví, projektování a technické obory různé

Seznam znaleckých odvětví jednotlivých oborů stavebnictví podle přílohy č. 1 vyhlášky č. 505/2020 Sb.

obor Projektování	
Dopravní stavby	Rozpočtování staveb
Energetické auditorství	Statika a dynamika staveb
Geotechnika	Stavby krajinného inženýrství
Krajinářská architektura	Stavby pro plnění funkce lesa
Městské inženýrství	Technika prostředí staveb
Modelování staveb (BIM)	Technologická zařízení staveb
Mosty a inženýrské konstrukce	Územní plánování
Pozemní stavby	Zkoušení a diagnostika staveb
obor Stavebnictví	
Dopravní stavby – stavby kolejové dopravy	Provádění staveb
Dopravní stavby – stavby letecké	Stavby geotechnické – zakládání staveb, podzemní stavby, zemní a horninové
Dopravní stavby – stavby nekolejové dopravy	Konstrukce a stavby pro ukládání odpadů
Dopravní stavby – stavby speciální (podzemní, pozemní a nadzemní)	Stavby inženýrských konstrukcí
Komíny	Stavby krajinného inženýrství
Kvalita ovzduší v interiéru staveb	Stavby městského inženýrství
Nosné konstrukce staveb	Stavby mostů
Obnova kulturních památek	Stavby pro plnění funkcí lesa
Pozemní stavby – stavby občanského vybavení	Technologická zařízení staveb – další specializace
Pozemní stavby – stavby obytné	Technologická zařízení staveb – elektrotechnická zařízení staveb
Pozemní stavby – stavby průmyslové	Technologická zařízení staveb – vytápění
Pozemní stavby – stavby speciální	Technologická zařízení staveb – vzduchotechnika
Pozemní stavby – stavby zdravotní péče	Údržba staveb
Pozemní stavby – stavby zemědělské	Výrobky pro stavby

ČKAIT je již šestým rokem oficiálním připomínkovým místem

Legislativní komise ČKAIT se v roce 2020 zabývala rozbořem, připomínkami a přípravou podkladů nejen k návrhu stavebního zákona a navazujících změnových zákonů, který byl jejím stěžejním úkolem viz pokračování série článků o rekodifikaci v každém letošním vydání Z+i, ale i k řadě dalších zákonů a předpisů, které se týkají nebo jakkoliv souvisí s výkonem autorizovaných osob.

Změnou Legislativních pravidel vlády se profesní komory zřízené zákonem staly od 1. ledna 2015 připomínkovým místem v rámci mezirezortního připomínkového řízení, a to v případě, že se návrh právního předpisu týká právní regulace nebo oblasti jejich působnosti.

ČKAIT byla proto v roce 2020 již šestým rokem oficiálním připomínkovým místem Legislativní rady vlády ČR. Ve struktuře Komory je nositelem úkolu a odpovědnou komisí za administraci a interní vypořádání připomínek Legislativní komise ČKAIT (dále jen LK). Složení komise bylo znovu potvrzeno představenstvem 19. listopadu 2020, jmenovitě Ing. František Hladík (předseda komise); Ing. Karel Blecha; Ing. Ladislav Brett; Mgr. David Dvořák, LL.M., Ph.D.; Ing. arch. Martina Hovořáková; Ing. Václav Jandáček; Mgr. Jana Macháčková; Ing. Danko Makalová; Ing. Erika Malá; Ing. Martin Mandík; prof. Ing. Alois Materna, CSc., MBA; Ing. Petr Serafín; Ing. Ladislav Schwarz; Ing. Jaromír Šišma; Ing. Michael Trnka ml., CSc.; Ing. Jitka Víchová.

Do konce roku 2020 ČKAIT odeslala 351 připomínek k legislativním materiálům v mezirezortním připomínkovém řízení. Z nich bylo vypořádáno 244 s výsledkem: 92 akceptovaných (38 %), 42 neakceptovaných (17 %), 59 vysvětlených (24 %) a 51 akceptováno jinak, nebo částečně (21 %).

Stanoviska k novelám dotčených zákonů

Jednotlivá ministerstva nás obeslala navíc 44 návrhy zákonných předpisů, kterými se LK nezabývala jednak z titulu nepříslušnosti, anebo z důvodu, že neměla k zákonům připomínky. Snad pro zajímavost např.: věcný záměr zákona o zabezpečení hydrometeorologické služby, návrh zákona o podpoře nízkoe emisních vozidel prostřednictvím zadávání veřejných zakázek a veřejných služeb v přepravě cestujících (zákon o podpoře nízkoe emisních vozidel), návrh zákona o občanských průkazech, návrh zákona, kterým se mění zákon č. 276/2003 Sb., o Antarktidě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, návrh zákona, kterým se mění zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů, obecný programový dokument Modernizačního fondu.

Zákony, které ČKAIT připomínkovala v roce 2020

LK svou stěžejní činnost i v roce 2020 soustředila na rekodifikaci nového stavebního práva (administraci a interní vypořádání připomínek členů ČKAIT).

K návrhu změny zákona č. 301/1992 Sb., o Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR a další související zákony byly do mezirezortního řízení odeslány čtyři zásadní připomínky, týkající se přípravy, organi-

zace a provádění mistrovských zkoušek, které jsou zatím prováděny projektem NÚV za spolupráce pracovních skupin sektorových rad.

Výsledek: jedna připomínka byla akceptována, jedna neakceptována, dvě vysvětleny

K návrhu změny zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, byly do mezirezortního řízení odeslány dvě zásadní připomínky, kde jsme nesouhlasili se zavedením možnosti pro zadavatele, aby měl po ukončení soutěže lhůtu tři měsíce na oznámení výběru dodavatele. Ve druhé připomínce jsme navrhovali doplnit nový novelizační bod, který by sjednotil postup ukládání nápravného opatření při přezkumu zadávacích podmínek s postupem při přezkumu úkonů zadavatele v zadávacím řízení.

Výsledek: jedna připomínka byla akceptována, jedna vysvětlena

K návrhu změny zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí a zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), byla do mezirezortního připomínkového řízení odeslána jedna zásadní připomínka, ve které upozorňuje na skutečnost, že Komora není ani částečně financována z veřejných zdrojů či fondů, nejsou jí poskytovány dotace, tudíž nemůže podléhat plné informační povinnosti ve vztahu k veškeré své činnosti. Náklady spojené s vyřizováním agendy ve smyslu zákona o svobodném přístupu k informacím by nesla ČKAIT (nebyli jsme oficiálně k připomínkám vyzváni).

Výsledek: do konce roku 2020 připomínka nebyla vypořádána

Ostatní legislativní předpisy

Ke zhodnocení plnění opatření uvedených v Akčním plánu boje s korupcí na rok 2019 byly do mezirezortního připomínkového řízení odeslány dvě zásadní připomínky, ve kterých Komora požadovala v textu konkretizovat zejména negativní přístup Úřadu vlády a MF ČR k posílení metodické podpory pro VZMR ze strany MMR.

Výsledek: jedna připomínka byla akceptována, jedna vysvětlena

K návrhu vyhlášky o digitální technické mapě kraje bylo do mezirezortního připomínkového řízení odesláno 82 zásadních připomínek, které se vesměs týkaly úpravy zpracování těchto map z pohledu odborníků, kteří mapy budou v praxi používat.

Výsledek: 18 připomínek bylo akceptováno, 17 akceptováno jinak, 20 neakceptováno, 27 vysvětleno

K návrhu vyhlášky o kritériích, při jejichž splnění je asfaltová směs vedlejším produktem nebo přestává být odpadem, bylo do

mezirezortního připomínkovacího řízení odesláno devět doporučujících připomínek, týkajících se zejména terminologie, postupu vzorkování, ukládání skládky a upozornění na vazby s jinými předpisy, které vyhláška nezmiňuje.

Výsledek: do konce roku 2020 připomínky nebyly vypořádány

K návrhu vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 471/2001 Sb., o technickobezpečnostním dohledu nad vodními díly, ve znění vyhlášky č. 255/2010 Sb., bylo do mezirezortního připomínkovacího řízení odesláno 23 zásadních připomínek, které reagovaly na nesoulad s terminologií stavebního zákona.

Výsledek: do konce roku 2020 připomínky nebyly vypořádány

K návrhu novely vyhlášky č. 428/2001 Sb., kterou se provádí zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), bylo do mezirezortního připomínkovacího řízení odesláno 18 zásadních připomínek. Komora v nich zejména upozorňuje na skutečnost, že návrh vyhlášky překračuje ukládané povinnosti vlastníkům a provozovatelům vodohospodářské infrastruktury nad rámec zákonných povinností, doplňuje a definuje odpovědnost odborného zástupce, požaduje změnu přístupu pro způsob tvorby nebo použití finančních prostředků na obnovu vodovodů a kanalizací.

Výsledek: do konce roku 2020 připomínky nebyly vypořádány

K návrhu vyhlášky o podrobnostech nakládání s odpady byly do mezirezortního připomínkovacího řízení odeslány čtyři zásadní připomínky se zaměřením na odstranění zdvojených technických položek.

Výsledek: do konce roku 2020 připomínky nebyly vypořádány

K Informacím o plnění Koncepce zavádění metody BIM v ČR bylo do mezirezortního připomínkovacího řízení odesláno šest zásadních a čtyři doporučujících připomínky. Komise BIM ČKAIT v nich zejména opakovaně připomíná, že nejsou její připomínky řádně vypořádávány; požaduje, aby v materiálu byla uvedena informace, že bude dále sledován vývoj klasifikačního systému na EU úrovni a v českém právním prostředí; navíc je v několika případech nutné změnit dikci, která naznačuje, že věci jsou dokončeny, na dikci, že se na výstupech stále ještě pracuje.

Výsledek: do konce roku 2020 připomínky nebyly vypořádány

K návrhu vyhlášky, kterou se provádějí některá ustanovení zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, bylo do mezirezortního připomínkovacího řízení odesláno devět zásadních připomínek, které reagovaly na náležitosti vstupní zkoušky pro znalce (nebyli jsme oficiálně k připomínkám vyzváni).

Výsledek: do konce roku 2020 vypořádání neproběhlo

Návrh vyhlášky, kterou se stanoví seznam znaleckých odvětví jednotlivých znaleckých oborů, jiná osvědčení o odborné způsobilosti, osvědčení vydaná profesními komorami a specializační studia pro obory a odvětví bylo do mezirezortního připomínkovacího řízení odesláno 84 zásadních připomínek. Bylo v nich nutné uvést a zdůvodnit systematizaci znaleckých oborů ve stavebnictví v návaznosti na autorizační obory uvedené v zákoně č. 360/1992 Sb. (nebyli jsme oficiálně k připomínkám vyzváni).

Výsledek: 56 připomínek bylo akceptováno, 23 akceptováno jinak, dvě byly vysvětleny a tři neakceptovány

K návrhu vyhlášky, kterou se stanoví podrobnosti obsahu dokumentace pro vydání společného povolení u staveb dopravní infrastruktury bylo do mezirezortního připomínkovacího řízení odesláno 24 zásadních a 10 doporučujících připomínek, které se týkaly zejména technických úprav vyhlášky. Jejich cílem bylo usnadnit

Statistický přehled stanovisek ČKAIT k novelám legislativních předpisů	
Způsob připomínkovacího procesu	Počet zákonů a připomínek
ČKAIT byla k připomínkám vyzvána – nepřipomínkovala	44 zákonů
ČKAIT nebyla k připomínkám vyzvána – připomínkovala	7 zákonů, z toho připomínek: zásadních 174 doporučujících 23
ČKAIT byla k připomínkám vyzvána – připomínkovala	9 zákonů, z toho připomínek: zásadních 141 doporučujících 13
Celkem	16 zákonů, z toho připomínek: zásadních 315 doporučujících 36
	44 zákonů ČKAIT nepřipomínkovala

a zrychlit použitelnost této dokumentace v realizační praxi (nebyli jsme oficiálně k připomínkám vyzváni).

Výsledek: 10 připomínek bylo akceptováno, dvě akceptovány jinak, 16 neakceptováno, jedna akceptována částečně, pět bylo vysvětlených

K návrhu vyhlášky o energetickém auditu bylo do mezirezortního připomínkovacího řízení odesláno 17 zásadních a 13 doporučujících připomínek. Byly zaměřené např. na změnu požadavků na stanovení energetických ukazatelů a možnosti efektivních úspor energie (nebyli jsme oficiálně k připomínkám vyzváni).

Výsledek: do konce roku 2020 vypořádání neproběhlo

K návrhu vyhlášky, kterou se stanoví výše poplatků za poskytnutí českých technických norem a jiných technických dokumentů, poplatků za přístup do databáze a poplatků za sponzorovaný přístup k českým technickým normám a jiným technickým dokumentům jsme do mezirezortního připomínkovacího řízení odeslaly šest zásadních připomínek, ve kterých jsme požadovali doplnit formy poskytování ČSN (digitálně, papírově, dálkově) a způsob přepočítávání sponzorovaných částí stránek na stránky celé (nebyli jsme oficiálně k připomínkám vyzváni).

Výsledek: čtyři připomínky byly vysvětleny, dvě neakceptovány

K návrhu vyhlášky o energetickém posudku bylo do mezirezortního připomínkovacího řízení odesláno 33 zásadních připomínek. Týkaly se zejména návrhu na změnu pojmů, upozornění na důležitost přesného výčtu odkazů u hodnocení ekonomické a ekologické proveditelnosti, potřeby změny textu v nesrozumitelných ustanoveních (nebyli jsme oficiálně k připomínkám vyzváni).

Výsledek: do konce roku 2020 vypořádání neproběhlo

Ostatní legislativní činnost

Hlavním úkolem LK byla i v roce 2020 příprava podkladů pro rozhodování Představenstva ČKAIT v legislativní oblasti. Činnost LK obsahovala i iniciativa členů ČKAIT, jejich dotazy, zkušenosti, připomínky a náměty k platným právním předpisům či k přípravě nových předpisů.

LK iniciovala zadání úkolu soukromé právní kanceláři pro vypracování zevrubného dokumentu k problematice odpovědnosti

autorizovaných osob; kompletní znění je zveřejněno na webových stránkách Komory a v časopise Z+i č. 3/2020.

V návaznosti na novelu § 152 stavebního zákona a jejího odstavce 6 s účinností od 1. ledna 2021 (*U stavby, která je předmětem veřejné zakázky v nadlimitním režimu, je stavebník povinen zajistit vedení stavebního deníku v elektronické formě*), LK iniciovala odeslání žádosti o vysvětlení na MMR, jak mají stavbyvedoucí ČKAIT naplnit literu zákona, když elektronické autorizační razítko obdrží až k 1. červenci 2023. Reakce ministerstva je zveřejněna v časopise Z+i č. 6/2020 a na webových stránkách Komory.

Kromě výše uvedených legislativních okruhů řešila LK ČKAIT v roce 2020 i konkrétní dotazy svých členů. Za uplynulý rok jich obdržela 27. Dotazy se většinou týkají rozsahu oprávnění AO, jejich odpovědnosti za vady způsobené vybranými činnostmi, proble-

matiky vedení realizace stavby a smluvních vztahů ve výstavbě. Stanoviska LK k jednotlivým dotazům byla AO zaslána poštou anebo e-mailem.

Ing. František Hladík

předseda Legislativní komise ČKAIT
místopředseda představenstva pro legislativu

Poznámka: Konkrétní připomínky ČKAIT k jednotlivým předkládaným legislativním návrhům je možné členům ČKAIT poskytnout na základě e-mailového požadavku autorizované osoby na adrese ckait@ckait.cz.

Vyjasnění vztahu mezi geotechnikou a geotechnickým inženýrstvím

Oba tyto výrazy jsou často používány jako synonyma, ačkoli je jejich význam dán poněkud odlišně jak historickým vývojem, tak současnými definicemi pojmosloví i hlavní oblastí praxe.

Při jejich vysvětlení je třeba se nejprve podívat do minulosti na kořeny jejich vzniku. Ujímám se toho na žádost některých kolegů a spolupracovníků v ČKAIT.

Jak to bylo původně?

Zřejmě poprvé se oficiálně jeden z těchto pojmů objevil v názvu British **Geotechnical Society** (BGS) roku 1949 ve Velké Británii, aby zastřešil příbuzné překrývající se disciplíny. Byly to inženýrská geologie, mechanika hornin a zemin (jimž se také začalo říkat **geomechanika**) a aplikační metody nově vznikajícího oboru speciálního zakládání, jenž byl nejprve nazýván inženýrství základové půdy (ground engineering) nebo později zakládání staveb (foundation engineering). BGS slučovala komisi pro mechaniku zemin a zakládání z britské Institution of Civil Engineers (ICE) s pobočkou International Society of Soil Mechanics and Foundation Engineering (ISSMFE), založenou v roce 1936 v USA. BGS začala vydávat následně velmi slavný časopis, který se nazýval *Geotechniques* (tj. **Geotechnologie**). Postupně se tento nový výraz zaváděl do názvů odborných společností i v jiných zemích. Například roku 1994 se takto nově pojmenovala německá Deutsche Gesellschaft für **Geotechnik** (DGGT).

U nás došlo k výrazné změně při reorganizaci dosavadních příbuzných disciplín na Fakultě stavební ČVUT již roku 1963. Byla zřízena první katedra geotechniky v tehdejší ČSSR, pod vedením profesora Ing. Jana Straky, DrSc. Ten spojil svůj obor podzemních staveb s mechanikou hornin a katedrou zakládání staveb (prof. Z. Bažant) a připojil také katedru mechaniky zemin (prof. A. Myslivec) i katedru geologie a inženýrské geologie (prof. Q. Záruba).

Výraz geotechnika se sice začal mezi odborníky v poválečném rozvoji stavebnictví rychle zabydlovat, ale zároveň rostla potřeba lépe pojmenovat nově a prudce se rozvíjející aplikační technologie a metody,

kteří se netýkaly jen zakládání, ale i dalších geotechnických konstrukcí. Roku 1997 se tak v rámci American Society of Civil Engineers (ASCE) ustavila speciální organizace Geo-Institute, sdružující geo-profesionály a geo-průmysl. V roce 1997 se pak významně přejmenovala ISSMFE na International Society of Soil Mechanics and **Geotechnical Engineering** a zavedla tím nový název rozšířeného aplikačního oboru.

Výraz geotechnika si sice částečně podržel původní víceznačnost, zahrnující všeobecně průzkum, zkoumání technických vlastností základové půdy a také aplikace na geotechnické konstrukce, ale zároveň se začal používat spíše k označování geomechaniky. Výraz geotechnické inženýrství se naopak obsahově jednoznačně vyhranil a osamostatnil.

Geotechnické inženýrství definovala ISSMGE poměrně široce jako vědu, která vysvětluje mechaniku zemin a skalních hornin a její aplikace pro rozvoj lidstva. Zahrnuje, aniž by tím byla omezena, analýzu, návrh a provádění základů, svahů, opěrných konstrukcí, dopravních cest, tunelů, hrází, přístavišť, skládek a ostatních systémů, které jsou zhotoveny ze zeminy nebo horniny, nebo jí podepřeny.

Britská BGS upřesnila tuto definici roku 1999 svým užším rozlišením významu obou výrazů, jež se postupně zažilo do světové praxe jako nejvýstižnější: **Geotechnika** může být primárně považována za vědu o inženýrských vlastnostech a chování hornin a zemin. **Geotechnické inženýrství** může být považováno za profesionální praxi a realizaci této znalosti, přispívající principiálně k návrhu stavebních konstrukcí na základové půdě a v ní. (D. P. Giles, *Encyclopedia of Geology*, 2005)

Jak je to nyní?

Tato definice odpovídá i po letech skutečnému stavu v chápání odlišnosti mezi výrazy, užívanými mnohdy nepřesně jako plná synonyma.

Zbývá jen dodat, že geotechnické inženýrství zahrnuje kromě navrhování také provádění geotechnických konstrukcí, jejichž druhy se stále rozrůstají. V minulých dekádách zaujalo geotechnické inženýrství pevné a rovnocenné místo mezi hlavními stavebními obory ve všech rozvinutých zemích světa. Například v Německu, ač jsou rozdíly mezi jednotlivými spolkovými zeměmi, tvoří povětšinou tuto skupinu oborů: dopravní inženýrství, **geotechnické inženýrství**, environmentální inženýrství a konstrukční studie. Německá komora stavebních inženýrů jmenuje nezávislé kontrolní inženýry (Prüfingenieur) jen pro oblasti: konstrukční analýzy (statika a dynamika), **geotechniky**, protipožární ochrany a instalací (větrání, topení, chlazení, a/c).

Emancipace oboru geotechnického inženýrství se také jasně projevila při ustavení rámce evropské normové soustavy na bázi Eurokódů pro navrhování stavebních konstrukcí na počátku 90. let. Přičemž Eurokód 7 (EC7) pro geotechnické konstrukce byl zaveden anglickou verzí roku 2004. U nás byl český překlad 1. části Obecná pravidla zaveden roku 2006 a překlad 2. části Průzkum a zkoušení základové půdy roku 2008.

ČR jako jediná evropská země nemá národní dodatek EC7

V souvislosti s přebíráním tohoto klíčového dokumentu do praxe v tuzemsku došlo k politováníhodné události, že jsme jako jediná evropská země nenaplnili svůj národní dodatek EC7 vhodným lokálním upřesněním z místní zkušenosti. Ukázal se rozpor zejména mezi názory odborníků z oblasti průzkumu a zkoušení základové půdy oproti stavebním inženýrům – geotechnikům. Tento rozpor má kořeny v nekompatibilitě zastaralého geologického zákona z roku 1988, podle kterého přiděluje kulaté razítko pro výlučnou pravomoc na geologické práce Ministerstvo životního prostředí, ačkoli navrhování a provádění staveb podléhá platnému stavebnímu zákonu s autorizací pro vybrané činnosti ve výstavbě udělovanou ČKAIT.

Častá nedostatečnost inženýrskogeologických průzkumů v běžné praxi

Jeho projevem a největším geotechnickým problémem našeho stavebnictví v té době již byla, a stále je, téměř chronicky častá nedostatečnost inženýrskogeologických průzkumů v běžné praxi. Autorizovaní inženýři oboru geotechnika si slibovali změnu od zavedení EC7, protože začal být ve všech následných evropských normách pro provádění geotechnických prací vyžadován jedině **geotechnický průzkum** (GP). Ten byl v dokumentu EC7-2 na 151 stranách velmi

pečlivě zohledněn z hlediska mezních stavů a uvážení rizik. Podrobně byl upřesněn v ustanoveních, kde je mimo jiné určena v čl. 2.1.1 (1) zásada, že: *...geotechnické informace musí být přiměřené pro řízení zjištěných a očekávaných projektových rizik... musí poskytnuté informace zahrnout rizika nehod, zdržení a poškození*. A čl. 2.1.1 (3) určuje zásadu, že: *...geotechnické informace musí zahrnout v odpovídající míře základové podmínky, geologii, geomorfologii, seismicitu a hydrogeologii...* K tomu ještě další článek 2.1.1 (5) dodává, že GP se má také skládat z *...dalších průzkumů stavenišť, jako je – zhodnocení stávajících konstrukcí ... – historie vývoje stavenišť a jeho okolí*. GP tedy má být velmi komplexní, shrnovat mnohé různé průzkumy. Avšak v tuzemsku jsou průzkumy pro stavebnictví prováděny stále povětšinou podle starého geologického zákona a prováděcích předpisů zjednodušeně jako inženýrskogeologické průzkumy. Z toho pramení velká část nepochopení.

Snaha o nápravu v připravovaném stavebním zákoně

Aktiv profese Geotechnika ČKAIT (AG) se trvale snaží po dlouhá léta od zavedení EC7 dosáhnout názorového souladu pro dosažení předpokladu, stanoveného jako pevná zásada v EC7-1, článku 1.3 (2), že: *...existuje adekvátní propojení a komunikace mezi personálem, který se zabývá sběrem dat, návrhem konstrukce a prováděním*. V našem právním řádu však k tomu chybí účelné rozdělení rolí, pravomocí a zodpovědností. Podali jsme v rámci rekodifikace stavebních předpisů návrhy úprav i pro související geologický zákon, avšak téměř žádné naše návrhy nebyly zatím přijaty. Nezaznamenali jsme ovšem obdobnou snahu u našich oponentů, hlásících se ke geotechnice.

Uznáváme vysokou vědeckou odbornost geomechaniků v Ústavu hydrogeologie, inženýrské geologie a užití geofyziky Přírodovědecké fakulty UK. Dobrou práci odvádějí i další akademické instituce či firmy. Rovněž uznáváme upřímnost snahy nového vedení České asociace inženýrských geologů (ČAIG) hledat cestu k lepší vzájemné komunikaci. Na základě stále se prohlubujících diskusí a vyjasňování stanovisek jsme se ale nakonec v AG rozhodli, že je nezbytné přesněji vymezit rozdělení rolí. A tudíž náš stavební obor nadále označit názvem odpovídajícím celosvětové úrovni i některým precedentům tuzemských stavebních oborů – zavést jej nově výrazem **geotechnické inženýrství**.

Ing. Jindřich Řiřica
aktiv Geotechnika ČKAIT

ČKAIT na online veletrhu Střechy Praha 2021

Vzhledem ke koronavirové pandemii se pořadatelé rozhodli připravit veletrh Střechy Praha novou formou. Online veletrh se bude konat v termínu 26.–27. února 2021 vždy od 9 do 18 hodin. Fórum dřevěných konstrukcí se koná v pátek 26. února 2021 od 10 hodin.

ČKAIT se bude na letošním výjimečném veletrhu prezentovat jako v letech minulých, a to přímo na online stánku Komory a tradičně organizací Fóra dřevěných konstrukcí, letos s podtitulem Zelené střechy ano nebo ne?, které proběhne unikátně formou webináře. Účast na Fóru i veletrhu je pro zájemce zdarma, a to po jednoduché registraci.

Návštěvníci získají z pohodlí domova či kanceláře potřebné informace od vystavujících firem, prohlédnou si stánky rozdělené podle oborů, stáhnou si prezentační materiály, s vystavovateli se mohou spojit přes videohovor, chat nebo telefonicky. Součástí veletrhu bude i doprovodný program – přednášky, webináře, poradenství.

Aktuální informace na www.strechy-praha.cz.

Ing. Dominika Hejduková
Středisko vzdělávání a informací ČKAIT

Ukázka výsledku marného, více než desetiletého „boje“ stavebního úřadu s majiteli objektu v intencích platného stavebního zákona. (foto: Daniel Lemák)

Kontrolní činnost v oblasti nosných konstrukcí staveb je nedostatečná

Kontrola, přezkoušení nebo také přezkoumání je činnost, která provází člověka napříč jeho bytím. Je proto s podivem, že v některých oblastech stavebnictví se podrobnými kontrolami často neobtěžujeme, či dokonce je dlouhodobě „cíleně“ neprovádíme. Přitom správně a včas prováděné kontroly ve všech fázích snižují ve svém důsledku náklady na výstavbu, ale následně i na provozování stavby.

V procesu výstavby se jedná zejména o kontrolu technické správnosti a úplnosti projektové dokumentace během přípravy staveb, speciálně jejich nosných konstrukcí, a souladu realizované konstrukce s projektovou dokumentací. Po dobu užívání stavby se pak jedná o sledování aktuálního stavu stavby, potažmo její nosné konstrukce. V tomto článku se zaměříme na nosné konstrukce staveb, které primárně zajišťují splnění základní funkce stavby, tedy její mechanickou odolnost a spolehlivost – velmi zjednodušeně tedy to, že stavba vůbec stojí. Přesto je v mnoha oblastech možné uváděné informace extrapolovat na celou stavbu.

Základním důvodem pro provádění kontrolní činnosti je snížení rizika poruchy nebo havárie v každé fázi výstavby a užívání stavby. U stavebních konstrukcí jsou havárie společensky nepřijatelné, čemuž odpovídá i požadovaná úroveň spolehlivosti (pravděpodobnost poruchy) při návrhu nosné konstrukce a měla by tomu tedy odpovídat i úroveň kontroly v jednotlivých fázích výstavby a užívání.

Kontroly brání haváriím po celý životní cyklus stavby

Paralelu pro provádění kontroly staveb lze hledat např. u kontroly motorových vozidel. Je zřejmé, že společenskou prioritou je provádět kontroly za účelem minimalizace škod v důsledku technických závad a z toho plynoucích nehod. V důsledku tohoto požadavku vykrystalizo-

val systém homologace a kontrol vozidel při návrhu, výrobě a hlavně v průběhu jejich užívání. Obdobně k uvedenému příkladu vozidel je z důvodu ochrany veřejného zájmu nutné zajistit kontrolu staveb již při jejich návrhu, během jejich provádění, a dále i v průběhu jejich užívání. Vždyť většina staveb je v dnešní době na rozdíl od sériově vyráběných vozidel unikátní a jedinečná a jejich kolapsem může dojít jak ke škodám na majetku, tak i k ohrožení zdraví, potažmo životů lidí. Kontrolní proces je o to komplikovanější, že běžný životní cyklus stavby se pohybuje obvykle v rozmezí 50 až 100 let a nosná konstrukce stavby musí po celou tuto dobu bezpečně sloužit. Tím obezpečněji a odpovědněji by se ke kontrolní činnosti mělo přistupovat.

Cíle kontroly se v jednotlivých fázích procesu výstavby a užívání stavby různí a zjednodušeně je lze shrnout následovně:

- **Fáze přípravy stavby** – cílem kontroly je odhalit nedostatky projektové dokumentace, které by mohly způsobit zvýšenou cenu nebo pracnost díla, prodražit jeho údržbu nad obvyklou mez, způsobit snížení bezpečnosti (odolnosti) stavby nebo omezit její používání (průhyby, trhliny).
- **Fáze realizace stavby** – cílem kontroly je zajistit správné provedení díla zhotovitelem a tím i jeho navrhovanou životnost a dlouhodobou bezpečnost, spolehlivost a použitelnost.

- **Fáze provozování stavby** – cílem kontroly je včasné odhalení závad a poruch, které mohou vést ke snížení životnosti, bezpečnosti nebo použitelnosti stavby. Provádění kontroly slouží jako podklad pro provádění údržby.

Z hlediska autorizovaných osob (AO) lze další důvod, resp. cíl provádění kontrolní činnosti spatřovat ve zvýšení kvality služeb poskytovaných AO. To platí v dnešní době zejména pro fázi projektové přípravy. S ohledem na technickou erudici objednatelů/investorů stavebních prací a obecný trend výběru projektanta na základě nejnížší nabídkové ceny jsou důsledky plynoucí z nízké kvality projektové dokumentace vážné. Každá trochu zkušenější osoba si může jistě dosadit řadu příkladů...

Z hlediska investora je jistě nejdůležitějším cílem jakékoliv kontroly získat kvalitní, plně funkční a trvanlivou stavbu za odpovídající cenu. Správně zpracovaná projektová dokumentace, resp. na první pokus správně provedená stavba jsou jistě ekonomicky výhodnější než několikrát během stavby opravovaná, a ve finále stejně ne zcela funkční stavba. V průběhu užívání stavby jsou pravidelně a odborně prováděné kontroly základním podkladem pro provádění údržby stavby.

Míra kontroly podle typu stavby

Provádění a podrobnost kontroly v jednotlivých fázích výstavby a užívání staveb musí být přímo odvislé od následků případné poruchy. Je nad slunce jasnější, že míra kontroly při přípravě a stavbě „kožího chlívku“ musí být odlišná od kontroly při přípravě a stavbě sportovního stadionu. Břemeno kontrolní činnosti ve fázi přípravy a realizace bude vždy ležet na stavebníkovi/objednateli a ve fázi užívání stavby potom na vlastníku stavby.

Základní dělení staveb v závislosti na následcích poruchy uvádí ČSN EN 1990 – Zásady navrhování konstrukcí. Tato technická norma obsahuje v příloze B základní doporučení pro provádění kontroly projektových prací a provádění staveb v návaznosti na třídu následků poruchy. Zde je třeba uvést, že připravovaná 2. generace této technické normy bude v oblasti kontrolní činnosti významně podrobnější a předpokládá rovněž podrobnou specifikaci požadavků na osoby provádějící návrh a kontrolu nosné konstrukce stavby.

Požadavky na osoby provádějící kontrolní činnost nejsou vesměs vůbec definovány. Obecně lze požadavky na odbornou způsobilost předpokládat ve shodném rozsahu jako požadavky na provádění kontrolovaných činností. Z hlediska práce AO je tedy nutné vyžadovat min. stejnou úroveň odborné způsobilosti kontrolujícího a kontrolovaného, vč. oboru autorizace.

Provádění kontrol v jednotlivých fázích výstavby a užívání staveb se silně liší v závislosti na odborné erudici objednatele, cíli jeho činnosti a typu stavby.

Ani u staveb kritické infrastruktury se neprovádí komplexní kontrola projektové dokumentace

Obecně lze konstatovat, že u staveb kritické infrastruktury (dopravní, vodohospodářské, energetické), kde je naprostá většina investorů tvořena státními či polostátními organizacemi, technické normy pro zhotovitele jsou závazné a navíc je oblast svázána řadou zákonů, vyhlášek a dalších předpisů, je situace lepší.

Komplexní kontrola projektové dokumentace ve fázi přípravy je však stále spíše výjimkou, ale poslední dobou objednatelé hledají

cesty jak ji, zejména na velkých infrastrukturních projektech, realizovat. Negativními a negativně medializovanými zkušenostmi roste také povědomí o pozitivním vlivu prostředků a úsilí investovaného do kontrol v rámci přípravy a realizace stavby.

Ve fázi realizace staveb je v procesu výstavby již v současnosti prvek kontroly zařazen, a to prostřednictvím institutu technického dozoru stavebníka (TDS). Povinnost mít na stavbě TDS sice platí v současnosti jen pro stavby realizované z veřejných prostředků a jako vždy záleží na personálním obsazení, nicméně v této oblasti již formálně kontrolní činnost existuje a na řadě staveb dobře funguje.

V rámci kontroly stavu staveb po dobu užívání platí pro všechny stavby kritické infrastruktury specifické předpisy a v příslušných zákonech a prováděcích vyhláškách je relativně jasně specifikována povinnost provádění těchto kontrol (např. pravidelné prohlídky mostů).

Pozemní a občanské stavby nemívají ani technický dozor stavebníka

V oblasti občanských staveb je situace z hlediska kontrol v současnosti zcela odlišná. Prostředí, v němž jsou technické normy zpravidla nezávazné, povinnost mít na stavbě TDS většinou neplatí a veškeré práce jsou soutěženy obvykle na nejnížší cenu, je vskutku bezprecedentní. Z hlediska AO je situace o to horší, že většina případných důsledků dopadá přímo na ně. Tristní je i situace u staveb průmyslových a staveb veřejné infrastruktury (obchodní centra, občanská vybavenost).

V průběhu užívání staveb se nekontroluje téměř nic

Stav kontrolní činnosti a údržby během užívání řady staveb snad ani nemá cenu zmiňovat. Jen menší část vlastníků větších staveb má povědomí o nutnosti správné údržby založené na odpovídajícím sledování a kontrole stavu stavby. Přitom z hlediska bezpečnosti a trvanlivosti stavby je tato činnost navýsost důležitá.

Nedostatečnou kontrolu lze změnit jen osvětou vlastníků

Výše uvedené skutečnosti svědčí o tom, že provádění kontrolní činnosti souvisí jednoznačně se společenskou poptávkou po bezpečnosti, spolehlivosti a trvanlivosti staveb. Nedostatečná kontrolní činnost se přitom významně promítá do zvýšených nákladů na údržbu staveb, resp. do zhoršení požadovaných vlastností staveb během jejich užívání nad rámec běžného opotřebení.

Z těchto důvodů je třeba provádění veškerých kontrolních činností vyžadovat úměrně důležitosti a typu stavby, tedy v návaznosti na následky poruchy konkrétní stavby. Zlepšení stavu lze dosáhnout jedině cestou osvěty investorů/vlastníků v kombinaci s poctivou prací všech účastníků procesu výstavby, zejména AO.

Možnosti konkrétního řešení jednotlivých činností a možnosti jejich začlenění do stávajícího systému rozebereme v příštím čísle časopisu Z+i.

Ing. Daniel Lemák, Ph.D.

člen aktivu Statika

Ing. Michal Drahorád, Ph.D.

člen Představenstva ČKAIT

vedoucí aktivu Statika

Autorizace cizinců v České republice

Na základě zákona č. 224/2003 Sb. bylo v loňském roce nově registrováno 37 usazených osob a tři osoby hostující. Všechny osoby jsou ze Slovenské republiky. Dalších osm registrací je ve vstupním řízení.

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (dále jen „stavební zákon“) svým § 158 určuje jako vybrané činnosti projektovou činnost ve výstavbě a odborné vedení provádění stavby. Tyto činnosti mohou vykonávat pouze osoby s oprávněním podle zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě (dále jen „autorizační zákon“). Protože jednou z priorit EU je umožnění volného pohybu služeb, je nezbytné zajistit, aby na území ČR mohli tyto vybrané činnosti ve výstavbě vykonávat i občané členských států EU. Jejich přístup na český stavební trh je tedy regulován a exekutivu z pověření státu vykonávají podle autorizačního zákona ČKA a ČKAIT. Obě instituce mají pro tuto funkci nastaveny podrobné procesy, jejichž výstupem je uznání nebo neuznání odborné způsobilosti cizinců. Vedle obecných informací občanských (státní příslušnost, trestní bezúhonnost apod.) se v uznávacím procesu ověřuje především profesní úroveň, tj. vzdělání a odborná praxe, a to věcně i v čase. Významným hodnotícím kritériem je pak úroveň autorizace uchazeče udělené v jeho domovském státě a zjišťují se i specifické znalosti nezbytné pro jeho působení na českém stavebním trhu.

Jak se měnilo uznávání odborné kvalifikace

Po rozdělení Československa, tj. od r. 1993 postupně sílila potřeba nezbytné regulace masivního přeshraničního pohybu českých a slovenských stavebních odborníků. Stavovské organizace v obou státech, tj. ČKAIT a SKSI na základě vládami delegovaných pravomocí převzaly regulaci, registraci a dohled nad zahraničními odborníky. Tvořící se pravidla a postupy v obou státech při vzájemných konzultacích vyvrcholily podpisem smlouvy mezi oběma komorami s platností od ledna 1998. Dalším mezníkem se stal rok 2003, kdy po vstupu ČR do EU vznikla povinnost umožnit na území republiky výkon povolání ve stavebnictví občanům členských států EU. V Evropě v té době platila pro uznávací procesy Směrnice EP a Rady 2005/36/ES (dále jen „evropská směrnice“) a v tuzemsku adekvátní zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborných kvalifikací (dále jen „zákon o uznávání“). Nezbytným organizačním aktem, reagujícím na novou situaci, bylo v roce 2006 rozhodnutí Představenstva ČKAIT svěřit uznávací procesy podle těchto předpisů nově ustavené komisi pro uznávání odborné kvalifikace občanů čl. států EU (dále jen „komise“), vzniklé na půdorysu dosavadního orgánu pracujícího podle smlouvy mezi ČKAIT a SKSI. Ta svou působnost začala vykonávat v roce 2007 na základě výše jmenovaných právních norem a také v souladu s nově doplněnou částí 6 v autorizačním zákoně. Komise se v letech 2011 až 2013 podílela na návrhových a připomínkových aktivitách pracovní skupiny při MŠMT v rámci rozsáhlé novelizace evropské směrnice (novela 2013/55/EU) a poté spolupracovala při následné dvouleté evaluaci novely do českého právního systému. Těžištěm byla tvorba a úprava relevantních ustanovení v zákoně o uznávání a v autorizačním zákoně. Současně s tím komise upravovala a doplňovala vlastní pracovní normu – Směrnici pro uznávání odborné kvalifikace osoby

usazené, resp. pro ověření odborné kvalifikace osoby hostující (dále jen „Směrnice“). V zájmu optimalizace činnosti a na základě zkušeností při aplikaci byla Směrnice několikrát aktualizována.

Praktickým důsledkem povinnosti zajistit rovnocenné postavení v právech a povinnostech autorizovaných cizinců s autorizovanými občany ČR je sjednocení podstatných prvků uznávacího procesu jak pro příchozí, tak pro české uchazeče o autorizaci. Situace, kdy tuzemská autorizace svěřená Autorizační radě a uznávací proces cizinců mají víceméně shodné postupy a kdy tzv. usazená osoba se tak jako nově autorizovaný občan ČR stává členem Komory, vedla Představenstvo ČKAIT v roce 2017 ke změně statutu dosavadní komise na Radu pro uznávání odborné kvalifikace občanů členských států EU (dále jen „Rada“).

Činnost Rady pro uznávání odborné kvalifikace občanů EU v ČR

Hlavním posláním Rady, která obrazně řečeno stojí ve vstupní bráně na stavební trh ČR, je prověření odborných znalostí uchazeče. Jestliže uchazeč ve své žádosti o usazení, resp. v oznámení o hostování doloží svou kvalifikaci dokladem vydaným příslušným státním či státem pověřeným orgánem v zemích, kde je výkon činnosti ve stavebnictví regulovaný, či stavovským orgánem v dalších zemích EU doplněný potvrzením jiné hodnověrné instituce a čestným prohlášením, Rada již vzdělání a odbornou profesní úroveň nezkontroluje a zaměřuje se na ověření schopností uchazeče působit erudovaně při výkonu povolání ve stavebnictví v konkrétních podmínkách českého stavebního trhu, zejména pak při aplikaci českého stavebního práva a dalších podzákoných norem a předpisů. Za tím účelem prakticky ve všech případech stanovuje uchazečům vykonání tzv. rozdílové zkoušky nebo absolvování adaptačního období, které jsou zakotveny v zákoně o uznávání jako nezbytná kompenzační opatření (§ 24 a § 36 b). Adaptační období v délce dvou roků se netýká osob hostujících. Rozdílová zkouška je zcela identická s částí autorizační zkoušky českých občanů ze stavebního práva a je doplněna tematickým pohovorem zaměřeným na obor a specializaci volené uchazečem.

Usazení a hostující cizinci

Cizinec – uchazeč o uznání své odborné způsobilosti – volí především svůj statut, a to jako osoba usazená nebo osoba hostující. Usazením se stává rovnocenným v právech a povinnostech s tuzemskými autorizovanými osobami (povinné členství v Komoře). Hostování pak definuje evropská směrnice a jí odpovídající český zákon o uznávání spolu s autorizačním zákonem jako činnost dočasnou a příležitostnou. Jestliže ale v příslušném ustanovení evropské směrnice není k této vágní definici žádné upřesnění ani následný výklad, stává se uznávání pro hostování v evropských státech „volnou disciplínou“ vedoucí nezřídka i k problematickým rozhodnutím uznávacích orgá-

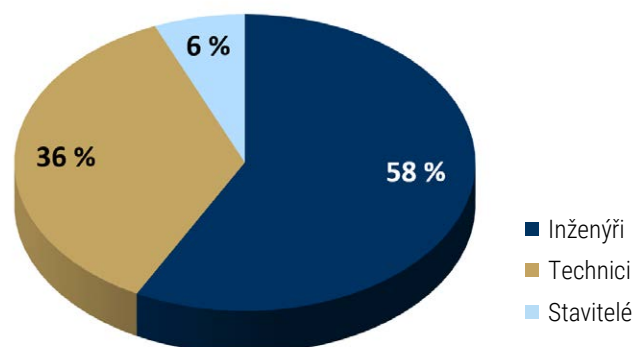
nů. Absence přesného určení dočasného a příležitostného výkonu regulované činnosti hostující osoby v českém stavebnictví proto vedla Radu k určení povinnosti uchazečů o hostování uvést přesný název díla (stavby) s adresou a dobou realizace. Toto adresné a časové vymezení výkonu hostující osoby uvedené v rozhodnutí Rady a zapsané i v registračním osvědčení má omezení na dobu jednoho roku s výjimečnou možností prodloužení na základě žádosti obsahující objektivní důvody. Příslušné ustanovení zakotvené ve Směrnici částečně odstraňuje nebezpečí nekontrolovaného pohybu hostujících osob v České republice, a to adresně i v čase a stanovuje tak i chybné meze dočasné či příležitostné činnosti podle evropské směrnice.

Obě regulované činnosti, tj. projektování a odborné vedení provádění staveb mají v praktickém životě podstatný vliv na bezpečnost a zdraví občanů, životní prostředí a při výkonu výrazně ovlivňují i ekonomickou náročnost stavebních procesů. Při výkonu těchto činností je naprosto nezbytná písemná i osobní komunikace se státními a municipálními orgány a s řadou dotčených institucí a osob. To předurčuje nezbytnost ověřovat v uznávacím procesu přiměřenou znalost českého jazyka tak, jak je zakotveno v § 21 zákona o uznávání. Rada za tím účelem vede rozdílovou zkoušku v českém jazyce, přičemž se připouští i slovenština. Za splnění podmínku zde Rada považuje vzájemnou srozumitelnost komunikace.

Závěr

Pětičlenná Rada zasedá jednou měsíčně. V průběhu jednání prověřuje formálně i věcně úplnost žádostí i oznámení a rozhoduje o absolvování rozdílových zkoušek. Tyto zkoušky vede a výsledky včetně návrhu na uznání odborné způsobilosti v oborech a specializacích

Podíl členů ČKAIT podle stupňů autorizace

Zdroj: ČKAIT, stav k prosinci 2020

jednotlivých uchazečů předává prostřednictvím Kanceláře Komory ke schválení a podpisu registračního osvědčení předsedovi Komory.

Každoročně prochází uznávacím procesem několik desítek cizinců – převážně občanů členských států EU. Vzhledem k tomu, že Komora vydává a aktualizuje studijní materiály pro přípravu k autorizačním zkouškám a tyto materiály využívají i cizinci pozvaní k rozdílové zkoušce, probíhají tyto zkoušky velice úspěšně. Jazyková bariéra je příčinou, že naprostá většina uchazečů o uznání odborné způsobilosti je ze Slovenska. Ostatní uchazeči jsou buď naturalizovaní nebo příhraniční cizinci nebo Češi žijící trvale mimo ČR.

Ing. Josef Velíšek

předseda Rady pro uznávání odborné kvalifikace občanů EU v ČR

Činnost Rady pro podporu rozvoje profese

Rada pro podporu rozvoje profese v době covidu zpřístupnila nový PROFESIS.

V roce 2020 se Rada pro podporu rozvoje profese (RPRP) nemohla s ohledem na opatření vlády z důvodu koronavirové epidemie sejít ani na jarním (plán květen 2020), ani na podzimním zasedání (plán listopad 2020). V prvním pololetí 2020 tedy probíhala pouze tzv. zúžená jednání předsedy a místopředsedy RPRP, zástupců Střediska vzdělávání a informací a Kanceláře ČKAIT Praha (v únoru a květnu 2020). V červnu 2020 byla dále svolána porada předsedů profesních aktivů a odborných komisí. Ve druhém pololetí 2020 se situace s nouzovým stavem opakovala, a proto došlo opět pouze k jednání zúžené RPRP (v červenci, září a říjnu).

Nový PROFESIS 21

Návštěvnost PROFESISu v roce 2020 oproti předchozím obdobím opět narostla. V průběhu roku 2020 byl zahájen a finalizován přechod Profesního informačního systému – PROFESIS do nové verze s platností od ledna 2021. Kontinuálně probíhaly práce pro stávající PROFESIS 20 i pro připravovaný PROFESIS 21. Do září 2020 proběhla např. aktualizace 37 pomůcek a bylo vydáno sedm nových pomůcek. Do konce roku 2020 byly vloženy do PROFESISu další tři nové dokumenty. K 31. prosinci 2020 bylo ukončeno smluvní zajištění přístupu k právním předpisům

u firmy GRAND České Budějovice a byl zrealizován podle plánu dočasný přechod na veřejně přístupné stránky www.zakonyprolid.cz, které jsou v praxi stále častěji využívány, a zároveň byla tímto krokem vytvořena značná a prokazatelná úspora poměrně velkých nákladů počínaje lednem 2021. Odkazy na právní předpisy z PROFESISu by měly být v budoucnu přesměrovány na portál eSbírka, kterou připravuje Ministerstvo vnitra, bude-li to ministerský portál umožňovat.

Obsah a rozsah PROFESISu byl upraven tak, aby odpovídal požadavkům současné digitální doby a požadavkům i potřebám uživatelů z řad nastupující generace autorizovaných osob. Nový portál byl představen v časopise Z+i č. 6/2020, a to včetně přehledu nového členění a novinek portálu. Podrobný přehled dokumentů a odkazů na oficiální externí portály byl shrnut v tradičním bookletu, který členové ČKAIT obdrželi jako přílohu časopisu Z+i. Portál je nově členěn na dokumenty ČKAIT, dokumenty veřejné správy v oblasti výstavby (odkazy na portály ministerstev a vlády), právní předpisy a informace k technické normalizaci (vč. odkazu na sponzorované normy na portálu ČSN on-line). Dále portál obsahuje i přehled o činnosti a organizaci Komory, jejích službách (poradny, časopisy, vzdělávání). Novinkou PROFESISu je rubrika s aktualitami ze stavebnictví, právními předpisy a dalšími informacemi souvisejícími

s výkonem činnosti autorizovaných osob. Systém byl spuštěn do provozu oproti plánu úmyslně v předstihu již od listopadu 2020, aby se s ním mohla členská základna včas a dokonale seznámit. Přístup do ČSN on-line z PROFESISu se nemění, je umožněn pouze uživatelům, kteří mají smluvně s agenturou ČAS zajištěn přístup.

Nový web PROFESIS 21 je úzce propojen s webem Komory jak designem, barvami, prezentační staveb oceněných Cenou Inženýrské komory, tak celou řadou vzájemných odkazů.

Systém je založen na otevřeném softwaru, který je responzivní a umožňuje uživatelům přístup k informacím z počítače, tabletu i chytrého telefonu kdekoli bez omezení. Portál je přístupný celé široké odborné veřejnosti ve veřejné správě, ve firmách, školách i v soukromí bez potřeby zadávání hesla (zásadní změna oproti předchozím verzím PROFESISu) na adrese profesis.ckait.cz.

Změny a úkoly pro rok 2021

Po volebním Shromáždění delegátů ČKAIT v září 2020 byl i nadále pověřen vedením RPRP místopředseda ČKAIT Ing. Jindřich Pater. Následně Představenstvo ČKAIT v listopadu 2020 schválilo nové složení RPRP s celkem 27 členy:

Předseda: Ing. Jindřich Pater

Místopředseda: doc. Ing. Antonín Pokorný, CSc.

Původní členové: Marie Báčová; Ing. Ladislav Bukovský; Ing. Ladislav Čmelík; Ing. Petr Dospiva, Ph.D.; Ing. Michal Drahorád, Ph.D.; Ing. Dominika Hejduková; Ing. Lenka Charousková; prof. Ing. Karel Kabele, CSc.; doc. Ing. František Kuda, CSc.; Ing. Václav Mach; Mgr. Jana Macháčková; Ing. Martin Mandík; prof. Ing. Alois Materna, CSc., MBA; Ing. Pavel Pejchal, CSc.; Ing. Jindřich Řiřica; Ing. Petr Serafín; Ing. Vladimíra Špačková; Ing. Pavel Štěpán; Ing. Adam Vokurka, Ph.D.

Noví členové: Ota Koutník – SVI ČKAIT; Ing. Petr Vůjtek – MD ČR; Ing. Pavel Křeček, FEng. – poradce předsedy ČKAIT; Ing. Pavel Kaderka – Komise autorizovaných inspektorů; Ing. Libor Kubát – Komise ZZVZ

Hosté: Ing. Robert Špalek, Ing. František Hladík, Ing. František Mráz, Ing. Šárka Janoušková a Ing. Svatopluk Zídek

RPRP se skládá z předsedů pracovních skupin (profesních aktivů, rad, komisí), zástupců SVI a KK ČKAIT, poradců předsedy ČKAIT a zástupců MMR, MPO a MD ČR.

Rozhodující skupinou jsou představitelé pracovních skupin, od kterých se očekává garance za rozvoj oboru/specializace a dále za

rozvoj převzaté činnosti, za návrhy na vznik/úpravy právních předpisů vč. připomínkování návrhů jejich novel, za nové pomůcky systému PROFESIS vč. návrhů autorů/oponentů, za organizaci odborných konferencí, tiskových konferencí apod. v úzké spolupráci s KK ČKAIT Praha a kanceláři ČKAIT v jednotlivých oblastech. Technickou podporu činnosti pracovních skupin bude i nadále zajišťovat SVI ČKAIT.

Od poradců předsedy ČKAIT a zástupců ministerstev se očekávají impulsy k činnosti ČKAIT a její spolupráci s ministerstvy, informace o připravované legislativě a metodikách k výstavbě na ministerstvech, oponentace, popř. tvorba pomůcek PROFESIS a další podle potřeby a dohody.

V novém složení se RPRP sešla 16. prosince 2020 v KK ČKAIT Praha a projednala principy postupu v oblasti podpory rozvoje profese pro nové volební období v letech 2020 až 2023. Zápis obdrželi uvedení členové RPRP a byl umístěn na www.ckait.cz.

Rada bude i nadále sledovat vývoj oborů/specializací autorizace ve všech souvislostech s cílem přispět ke vzdělávání autorizovaných osob, zejména projektantů, stavbyvedoucích a technických dozorů stavebníka, a to se snahou snížit na maximální možnou míru rizika z výkonu vybraných činností, jak předepisuje stavební zákon, autorizační zákon a další související právní předpisy a normy ve výstavbě, nadále bude sledovat vydávání tištěných nebo elektronických produktů. V úzké spolupráci s dalšími pracovními skupinami Komory, především s Ediční radou, Legislativní komisí, Komisí celoživotního vzdělávání, Komisí pro malé a střední podnikání, Komisí BIM, Technickou komisí, Komisí autorizovaných inspektorů a Komisí ZZVZ bude podporovat výstupy pro reálné využití ve stavební praxi.

Při své činnosti bude nadále RPRP úzce spolupracovat se Střediskem vzdělávání a informací – SVI, Kanceláří Komory, příp. s Informačním centrem ČKAIT, s.r.o.

Zápis z jednotlivých zasedání RPRP budou pravidelně zveřejňovány na webových stránkách Komory (viz rubrika Struktura ČKAIT – Profesní rada na www.ckait.cz). S výsledky práce Rady pro podporu rozvoje profese budou členové ČKAIT seznamováni i nadále prostřednictvím časopisu Z+i, kde budou zveřejňovány také všechny informace a novinky systému PROFESIS.

Ing. Jindřich Pater

předseda RPRP

místopředseda Představenstva ČKAIT

Ediční rada ČKAIT činnost nepřerušila

Informace o aktuálně vydávaných publikacích jsou pravidelně uveřejňovány na stránkách ČKAIT i v časopise Z+i.

V roce 2020 se Ediční rada ČKAIT (ER) nemohla s ohledem na opatření vlády z důvodu koronavirové epidemie sejít na jarním zasedání. V květnu proběhlo pouze tzv. zúžené zasedání, kterého se účastnili pouze předseda ER, zástupci SVI a IC ČKAIT v Praze.

V červnu byla z výše uvedeného důvodu předložena Představenstvu ČKAIT souhrnná informace o činnosti ER za období listopad 2019 až červen 2020. V červenci se uskutečnilo mimořádné zasedání zúžené rady ER vč. zástupců SVI, IC a KK ČKAIT Praha s cílem schválit vydání dopracovávaných knižních výstupů IC a ČKAIT Praha.

Členové ER byli s výsledky všech jednání seznámeni formou zápisů (viz rubrika Struktura ČKAIT – Ediční rada na www.ckait.cz).

Změny a plány pro rok 2021

Po volebním Shromáždění delegátů ČKAIT v září 2020 byl i nadále vedením Ediční rady ČKAIT pověřen místopředseda ČKAIT Ing. Jindřich Pater. Nově zvolené představenstvo v listopadu schválilo nové složení ER s celkem 11 členy:

Předseda: Ing. Jindřich Pater

Místopředseda: doc. Ing. Karel Papež, CSc.

Stávající členové: Ing. Dominika Hejduková; Ing. Šárka Janoušková; Ing. Renata Karasová; doc. akad. arch. Jiří Mojžíš; doc. Ing. Jan Pavlíček, CSc.; Ing. Svatopluk Zídek

Noví členové: doc. Ing. Jan Masopust, CSc.; Ing. Lenka Hanzalová; Martin Skřivánek

V novém složení se ER sešla 16. prosince 2020 v Praze. Ze strany IC ČKAIT proběhla informace o knižních titulech vydaných ve druhém pololetí 2020. V roce 2020 byla vydána řada publikací, např.: Vyhláška č. 146/2008 Sb. – úplné znění; Zdravotní technika a zásobování plynem v budovách; Příprava vápenných malt; Liniový zákon; Obce a města atd. Informační centrum ČKAIT upozornilo na ceník publikací s cenami upravenými pro prodej členům ČKAIT i pro veřejnost v roce 2021.

Při tvorbě edičního plánu se přihlíží k vydavatelským plánům i jiných vydavatelství, aby se vyloučila dvoukolejnost řešení určitých problematik. S některými vydavatelstvími IC ČKAIT trvale spolupracuje. Komora pro méně početné obory/specializace vlastní tituly nevydává, ale prostřednictvím IC ČKAIT zařazuje do nabídky pro své

členy tituly převzaté od jiných vydavatelů vždy na základě odborného posouzení experta v dané oblasti.

Ediční plán potvrzuje Představenstvo ČKAIT

Plán ediční činnosti na následující rok (a výhled na další léta) vždy bere na vědomí Představenstvo ČKAIT. Hlavním cílem ER je snaha, aby publikace i periodika ČKAIT přinášela členům Komory a dalším čtenářům z řad odborné veřejnosti ověřené a garantované informace. Autory a oponenty publikací jsou přední odborníci v dané specializaci. Zápisy ER a informace o nových edičních výstupech jsou pravidelně uveřejňovány na webových stránkách ČKAIT, v Z+i a prostřednictvím dalších informačních kanálů. Prodej publikací je realizován prostřednictvím recepce v sídle ČKAIT v Praze, na oblastních kancelářích ČKAIT v krajských městech a na e-shopu.

Ing. Jindřich Pater

předseda Ediční rady ČKAIT

místopředseda Představenstva ČKAIT

Webináře ČKAIT únor–duben 2021

Přehled webinářů k uzávěrce podkladů 25. ledna 2021. Nové webináře budou do termínové listiny průběžně doplňovány.

24. února 2021 od 9.00 hod.

Recyklace v silničním stavitelství

Vznik a používání recyklovaných materiálů, přehled některých recyklačních technologií a souvisejících předpisů se zaměřením na recyklační technologie za studena podle TP 208

Pořádá: OK ČKAIT Plzeň

Přednášející: Ing. Jan Zajíček

25. února 2021 od 14.00 hod.

Revize ČSN 73 2902:2020 Vnější tepelně izolační kompozitní systémy (ETICS) – Navrhování a použití mechanického upevnění pro spojení s podkladem

Praktické seznámení s revidovanou ČSN 73 2902

Pořádá: OK ČKAIT Praha + IC ČKAIT, s.r.o.

Přednášející: Ing. Jan Dvořák, Ing. Ivan Řehoř, Ing. Pavel Svoboda

2. března 2021 od 14.00 hod.

Stavební zákon ve vazbě na správní řád

Aplikace správního řádu na řízení a jiné postupy vedené podle stavebního zákona, protože na procesní postupy je při projednávání záměru brán velký zřetel.

Pořádá: OK ČKAIT Praha

Přednášející: Mgr. Jaroslava Milerová

3. března 2021 od 14.00 hod.

Příčiny zvýšené vlhkosti historických staveb a šetrné metody nápravy stavu

Zjišťování příčin vlhkosti a jejich odstraňování u historických staveb, praktické příklady

Pořádá: OK ČKAIT Praha + IC ČKAIT, s.r.o.

Přednášející: Ing. Dagmar Michoinová, Ing. Miroslav Hanzl

4. března 2021 od 14.00 hod.

Liniový zákon

Zákon o urychlení dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací řeší specifické požadavky těchto významných staveb mnohdy s celorepublikovým významem, na jejichž základě je nutno zavést speciální úpravu od obecných ustanovení zejména stavebního zákona, zákona o vyvlastnění a dalších právních předpisů. Jeho cílem je urychlit přípravu těchto strategických staveb.

Pořádá: OK ČKAIT Praha + IC ČKAIT, s.r.o.

Přednášející: Ing. Zdeňka Fialová

15. března 2021 od 14.00 hod.

Projektanti pro recyklaci

Zpracování stavebních a demoličních odpadů (SDO), možné využití výrobků s obsahem druhotných surovin a využití materiálů vyrobených ze SDO

Pořádá: OK ČKAIT Praha

Přednášející: Ing. Tereza Pavlů, Ph.D., Jan Otýs, Ing. Ondřej Moflár

17. března 2021 od 14.00 hod.

Vady a poruchy šikmých střech

Aktuální informace o technickém řešení pláště šikmých střech, zateplených i nezateplených, zejména s ohledem na vznik poruchy

Pořádá: OK ČKAIT Praha

Přednášející: Ing. Marek Novotný, Ph.D.

22. března 2021 od 14.00 hod.

Dohled správních orgánů

Kontrola ze strany úřadů, proces kontroly, práva kontrolovaných, možná obrana a specifika kontrolních prohlídek staveb

Pořádá: SVI ČKAIT

Přednášející: JUDr. Eva Kuzmová

31. března 2021 od 14.00 hod.

Zásady navrhování otvorových výplní

Problematika navrhování otvorových výplní vnějšího pláště budov a střešních oken včetně technických předpisů, které se k těmto prvkům vztahují

Pořádá: OK ČKAIT Praha

Přednášející: Ing. Pavel Kašpar, Ing. arch. Klára Bukolská

7. dubna 2021 od 9.00 hod.

Obytné a pěší zóny

Problematika obytných zón z pohledu Dopravní policie ČR, upozornění na chyby při jejich navrhování a realizaci

Pořádá: SVI ČKAIT ve spolupráci s profesním aktivem DS

Přednášející: pplk. JUDr. Sabina Burdová a kol.

8. dubna 2021 od 14.00 hod.

Technický dozor stavebníka

Informace pro účastníky výstavby o dozorové činnosti ve stavebnictví se specifickým zaměřením na postavení a úlohu TDS

Pořádá: SVI ČKAIT

Přednášející: Ing. Ludmila Zahradnická

12. dubna 2021 od 14.00 hod.

Správní řád ve vazbě na stavební zákon

Vzájemné vazby stavebního zákona a správního řádu v rámci správních řízení vedených podle stavebního zákona, rozšíření, aktualizace a prohloubení znalostí a jejich odpovídající aplikace s důrazem na subsidiární využití správního řádu v této oblasti

Pořádá: SVI ČKAIT

Přednášející: JUDr. Eva Kuzmová

14. dubna 2021 od 14.00 hod.

Metodika průzkumů a oprav nosných konstrukcí stavebních památek

Koncepce a forma chystané metodiky s ukázkami pozitivního i negativního řešení v praxi

Pořádá: OK ČKAIT Praha

Přednášející: Ing. Jan Vinař

15. dubna 2021 od 14.00 hod.

Požární bezpečnost staveb – aktuální právní předpisy, aktuálně řešené problematiky a výhled na možné změny, požární bezpečnost v zařízeních sociální péče

Požární předpisy z oblasti požární bezpečnosti staveb a výhled na jejich možné změny, aktuálně řešené problematiky v oblasti PBS a připravované změny norem, požární bezpečnost v zařízeních sociálních služeb

Pořádá: OK ČKAIT Praha

Přednášející: plk. Ing. Michal Valouch, pplk. Tomáš Pavlík

27. dubna 2021 od 14.30 hod.

Dokumentace staveb

Vyhlášky a jejich novely týkající se dokumentace staveb, vč. dopravní infrastruktury

Pořádá: OK ČKAIT Praha

Přednášející: Ing. Žanet Hadžić

Ing. Dominika Hejdková

Středisko vzdělávání a informací ČKAIT

JUBILEUM

Ing. Vratislav Šteiner – 80 let

Uznávaný statik stavebních konstrukcí bytové a občanské výstavby a rekonstrukcí objektů lázeňské infrastruktury, zejména v Karlových Varech, a i v dalších městech západočeského lázeňského trojúhelníku, 18. března 2021 oslaví neuvěřitelných 80 let.

Narodil se roku 1941 v Záhřebu, tehdejší Jugoslávii, kde jeho otec budoval hutní závody pro firmu BAŤA. V důsledku válečných událostí byla rodina nucena vrátit se do vlasti. Zde jubilant později vystudoval gymnázium v Brandýse nad Labem a posléze s vynikajícím prospěchem i stavební fakultu ČVUT v Praze. Již v době studií pracoval v Kloknerově stavebním ústavu, kde byl po absolutoriu také zaměstnán. V 60. letech se oženil a následoval manželku do Karlových Varů, kde nastoupil do karlovarského atelieru plzeňského Stavoprojektu n. p. jako statik. V této funkci působil až do roku 1992, kdy došlo k privatizaci tohoto podniku. V nově vzniklé organizaci AIA Stavoprojekt s.r.o. se stal společníkem. Společníkem se stal i v dceřiné společnosti Institutu

regionálního a územního plánování s.r.o. a později i společnosti ARTON s.r.o. Jako společník projektové organizace se podílel na přátelsky dělné atmosféře širokého profesního spektra zaměstnanců a dalšími osobními a odbornými vlastnostmi a znalostmi pozitivně ovlivňoval kolektiv, který svou práci pokládal za poslání.

Ve stavovských organizacích ČSSI a ČKAIT se od počátku jejich vzniku angažoval v různých funkcích v jejich činnosti. Již v roce 1969 se stal členem výboru oblastní pobočky obnoveného ČSSI a jeho Inženýrských služeb. Jako člen výboru se podílel na organizaci celostátních konferencí pořádaných v Karlových Varech, věnovaných problémům vad panelových konstrukcí bytových staveb. Po roce 1989 se stal autorizovaným inženýrem v oboru statika a dynamika staveb a působil v ústředních orgánech ČKAIT jako zkušební komisař a člen Dozorčí komise ČKAIT.

Jeho encyklopedické znalosti došly k uznání na celostátních vědomostních soutěžích, kde sklízel četné úspěchy a uznání, (starší si možná vzpomenou na populární soutěž 10 stupňů ke zlaté).

Z těchto a dalších důvodů mu děkujeme za to, že jsme mu mohli být kolegy jak na pracovišti, tak i v práci pro obě stavovské organizace a přejeme mu do dalších let dobré zdraví a dlouhá léta šťastného života.

Ing. Radko Moschner

čestný člen ČSSI

Ing. František Mráz – 75 let

se narodil 20. prosince 1945. V letech 1960–1965 absolvoval Střední průmyslovou školu stavební v Prostějově. Následně studoval na Vysokém učení technickém v Brně fakultu stavební (obor konstrukce a doprava), kde promoval v roce 1970. Ve stejném roce

nastoupil do zaměstnání na brněnském středisku Státního ústavu dopravního projektování Praha jako pomocný projektant železničních staveb. Postupně se vypracoval do pozice samostatného projektanta a také hlavního inženýra projektu. V rámci své odborné činnosti připravoval řadu železničních staveb, např. přestavbu seřaďovacího nádraží v Břeclavi, přestavbu Frýdlantského nástupiště v Ostravě hl. n., rekonstrukci spádoviště v Havlíčkově Brodě, rekonstrukci

spádoviště v Kútech, rekonstrukci železničních tratí tzv. Jižního tahu, přestavbu železničního uzlu Brno atd. Od roku 1990 se stal na základě výběrového řízení ředitelem brněnského závodu Státního ústavu dopravního projektování (SUDOP). Od roku 1993 byl ředitelem následnické firmy SUDOP Brno, spol. s r.o. Od počátku obnovení činnosti Českého svazu stavebních inženýrů byl aktivním členem a od roku 1993 autorizovanou osobou České komory autorizovaných inženýrů a techniků a zkušební komisařem v oboru dopravních staveb. Je dlouholetým členem výboru oblasti Brno. Od roku 2008 je členem Představenstva ČKAIT a od roku 2011 místopředsedou ČKAIT, odpovědným za ekonomiku.

Ing. Mráz je znám svým optimismem, tolerancí a dobrosrdečností. Mimo odbornou praxi je velmi ceněna jeho aktivní činnost v Klubu turistů a lyžařů Brno. Přejeme mu do dalších let plné zdraví a neutuchající energii jak v práci, tak v osobním životě, ať už na lyžích či bez nich.

prof. Ing. Alois Materna, CSc., MBA
předseda oblasti ČKAIT Brno

Ing. František Hladík – 75 let

se narodil 28. ledna 1946 v Českých Budějovicích. Kdo ho nezná, tak by mu těch 75 let nikdy nehádal. I dnes si rád zahraje tenis a ani další sporty mu nejsou cizí. V Představenstvu ČKAIT je pověstný svým přehledem v zákonech, ale to neznamená, že by byl suchar bez

humoru. Večer strávený s Františkem Hladíkem rozhodně není nudný.

Po maturitě na Střední průmyslové škole stavební v Českých Budějovicích vystudoval stavební fakultu ČVUT v Praze v oboru vodní stavby a vodní hospodářství. Většinu své profesní dráhy spojil s Po-

vodím Vltavy, kde prošel postupně od zařazení jako projektant až na tu nejvyšší funkci, pozici generálního ředitele. Tato manažerská zkušenost je velkým přínosem i pro jeho současnou činnost v Komoře.

Od roku 1993 je autorizovaným inženýrem v oboru stavby vodního hospodářství a krajinného inženýrství. V letech 2005–2008 byl členem Autorizační rady ČKAIT, od roku 2008 je členem Představenstva ČKAIT, kde je v současné době místopředsedou. Řídí práci v Legislativní komisi ČKAIT a je předsedou oblastního výboru v Českých Budějovicích. Ve všech těchto funkcích může zhodnotit své bohaté životní zkušenosti a přehled.

Do dalších let přejeme oslavenci a přáteli pevné zdraví a k tomu stejný elán spojený s životním optimismem, které ho provázejí jeho životem.

Ing. Robert Špalek
předseda ČKAIT

Co roztácel vítr – Historie a současnost větrných mlýnů, mlýnků a čerpadel

Autoři Jan Doubek, Břetislav Koč a Radim Urbánek jsou první, kteří téma větrných mlýnů a čerpadel zpracovali takto komplexně. Zásadní zásluhu na tom má Jan Doubek, který se větrnými mlýny zabývá více jak čtyři desítky let. Na našem území se dochovalo téměř 200 větrných mlýnů, mlýnků, nebo čerpadel. Jaký je mezi nimi rozdíl? Kromě velkých větrných mlýnů dřevěných a zděných, které známe z filmů a pohádek, se ve Slezsku dochovaly mlýnky vypadající jako malé kolny opatřené na střeše turbínou. Větrná čerpadla vzdáleně připomínající kovové anténí stožáry šetřila lidem práci při zajištění potřebného množství vody pro hospodářství a domácnost. Zároveň právě vítr zapříčinil, že většina větrných mlynářů neměla tak dobré ekonomické postavení jako mlynáři vodní. Vodní toky jsou totiž mnohem stálější, a především silnější než proudění vzduchu. Ve dvaceti kapitolách na 340 stránkách je popsáno téměř 300 dochovaných i zaniklých větrných zařízení, jejich vývoj, konstrukce, funkce, názvosloví, způsob mletí, stavební podoba, ale i historické souvislosti a způsoby jejich opravy a konzervace. Součástí knihy je mimo jiné i přehledný slovník. Ustálené slovní spojení „mít za lubem“ skutečně pochází z mlynářského prostředí. Za lubem – bedněním kolem mlecích kamenů – vždy zbyla trocha mouky, kterou si mohl vykutálený mlynář na úkor zákazníka ponechat. Kniha stojí 365 Kč a objednat ji lze prostřednictvím Informačního centra ČKAIT: info@ic-ckait.cz.

Ing. Svatopluk Zídek, Kolegium pro technické památky ČKAIT & ČSSI

Bytový dům Port Karolína 2 v Praze 8 byl projektován v BIM. Získal finální certifikát BREEAM Very Good a Cenu Nadace pro rozvoj architektury a stavitelství v soutěži Stavba roku 2020. Autoři: Baumschlager Eberle ZivilTechniker; 4A architekti; 22:22 architekti; projektová dokumentace: 4A architekti; di5 architekti inženýři s.r.o. (DSP); EBM Expert, s.r.o. (DPS); dodavatel: Skanska a.s. (foto: archiv Stavba roku 2020)

Jak se lze vzdělávat v BIM?

První vysokoškolské studium v ČR zaměřené na BIM se otevře v září 2021 v Ostravě. Stavební inženýrství – BIM inženýring je nově akreditovaný dvouletý magisterský studijní program na VŠB – Technické univerzitě Ostrava. Hlásit se lze do konce března 2021.

Současný stav výuky BIM (Building Information Modeling) v ČR úzce souvisí se skutečností, že metodika BIM je stále relativně novou záležitostí. Přes veškeré snahy škol, některých veřejných organizací, stavebních podniků není v praxi běžná. V roce 2019 byla zpracována zpráva o stavu výuky na českých veřejných vysokých školách stavebního zaměření (ČVUT v Praze, VUT v Brně, VŠB-TU Ostrava, Západočeské univerzitě v Plzni a VŠTE v Českých Budějovicích). BIM tak vstupuje do všech oblastí výuky. Implementace takto komplexní metody do vzdělávacích programů tedy obnáší nejen tvorbu nového obsahu, ale zejména také úpravu toho stávajícího.

Jak se sami pedagogové orientují v problematice BIM?

Stav výuky BIM ve vzdělávacím systému ČR popisuje Konceptce zavedení výuky BIM v ČR, zpracovaná odbornou radou pro BIM (CzBIM). Už v roce 2013 byl na ČVUT proveden jednoduchý průzkum. Vyplynulo z něj, že na středních odborných školách, vyšších odborných školách a gymnáziích, kde je vyučován obor stavebnictví nebo obor technické lyceum, je pouze 39 % dotazovaných pedagogů seznámeno s problematikou BIM. Vysoké školy jsou si vědomy nastupujícího trendu využívání BIM. Vyučovací předměty zaměřené na zvládnutí ovládání modelovacích nástrojů různých dodavatelů existují již řadu let. Při modernizaci vyučovacích předmětů dochází k jejich rozšíření, čímž dochází k transformaci

předmětu zaměřeného na 3D modelování na předmět, který se hlouběji zabývá parametrickým vícerozměrným modelováním.

Na vysokých školách je několik kurzů zaměřených na BIM

V současné době také existuje na vysokých školách několik kurzů zaměřujících se přímo na výuku metodiky BIM, většinou ve formě obecného seznámení s problematikou nebo ve specializované formě, cílené na konkrétní studijní zaměření, kterému je přizpůsobena anotace předmětu. V současné době neexistuje v ČR na vysokých školách studijní program, který by se přímo zaměřoval na výuku BIM.

Od září bude v Ostravě otevřen první magisterský obor pro BIM

Navazující dvouletý magisterský studijní program Stavební inženýrství – BIM inženýring je nově akreditovaný studijní program na Fakultě stavební VŠB – Technické univerzitě Ostrava. Může se tak podařit uspokojit poptávku praxe po odbornících, kteří jsou schopni zvládat práci ICT technologiemi, které se ve stavebnictví uplatňují, znají procesy uplatňované v životním cyklu staveb, zejména ve fázi přípravy investiční výstavby, projektování, provádění staveb, oblasti facility managementu ve fázi provozu užívání staveb, mohou spojovat odborníky jednotlivých

oborů nebo plnit požadavky stavebníka na BIM. Studijní program je vyučován v českém jazyce, v prezenční a kombinované formě studia, je určen pro absolventy bakalářských studijních programů univerzitních i neuniverzitních vysokých škol technického zaměření v ČR a EU. Obsahová stránka výuky navazuje především na znalosti absolventů čtyřletého bakalářského studijního programu Stavební inženýrství na Fakultě stavební VŠB-TU Ostrava. Studijní program rovněž umožňuje mobilitu studentů absolvováním části studia na jiných vysokých školách obdobného zaměření. Absolvent umí aplikovat teoretická východiska svého odborného zaměření, ovládá koncept BIM, je schopen připravit investiční zakázku v softwarových nástrojích podporujících metodu BIM, pracuje s datovým grafickým modelem, nad kterým simuluje a analyzuje modelové situace, řídí procesy v rámci životního

cyklu staveb, zejména ty ve fázi provozu užívání (facility management), koordinuje a řídí realizované zakázky BIMu, aplikuje základní požadavky provozu užívání staveb s vazbou na plánování řízení procesů v CAFM systémech nad daty získanými z BIM modelu, umí se pohybovat ve fázích přípravy, plánování, realizace a provozu staveb.

První termín pro podávání přihlášek je do 31. března 2021.

více na www.fast.vsb.cz

Ing. arch. Dagmar Kutá, Ph.D.

Fakulta stavební VŠB-TU Ostrava

doc. Ing. et Ing. František Kuda, CSc.

prorektor VŠB-TU Ostrava

Inženýrské problémy obnovy památek

Mezinárodní konference na téma „Inženýrské problémy obnovy památek“ se bude konat, pokud covid-19 dovolí, ve dnech 13.–16. května 2021 v Centru stavitelského dědictví NTM v Placích. Jedná se o konferenci finančně velmi náročnou vzhledem k tomu, že jazyky konference jsou němčina, polština, slovenština a čeština, které jsou simultánně tlumočeny do sluchátek v češtině, polštině a němčině. Účastníkům je třeba zajistit ubytování, stravování, dopravu i vstupné na exkurze. Ke konferenci je vydáván vícejazyčný almanach přednášek. Předběžný rozpočet na realizaci konference činí v současných cenách částku téměř 27 000 eur, což je při současném kurzu cca 735 000 Kč. Zajištění finančních prostředků je pochopitelně velice náročné. Konferenci budou spolufinancovat pořadatelské organizace. Hlavním pořadatelem budou OK ČKAIT v Karlových Varech a OP ČSSI v Karlových Varech. V současné době už máme podepsané smlouvy se spoluorganizátory: Polskou inženýrskou komorou Varšava, Malopolskou inženýrskou komorou Krakov, Slovenskou inženýrskou komorou, Bavorskou inženýrskou komorou, Durynskou inženýrskou komorou, Národním památkovým

ústavem, Národním technickým muzeem, spolkem Industriální stopy a firmou Remmers. Podíl každé z inženýrských komor na financování konference činí 2 000 eur (v současném kurzu cca 55 000 Kč). Včas, v termínu do konce října 2020, jsme v dotačním programu Kulturní aktivity v památkové péči podali na Ministerstvo kultury ČR žádost o státní dotaci v roce 2021 ve výši 80 000 Kč. Současná situace spojená s covidem-19 nám přípravu konference pochopitelně dost komplikuje. Věříme, že se nebude jednat o práci zbytečnou.

Předpokládá se následující program:

- čtvrtek 13. 5. 2021 – společná večeře a exkurze do pivovaru Prazdroj
- pátek 14. 5. 2021 – jednání konference a exkurze do kláštera Plasy
- sobota 15. 5. 2021 – jednání konference a exkurze do Centra stavitelského dědictví Národního technického muzea (konvertovaný pivovar a hospodářský dvůr kláštera Plasy)
- neděle 16. 5. 2021 – exkurze do Poutního místa v Mariánské Týnici

Ing. Svatopluk Zídek, předseda oblasti ČKAIT Karlovy Vary

Zdravotní technika a zásobování plynem v budovách

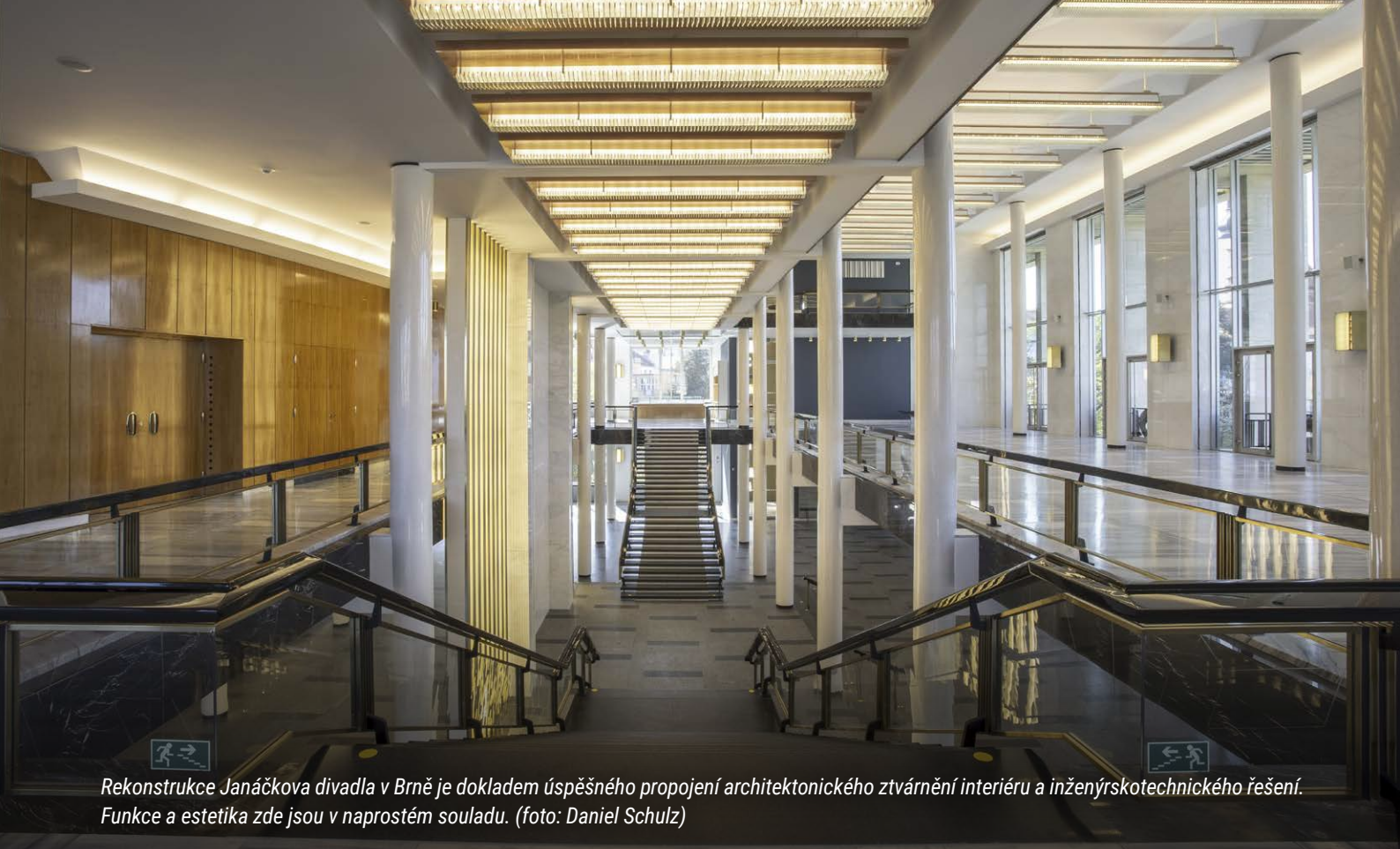

Vydavatel: Informační centrum ČKAIT, s.r.o., Praha, 2020

Vyoralová Z., formát A5, 188 stran

Publikace popisuje profese, které souvisejí se stavbou, stavbu doplňují a zajišťují její plnou funkčnost. Proto jsou neoddělitelnou součástí stavby a spolu s jejím architektonickým ztvárněním vytvářejí pohodu prostředí. Jednotlivé profese jsou tvořeny technologiemi a instalacemi, které musí být navrženy, umístěny a propojeny tak, aby jejich přítomnost podtrhla funkci objektu a vytvořila vhodné mikroklima pro pobyt a práci člověka. Koordinace jednotlivých profesí, způsob jejich vedení, ukládání, vzájemná součinnost a použití v rámci stavby vytváří nebo se minimálně podílí na celkovém stavu vnitřního prostředí a formuje celkovou energetickou bilanci objektu. Publikace, zaměřující se na zdravotní techniku (kanalizace, vodovod, plynovod) a komíny, přináší soubor základních pravidel platných při vytváření konceptu návrhu technických zařízení, kdy musíme zohlednit prostorové požadavky jednotlivých systémů. Titul je zařazený do Technické knihovny ČKAIT. Publikace je zdarma pro autorizované osoby v oborech PS a TPS. Vyzvednutí na jednotlivých OK, nabídka platí do vyčerpání zásob.

Ing. Šárka Janoušková, Informační centrum ČKAIT, s.r.o.

Rekonstrukce Janáčkova divadla v Brně je dokladem úspěšného propojení architektonického ztvárnění interiéru a inženýrskotechnického řešení. Funkce a estetika zde jsou v naprostém souladu. (foto: Daniel Schulz)

18. ročník Stavby Jihomoravského kraje

V loňském roce pořádal Svaz podnikatelů ve stavebnictví (SPS) v Jihomoravském kraji pod záštitou hejtmána již 18. ročník soutěže Stavba Jihomoravského kraje. Přihlásilo se 46 staveb. Devět z nich si odneslo první cenu. Z důvodu koronavirové pandemie se vyhlášení výsledků konalo jen virtuálně.

Nejvíce staveb se přihlásilo do kategorie rekonstrukce, a to celkem jedenáct. Po deseti stavebách se přihlásilo do kategorie stavby občanské vybavenosti a kategorie bytové stavby. Sedm staveb se přihlásilo do kategorie vodohospodářské stavby a ekologické stavby. Dále se účastnily čtyři stavby v kategorii dopravní a inženýrské stavby. Dvě stavby se utkaly v kategorii průmyslové stavby a technologické stavby a také v kategorii stavby realizované mimo území Jihomoravského kraje. V celkem sedmi kategoriích bylo uděleno devět prvních cen. Dvě první ceny bez určení pořadí byly uděleny ve třech kategoriích: rekonstrukce staveb, stavby občanské vybavenosti a bytové stavby.

V roce 2020 v porotě zasedalo dvanáct odborníků z řad vyhlášovatelů soutěže, Fakulty architektury i Fakulty stavební VUT v Brně a další nezávislí odborníci. Porotu jmenovali společně JUDr. Bohumil Šimek, hejtmán Jihomoravského kraje a Ing. Tomáš Nosek, předseda představenstva jihomoravského Svazu podnikatelů ve stavebnictví. Jednotlivé stavby byly posuzovány zejména podle funkčního a koncepčního řešení stavby, celkového stavebně architektonického výrazu a jeho začlenění do okolí, podle kvality stavebních prací, vhodnosti použitých stavebních materiálů a výrobků a podle zvláštních předností stavby jako je například originalita konstrukčního řešení, energetická úspornost, šetrnost k životnímu prostředí.

První místo v kategorii rekonstrukce staveb a objektů

Rekonstrukce a dobudování Janáčkova divadla

Přihlašovatel/zhotovitel: Metrostav a.s.; IMOS Brno, a.s.; OHL ŽS, a.s.

Stavebník: Statutární město Brno

Projektant: Architekti Hrůša & spol., Ateliér Brno, s.r.o.

Realizační náklady: 636,2 mil. Kč

Realizace: 6/2017–9/2019

Paarův zámek – rekonstrukce objektu pro potřeby základní školy a širší veřejnosti, Pohořelice (foto č. 1)

Přihlašovatel/zhotovitel: Winning PS – stavební firma s.r.o.

Stavebník: město Pohořelice

Projektant: ARCHIKA – architektonická projekční kancelář s.r.o.

Realizační náklady: 31,4 mil. Kč

Realizace: 1/2018–5/2019

První místo v kategorii stavby občanské vybavenosti

Přístavba ZŠ Vejrostova 1 v Brně-Bystřci (foto č. 2)

Přihlašovatel/projektant: MENHIR projekt, s.r.o.

Stavebník: Statutární město Brno, ÚMČ Brno-Bystřec

Zhotovitel: Společnost PS Brno + UNISTAV – ZŠ Vejrostova

Realizační náklady: 53,3 mil. Kč

Realizace: 5/2018–7/2019

Polyfunkční dům na ulici Komenského, Boskovice (foto č. 3)

Přihlašovatel/zhotovitel: MORAVOSTAV Brno, a.s., stavební společnost
Stavebník: FIKO CZ s.r.o.
Projektant: Atelier WIK, s.r.o.
Realizační náklady: 34 mil. Kč
Realizace: 11/2017–12/2018

První místo v kategorii bytové stavby

Viladomy Slunovrat – Oldřišky Keithové, Brno, Nový Lískovec

Přihlašovatel/projektant: ARCH PROFI BAU, spol. s r.o.
Stavebník: ČEVS, a.s.
Zhotovitel: PAMSTAV s.r.o.
Realizační náklady: 178 mil. Kč
Realizace: 4/2018–5/2019

Bydlení na Výstavní, Bytový dům s ordinací – Slavíkova, Hodonín (foto č. 4)

Přihlašovatel/stavebník: Readymat Investiční s.r.o.
Zhotovitel: Readymat s.r.o.
Projektant: GEPROSTAV projekce s.r.o., Ing. arch. Rostislav Maňák
Realizační náklady: neuvedeno
Realizace: 11/2017–7/2019

První místo v kategorii vodohospodářské a ekologické stavby

Rekonstrukce vodního díla Opatovice

Přihlašovatel/projektant: AQUATIS, a.s.
Stavebník: Povodí Moravy, s.p.
Zhotovitel: SMP CZ, a.s.
Realizační náklady: 102,6 mil. Kč
Realizace: 3/2017–5/2019

První místo v kategorii dopravní a inženýrské stavby

Modernizace a elektrizace trati Hrušovany u Brna – Židlochovice (foto č. 5)

Přihlašovatel: Subterra a.s.
Stavebník: Správa železnic, s.o.
Zhotovitel: Společnost „Hrušky“ – Subterra a.s. a OHL ŽS, a.s.
Projektant: SUDOP Brno, spol. s r.o.
Realizační náklady: 721,7 mil. Kč
Realizace: 11/2018–12/2019

První místo v kategorii průmyslové stavby a technologické stavby

Hala APEX, areál SEMMELROCK v Pohořelicích (foto č. 6)

Přihlašovatel/stavebník: UNIPORT INVESTMENT II s.r.o.
Zhotovitel: HSF Systém a.s.
Projektant: Uniport CZ s.r.o.
Realizační náklady: 175 mil. Kč
Realizace: 3/2019–11/2019

Cena hejtmána Jihomoravského kraje

Jímací území Lednice – zvýšení kapacity

Přihlašovatel/zhotovitel: Společnost pro zvýšení kapacity – jímací území Lednice
Stavebník: Vodovody a kanalizace Břeclav, a.s.
Zhotovitel: IMOS Brno, a.s., VHS Břeclav, s.r.o.
Projektant: AQUA PROCON
Realizační náklady: 141,9 mil. Kč
Realizace: 9/2017–8/2019

více na www.stavbajmk.cz

Ing. Markéta Kohoutová
šéfredaktorka Z+i ČKAIT

Sčítání lidu, domů a bytů v ČR v roce 2021

Zatím poslední sčítání lidu, domů a bytů se konalo k 26. březnu 2011. Další se bude konat na jaře 2021. Výsledky sčítání budou uveřejněny na přelomu let 2021/2022 a přinesou podrobné informace o obyvatelstvu a bydlení za velmi malé územní celky, jako jsou části měst a obcí, včetně cenných informací o dojíždění do zaměstnání a škol na regionální a místní úrovni. Detailní demografické údaje tvoří (nebo by měly tvořit) základ pro rozhodování o kapacitách a rozmístění služeb.

Sčítání (neboli census) se koná jednou za deset let a jeho cílem je získání přesných a aktuálních dat, která slouží k efektivnějšímu plánování řady oblastí veřejného života včetně bytové, dopravní či sociální politiky státu, práce na důchodové reformě, bytové výstavby, zdravotní a sociální péče či strategie rozvoje vzdělávání. Největší hodnotou sčítání je získání informací od všech obyvatel, a to ke stejnému okamžiku.

Prvním moderním zákonem o sčítání lidu, platným pro naše území, byl říšský zákon z 29. března 1869. Zákon, který vycházel ze zásad stanovených mezinárodními statistickými kongresy, stanovil stálou desetiletou periodicitu sčítání. Z tehdy stanovených hlavních zásad vycházejí do určité míry populační cenzy i dnes. Na sčítání v Rakousku-Uhersku pak navazují sčítání v době první republiky a postupně i další sčítání prováděná až do dnešní doby. Od roku 1918, tedy od vzniku samostatného Československa, se jich uskutečnilo devět.

Obsah sčítání je do značné míry stabilní. To umožňuje porovnávat v dlouhé časové řadě, jak jsme žili dříve a jak žijeme nyní. Vzhledem k příznivé okolnosti, že i přes několikeré změny státoprávního uspořádání se až na menší rozdíly kryje územní rozsah dnešní České republiky s rozsahem Čech, Moravy a části Slezska tak, jak byly podchyceny od roku 1754 v rakouských konskripcích a posléze i sčítáních lidu. Máme dnes k dispozici takřka dvoustupadesátiletou nepřerušovanou řadu dat o obyvatelstvu, jejichž kvalita se významně zvýšila sčítáním z roku 1869, a zejména následujícími cenzy.

Povinnost uložená zákonem

Aby byla účast na sčítání povinná pro všechny občany, musí být tato povinnost uložena zákonem. Parlament České republiky tak učinil zákonem č. 332/2020 Sb., z 22. července 2020, o sčítání lidu, domů a bytů v roce 2021 a o změně zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů. Česká republika je v této souvislosti vázaná celoevropským projektem sčítání lidu, domů a bytů, které upravuje mj. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 763/2008 o sčítání lidu, domů a bytů a Nařízení Komise (EU) 2017/712, kterým se zavádí referenční rok a program statistických údajů a metadat pro sčítání lidu, domů a bytů. Čili rok 2021 určila Komise EU referenčním rokem a sčítání proběhne v tomto roce ve všech členských státech Evropské unie.

Za nevyplnění formuláře nebo jeho záměrně chybné vyplnění bude hrozit pokuta 10 tisíc korun, za zneužití údajů ze sčítání až půlmilionová sankce. Český statistický úřad připravil zkušební sčítání, které se uskutečnilo od 1. září do 22. října loňského roku v několika desítkách lokalit po celé republice se zhruba 25 tisíci domácnostmi. Účast na zkušebním sčítání byla na rozdíl od „ostrého“ dobrovolná.

Zjišťované údaje

Prostřednictvím formulářů bude Český statistický úřad zjišťovat jména a příjmení lidí, druh a číslo dokladu jejich totožnosti, datum narození a pohlaví, místo pobytu, národnost, mateřský jazyk, dosažené vzdělání, počet dětí, povolání nebo dojíždění do zaměstnání. Statistici budou zjišťovat také způsob bydlení, velikost bytu, připojení na plyn a vodovod, způsob vytápění nebo složení domácnosti, tedy seznam osob v bytě a vztahy mezi nimi. Nadále budou moci lidé dobrovolně uvádět i to, zda se hlásí k nějaké náboženské víře.

Forma a organizace sčítání

Sčítání se u nás uskuteční prostřednictvím webových stránek nebo mobilní aplikace a tradiční metodou sčítacích komisařů. Sčítání lidu online by podle odhadu statistiků mohla využít více než polovina lidí. Kromě tohoto bude možné formulář vyplnit na 800 vybraných poštách, nebo jej odeslat úřadu poštou. Při předchozím sčítání v roce 2011 lidé vyplňovali tři listy se 47 údaji; letos budou uvádět o dvě desítky údajů méně do dvou listů formuláře. To je dáno tím, že statistici využijí řadu registrů vzniklých v posledních deseti letech, např. registr domů nebo registr obyvatel.

Česká pošta bude mít na starosti tisk, distribuci, sběr a zpracování papírových formulářů. Prostřednictvím České pošty se do sčítání zapojí téměř 10 tisíc komisařů. Rozpočet projektu je 2,1 miliardy korun. Ve srovnání cenové hladiny před deseti lety bude nyní asi o pětinu levnější. Minulý census vyšel na 2,27 miliardy korun.

Anonymizovaná data

Veškeré operace s daty budou bezprostředně dokumentovány. S konkrétními osobními údaji se bude pracovat jen po nezbytné nutnou dobu, následně budou anonymizovány. Výsledná data ze sčítání, která se zveřejní, budou jen souhrnné výsledky bez vztahu ke konkrétním osobám. Žádná individuální data sbíraná pro statistické účely se nikomu dalšímu ze zásady nepředávají.

Tvář projektu Sčítání 2021

Dlouholetá moderátorka České televize Jolana Voldánová se stala tiskovou mluvčí a tvář projektu Sčítání 2021. Na pozici nastoupila 4. listopadu 2020. Kromě standardního mediálního servisu se bude podílet i na přípravě a realizaci komunikační strategie sčítání.

Aktuální informace o přípravě a průběhu sčítání bude možné sledovat na portálu www.scitani.cz.

Marie Báčová

odborná poradkyně předsedy ČKAIT

CENA INŽENÝRSKÉ KOMORY
HLASOVÁNÍ VEŘEJNOSTI

Hlasujte na

www.ckait.cz/cena-ckait/2020

Spadliště s tangenciálním nátokem
a spirálovým obtokem

Rekonstrukce historického mostu
v lokalitě Portz Insel

Bytový dům Kreuzmannova

Systém zakládání rodinných domů

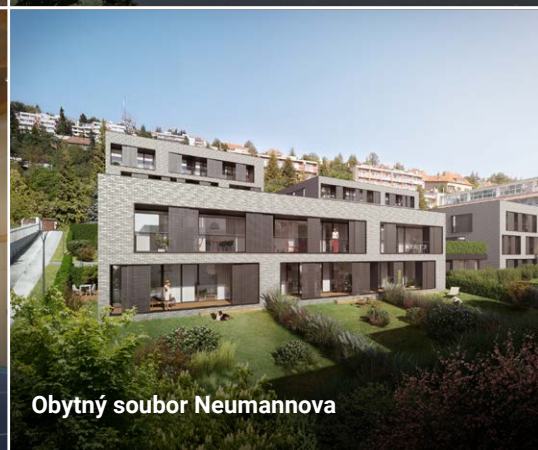
Silniční most přes Labe mezi Valy a Mělicemi

Objekt tribuny v areálu atletického
stadionu na Sokolském ostrově

Stavební úpravy a přístavba
tělocvičny ZŠ Dolní Bukovsko

Obytný soubor Neumannova

Polyfunkční dům na ulici Komenského,
Boskovice

Stavební úpravy, přístavba a nástavba
v areálu firmy TESCO

Soběstačný dům Chimney

Rezidence Park Masarykova

Národní sportovní centrum Prostějov

Třídící a výrobní linka topných směsí

Stavba Jihomoravského kraje 2019

